

PROGRAMMAPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020

onderdeel Wmo

Inhoud

1. Monitoring	7
1.1 Gebruik Wmo voorzieningen	7
1.2 Cliënttevredenheid	8
1.3 Brede evaluatie	9
2. Maatschappelijke ontwikkelingen en speerpunten	10
2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen	10
2.2 Aandachtspunten en speerpunten	11
2.3 Integrale aanpak	12
2.4 Meerjarenperspectief	17
2.5 Programmatische aanpak	18
3. Financieel meerjarenperspectief en bezuinigingsrichtingen	24
3.1 Beschikbare middelen t.b.v. de Wmo	24
3.2 Ontwikkeling uitgaven	24
3.3 Bezuinigingen 2020	25
3.4 Stoplichtenonderzoek	26
4. Activiteiten	28
4.1 Basis	28
4.1.1 Informatievoorziening	28
4.1.2 Sociaal Wijkteams en cliëntondersteuning	31
4.1.3 Wijkvoorzieningen: welzijnswerk in de wijk	38
4.1.4 Mantelzorgondersteuning	41
4.1.5 Vrijwilligerswerk	44
4.1.6 Bewonersinitiatieven	46
4.1.7 Algemeen maatschappelijk werk / preventie ggz problematiek	47
4.1.8 LHBTI+ beleid	47
4.1.9 Vervoer	48
4.1.10 Scootmobielpool	50
4.1.11 Aangepast / beschut wonen	51
4.1.12 Gezonde leefstijl	52
4.1.13 Eenzaamheid	53
4.1.14 E-health/domotica	54
4.2 Maatwerkvoorzieningen	54
4.2.1 Inkoop Wmo diensten	55
4.2.2 Huishoudelijke ondersteuning	56
4.2.3 Ondersteuning thuis	58

4.2.4	Dagbesteding	59
4.2.5	Kortdurend verblijf/respijthuis	61
4.2.6	Woningaanpassingen, scootmobielen, rolstoelen en regiotaxi	62
4.2.7	Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen	63
4.2.8	Ruimte specifieke oplossingen/experimenten	63
4.2.9	Aanpak multi problematiek	63
4.2.10	Eigen bijdragen	64
4.2.11	Meldpunt, klachten, bezwaar e.d.	64
4.2.12	Toezicht Wmo	65
4.2.13	Regresrecht Wmo	66
4.3	Vangnet voorzieningen	66
4.3.1	Regionaal Kompas	66
4.3.2	Maatschappelijke opvang/vrouwenopvang	68
4.3.3	Beschermd Wonen	68
4.3.4	Veilig Thuis	69
4.3.5	GGZ in de wijk	70
4.4	Overzicht uitgaven Wmo 2020	73
	Toelichting op de afwijkingen t.o.v. 2019 (afwijkingen groter dan € 50.000)	76
	Bijlage 1: Moties verwerkt in het Programmaplan Wmo 2020	77
	Bijlage 2: Effecten veranderende leeftijdsopbouw op het Wmo gebruik	78
	Bijlage 3: Resultaten cliëntervaringsonderzoek Wmo 2019	79
	Bijlage 4: Advies Cliëntenraad Sociaal Domein plus reactie college	80
	Bijlage 5: Aanpak Eenzaamheid	82

Inleiding

Begin 2020 is de Kadernota Sociaal Domein 2019-2022 in de gemeenteraad besproken en zijn de kaders voor het sociaal domein vastgesteld. Op basis van deze Kadernota stellen wij programmaplannen op voor de Wmo, Participatiewet en Jeugdhulp waarin – naast een meerjarig beleidsperspectief – de onderlinge verbanden worden geschetst. Verder bevatten de programmaplannen een jaarprogrammering voor het betreffende jaar. Hierbij is aangegeven wat we gaan doen en welke kosten hieraan verbonden zijn. In 2019 en 2020 wordt nog gewerkt met afzonderlijke programmaplannen voor Wmo, Jeugdhulp en Participatiewet. Met ingang van 2021 zal er sprake zijn van één programmaplan voor het sociaal domein.

Medio 2019 is het Programmaplan Wmo 2019 vastgesteld. Voor u ligt het Programmaplan Wmo 2020. De gemeente is op grond van de Wmo 2015 verantwoordelijk voor de ondersteuning van inwoners zodat zij zoveel mogelijk meedoen en zelfstandig kunnen (blijven) participeren in de maatschappij. Belangrijke aandachtsgroepen binnen de Wmo zijn kwetsbare ouderen, inwoners met een fysieke of verstandelijke beperking en inwoners met psychische problematiek.

We willen dat er een aanzienlijke slag wordt gemaakt gericht op integraliteit zowel binnen het sociaal domein als tussen het sociaal domein en aanverwante terreinen. Vanuit het perspectief van de inwoner is een samenhangende aanpak nodig waarbij aandacht is voor alle leefgebieden en alle vraagstukken waarmee de inwoner worstelt. Alleen met een integrale en samenhangende aanpak kunnen we antwoord geven op de complexe uitdagingen waar we voor staan. In dit programmaplan voor de Wmo gaan we daarom nadrukkelijk in op de samenhang met andere beleidsterreinen.

In het Raadsprogramma Lelystad 2018-2022 is bepaald dat de decentralisaties moeten worden uitgevoerd binnen de door het rijk beschikbaar gestelde budgetten. Door toenemend gebruik van maatwerkvoorzieningen (o.a. als gevolg van invoering van het abonnementstarief) ontstaan er momenteel tekorten binnen de Wmo. Het tekort over 2019 kon voor een deel ten laste worden gebracht van de reserve sociaal domein. Voor 2020 en de daarop volgende jaren zijn bezuinigingen noodzakelijk. In dit programmaplan geven we aan welke maatregelen we treffen om binnen de financiële kaders te blijven.

Dit programmaplan is opgebouwd uit twee delen. In deel 1 geven we inzicht in (maatschappelijke) ontwikkelingen, speerpunten en het (financieel) meerjarenperspectief. Deel 2 bevat de jaarprogrammering voor 2020 en een overzicht van activiteiten en uitgaven in 2020.

Deel 1

In hoofdstuk 1 geven we inzicht in het gebruik van Wmo maatwerkvoorzieningen en de cliënttevredenheid. We vergelijken de cijfers van afgelopen jaar met de voorgaande jaren om zo te zien of er een toename of afname is in het gebruik. Daarnaast geven de cliëntervaringen een beeld van wat goed gaat en waar verbetering nodig is.

In hoofdstuk 2 bespreken we wat we de maatschappelijke ontwikkelingen, de aandachtspunten en speerpunten die relevant zijn voor de Wmo. Ook geven we aan op welke onderdelen een integrale aanpak plaatsvindt.

In hoofdstuk 3 geven we de financiering weer. We geven aan welke middelen voor 2020 en volgende jaren beschikbaar zijn, wat de uitgaven voor 2020 en verder zijn (meerjarenperspectief) en geven inzicht

in de bezuinigingsrichtingen voor 2020.

Deel 2

Hoofdstuk 4 bevat de programmering voor 2020. Hierin zijn de infrastructuur en de activiteiten beschreven die in 2020 plaatsvinden op het gebied van de Wmo. De activiteiten zijn ingedeeld in basisvoorzieningen, maatwerkvoorzieningen en vangnetvoorzieningen.

De raad heeft een aantal moties aangenomen dat is verwerkt in dit programmaplan. Bijlage 1 bevat een overzicht van de moties en een verwijzing naar de paragraaf waarin de uitwerking is terug te vinden.

Het Programmaplan is voor advies voorgelegd aan de Cliëntenraad Sociaal Domein. Achterin het rapport (bijlage 4) is het advies opgenomen. Daarbij is per onderdeel aangegeven wat er met het advies is gedaan en hoe dit in het Programmaplan is verwerkt.

Deel 1

ALGEMEEN

1. Monitoring

1.1 Gebruik Wmo voorzieningen

Inzet Sociaal Wijkteams

Inwoners kunnen met ondersteuningsvragen terecht bij de Sociaal Wijkteams. Een medewerker van het Sociaal Wijkteam stelt dan samen met de inwoner een ondersteuningsplan op waarin is opgenomen welke ondersteuning nodig en mogelijk is.

De ontwikkeling in het aantal ondersteuningsplannen ziet er als volgt uit:

Tabel 1: Aantal ondersteuningsplannen opgesteld door de Sociaal Wijkteams

aantal ondersteuningsplannen	
2015	1979
2016	1805
2017	2134
2018	2334
2019 (eerste helft)	1390

Er is sprake van een geleidelijke toename van het aantal ondersteuningsplannen. Deze toename hangt samen met de vergrijzing, de extramuralisering en de verbeterde vindbaarheid van de Sociaal Wijkteams. Ook de invoering van het abonnementstarief draagt hieraan bij. De Sociaal Wijkteams kunnen met de huidige formatie inwoners adequaat helpen.

Gebruik Wmo maatwerkvoorzieningen

Het aantal gebruikers van Wmo maatwerkvoorzieningen stijgt geleidelijk. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door vergrijzing en extramuralisering waardoor meer kwetsbare inwoners zelfstandig blijven wonen. Daarnaast leidt ook de invoering van het abonnementstarief tot een toename van het gebruik van maatwerkvoorzieningen.

Tabel 2: Aantal gebruikers maatwerkvoorzieningen

	01-01-2017	01-01-2018	01-01-2019	01-07-2019
Ondersteuning thuis	923	1.080	1.152	1.244
Dagbesteding	375	392	412	439
Huishoudelijke ondersteuning	1.397	1.414	1.646	1.802
Rolstoelen	718	772	725	832
Scootmobielen	890	921	973	1.030
Regiotaxi	-	1608	1947	2203

Gebruik aanvullende collectieve zorgverzekering

Tabel 3: Aantal gebruikers aanvullende collectieve zorgverzekering

	2016	2017	2018	2019
--	------	------	------	------

Aantal inwoners met aanvullende collectieve zorgverzekering	2.296	2.851	2.910	2.845
--	-------	-------	-------	-------

Er is een aanvullende collectieve zorgverzekering beschikbaar voor inwoners met een laag inkomen die veel uitgaven hebben als gevolg van een chronische ziekte of handicap. Met ingang van 2017 is de groep die gebruik kan maken van deze verzekering verruimd (130% van het bestaansminimum). Het aantal gebruikers is toen aanzienlijk toegenomen. Vanaf 2017 is het aantal gebruikers van de aanvullende zorgverzekering redelijk stabiel gebleven.

Inzet mantelzorgwaardering

Mantelzorgers kunnen in aanmerking komen voor een mantelzorgwaardering (geldbedrag of een Lelypas met budget).

Tabel 4: Aantal toegekende mantelzorgwaarderingen

	2016	2017	2018	2019
Aantal mantelzorgwaarderingen	904	1238	1169	1.453

Het aantal verstrekte mantelzorgwaarderingen neemt toe. Dit wordt waarschijnlijk met name veroorzaakt doordat mantelzorgers steeds beter in beeld zijn en meer bekend zijn met de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een mantelzorgwaardering.

1.2 Cliënttevredenheid

Er wordt jaarlijks een onderzoek gehouden onder de gebruikers van Wmo maatwerkvoorzieningen. In de eerste helft van 2019 is het cliëntervaringsonderzoek met betrekking tot de ervaringen in 2018 uitgevoerd. De resultaten laten een positief beeld zien. De respondenten gaven de volgende rapportcijfers voor het Sociaal Wijkteam en de verschillende ondersteuningsvormen:

Tabel 5: rapportcijfers cliëntervaringsonderzoek 2019

	2015	2016	2017	2018
- Sociaal Wijkteam	6,8	7,1	8,0	8,0
- Rolstoelen	6,8	6,9	7,6	7,6
- Scootmobielen	7,6	7,3	7,6	7,7
- Huishoudelijke ondersteuning	6,5	7,3	7,4	7,9
- Woningaanpassing	8,2	7,5	8,0	8,6
- Regiotaxi	7,2	7,5	7,6	7,7
- Ondersteuning thuis	7,4	8,0	7,9	7,9
- Dagbesteding	7,7	7,9	8,1	7,5

De vindbaarheid van de Sociaal Wijkteams is een aandachtspunt. Er is wel sprake van verbetering: in 2018 gaf 74% van de respondenten aan te weten waar ze moesten zijn voor ondersteuning, in 2017 was dit nog 69%. Daarnaast blijft de belasting van de mantelzorger een aandachtspunt. In 2018 gaf 56% van de cliënten aan ondersteuning te ontvangen vanuit zijn/haar netwerk. Hiervan gaf 23% aan de indruk te hebben dan de naaste de zorg voor de zorgvrager niet meer aankan, in 2017 was dit 26%. Bij de referentiegroep is dit 18%.

Bijlage 3 bevat een nadere uitwerking van de resultaten van het laatste cliëntervaringsonderzoek.

Tevens is in juni 2019 een aanvullend cliëntervaringsonderzoek gehouden onder de gebruiken van de Wmo hulpmiddelen. De dienstverlening van de gecontracteerde leveranciers wordt beoordeeld met ruim-voldoende tot goed.

Bezwaar en beroep

Het aantal bezwaren met betrekking tot de Wmo daalt flink. In 2015 werden er nog 165 bezwaren ingediend. Deze hadden met name betrekking op de huishoudelijke ondersteuning, die toen anders is ingericht. In 2016, 2017 en 2018 waren er nog respectievelijk 31, 28 en 6 bezwaarschriften met betrekking tot de Wmo.

In algemene zin kunnen we op basis van het voorgaande concluderen dat de klanttevredenheid in de afgelopen jaren is toegenomen en op een goed niveau is.

1.3 Brede evaluatie

Zoals bij de Kadernota Sociaal Domein 2019-2022 is besloten, zullen we één keer in de twee jaar de voortgang in de realisatie van de beleidsdoelen inzichtelijk maken met behulp van een aantal indicatoren zoals ontwikkeling van de sociale cohesie in buurten, de scores van ouderen op de leefsituatie-index, percentage inwoners dat mantelzorger is, percentage inwoners dat de eigen gezondheid als goed beoordeelt en aantal inwoners in armoede (zie verder bijlage 2 van de Kadernota Sociaal Domein).

2. Maatschappelijke ontwikkelingen en speerpunten

In dit hoofdstuk schetsen we eerst de maatschappelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor de Wmo. Vervolgens is aangegeven wat de speerpunten zijn en hoe we hier met een integrale aanpak invulling aan (gaan) geven.

2.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

In de Kadernota Sociaal Domein 2019-2022 is een aantal maatschappelijke ontwikkelingen genoemd die van grote invloed (kunnen) zijn op de Lelystadse samenleving en met name het sociaal domein. In deze paragraaf zullen we nader ingaan op de maatschappelijke ontwikkelingen die veel invloed hebben op (het gebruik van) de Wmo.

Extramuralisering – langer zelfstandig wonen

Inwoners met zwaardere beperkingen worden minder snel in een instelling opgenomen en blijven (langer) zelfstandig wonen. We zien bijvoorbeeld dat ouderen alleen nog bij heel zware problematiek in een verpleeghuis worden opgenomen. Ook zien we dat inwoners met zwaardere psychiatrische problematiek vaker zelfstandig in de wijk wonen. Deze ontwikkeling leidt ertoe dat er een steeds groter beroep wordt gedaan op allerlei ondersteuningsvoorzieningen vanuit onder andere de Wmo. Ook betekent dit dat hulp en ondersteuning steeds meer bij de mensen thuis, en dus in de wijk, gebracht wordt.

Deze ontwikkeling heeft niet alleen consequenties voor het sociaal domein maar ook voor aanpalende terreinen zoals wonen en veiligheid. Alleen met een samenhangende aanpak vanuit verschillende disciplines kunnen we hier goed op inspelen.

Vergrijzing

Lelystad krijgt in de komende jaren te maken met een aanzienlijke vergrijzing. Het aantal 65-plussers zal in de komende 15 jaar toenemen van 13.500 tot 17.600. Dit, gecombineerd met het feit dat men steeds langer zelfstandig blijft wonen, betekent dat meer mensen met een zwaardere ondersteuningsvraag een beroep zullen doen op ondersteuning vanuit het sociaal domein.

Een globale berekening laat zien dat de uitgaven voor de Wmo als gevolg van de veranderende leeftijdsopbouw in de komende 5 jaren jaarlijks met ca. 2,6 % stijgen (zie bijlage 2).

De vergrijzing vraagt niet alleen om extra inzet vanuit de Wmo maar ook om een samenhangende aanpak wat betreft wonen, zorg, ondersteuning en welzijn (inclusief preventie door inzet op leefstijl gerelateerde aandoeningen).

Van verzorgingsstaat naar participatiemaatschappij – redzaamheid

We gaan van een samenleving waarin de overheid veel voor ons regelde naar een samenleving waar de inwoners meer worden aangesproken op hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden.

Vanuit de Wmo wordt ingezet op het versterken van de basis zodat inwoners zoveel mogelijk zelf, eventueel met lichte ondersteuning, kunnen participeren in de maatschappij. Er wordt in dit kader bijvoorbeeld veel geïnvesteerd in vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning.

Voor bepaalde inwoners zal dit niet toereikend zijn en is extra ondersteuning nodig om zelfstandig te kunnen blijven functioneren. In die situaties is en blijft het de verantwoordelijkheid van de overheid om passende ondersteuning te bieden.

Aanpassingen landelijk beleid – invoering abonnementstarief

Ondanks dat de taken in het sociaal domein zijn gedecentraliseerd, neemt de rijksoverheid beslissingen die van directe invloed zijn op het gemeentelijk beleid. Zo is besloten de inkomensafhankelijke eigen bijdragen voor de Wmo met ingang van 2019 te vervangen door een abonnementstarief (vast bedrag per vier weken). Deze beslissing leidt tot minder inkomsten maar ook tot een toename in het gebruik van maatwerkvoorzieningen. In 2019 zien we dat hierdoor de uitgaven voor huishoudelijke ondersteuning en hulpmiddelen aanzienlijk toenemen. De uitgaven voor deze voorzieningen zijn direct gerelateerd aan het aantal gebruikers. Bij andere maatwerkvoorzieningen (ondersteuning thuis en dagbesteding) zien we ook een toename in het gebruik, maar door budgetafspraken met de hoofdaanemers leidt deze toename niet direct tot een kostenstijging. We monitoren of deze toename doorzet of afvlakt in 2020.

Doordecentralisatie beschermd wonen

Een aantal regionale Wmo voorzieningen valt nu nog onder de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente. Vanaf 2022 zal beschermd wonen worden doorgedecentraliseerd en worden de afzonderlijke gemeenten verantwoordelijk voor beschermd wonen. De rijksbijdrage die nu wordt uitgekeerd aan centrumgemeenten, wordt dan aan individuele gemeenten uitgekeerd. De financiële consequenties van deze verandering vallen nu nog niet goed in te schatten.

2.2 Aandachtspunten en speerpunten

In aansluiting op de maatschappelijke ontwikkelingen komen we voor 2020 voor het sociaal domein/Wmo tot de volgende aandachtspunten en speerpunten:

Aandachtspunten

Versterking van de basis

In de afgelopen jaren is ingezet op het versterken van de basis zodat inwoners zoveel mogelijk zelf, eventueel aangevuld met andere vormen van ondersteuning, mee kunnen blijven doen. Hiermee kan ook worden bereikt dat er minder beroep hoeft te worden gedaan op zwaardere vormen van ondersteuning. In de afgelopen jaren is de basis versterkt door bijvoorbeeld uitbreiding van mantelzorgondersteuning, versterking van het vrijwilligersvervoer, investeringen in ontmoetingsactiviteiten in de wijk en het ondersteunen van bewonersinitiatieven. Gezien de vergrijzing en extramuralisering blijft het nodig ook in de toekomst in te blijven zetten op het versterken van de basis zodat inwoners zoveel mee kunnen blijven doen en de kosten van ondersteuning beheersbaar blijven.

Passend en efficiënt pakket van maatwerkvoorzieningen

Voor een deel van onze inwoners is extra ondersteuning nodig om zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om een rolstoel of aangepast vervoer maar ook om dagbesteding of begeleiding bij het zelfstandig wonen. Het is belangrijk dat we maatwerk kunnen blijven bieden. Daarom zullen we kritisch blijven kijken naar mogelijkheden om deze voorzieningen adequaat en betaalbaar aan te kunnen bieden.

Speerpunten

Inwoners met psychische problematiek wonen op goede manier zelfstandig in de wijk

We zien, mede als gevolg van de extramuralisering, dat meer inwoners met zwaardere psychische problematiek zelfstandig in de wijk wonen. Voor deze inwoners is het van belang dat de behandeling en begeleiding goed is geregeld zodat zij op een goede manier zelfstandig kunnen wonen en overlast zoveel mogelijk wordt voorkomen. Eind 2018 is gestart met een meer gezamenlijke inzet voor deze groep vanuit de Zorgverzekeraar (behandeling vanuit de Zorgverzekeringswet) en de gemeente

(begeleiding vanuit de Wmo). Ook andere partijen, zoals de woningbouwcorporatie en politie, worden hierbij betrokken. Deze inzet zullen we in de komende jaren verder uitbouwen.

Lelystad seniorenproof

Lelystad staat wat betreft de vergrijzing voor een grote uitdaging. Aan de ene kant biedt de vergrijzing kansen doordat er meer actieve senioren komen. Aan de andere kant zien we dat ook het aantal heel kwetsbare ouderen toeneemt. Dit heeft niet alleen consequenties voor de zorg en ondersteuning maar ook voor wonen, welzijn e.d. Een integrale aanpak op meerdere terreinen is nodig. Er kan hierbij worden gedacht aan de ontwikkeling van woonzorgzones maar ook aan het geschikt maken/toerusten van wijken hiertoe. Wij zijn in overleg met woningbouwcorporatie, zorgpartijen, zorgkantoor e.d. om nader in beeld te brengen wat er nodig en mogelijk is voor de komende jaren. Het gaat hierbij enerzijds om geschikte woningen maar ook om de daarbij nodige voorzieningen op het terrein van welzijn en zorg.

Terugdringen eenzaamheid

De bestrijding van eenzaamheid is landelijk een belangrijk item maar is lokaal ook een belangrijk speerpunt. We zien dat eenzaamheid met name een probleem is bij mensen met gezondheidsproblemen en bij ouderen. De GGD gezondheidsmonitor 2016 laat zien dat 47% van de volwassen Lelystedelingen aangeeft matig tot ernstig eenzaam te zijn.

Het voorkomen en terugdringen van eenzaamheid vraagt een brede aanpak vanuit verschillende disciplines en partijen. Het signaleren en terugdringen van eenzaamheid is onderdeel van het reguliere Wmo beleid. Daarnaast is er een overleg met alle relevante partijen met als doel dat bij alle organisaties de aanpak van eenzaamheid onderdeel wordt van hun beleid/werkzaamheden.

Terugdringen multi problematiek

Bij aanpak van multi problematiek is een integrale benadering noodzakelijk. Het gaat dan niet alleen om een samenhangende aanpak binnen het sociaal domein maar ook met andere domeinen zoals wonen en veiligheid.

Wij willen komen tot een meer intensieve en gerichte aanpak van multi problematiek. We zien dat Lelystad relatief veel inwoners heeft met een zwakke sociale positie die afhankelijk zijn van hulp en ondersteuning. Er wonen bijvoorbeeld relatief veel kinderen in armoede, er zijn relatief veel een-oudergezinnen, relatief veel inwoners hebben een bijstandsuitkering en het GGZ gebruik is hoog. We willen de trend van achterstand doorbreken en toegroeien naar een stad met inwoners die meedoen, participeren, (financieel) weerbaar zijn, een netwerk hebben en over voldoende sociale vaardigheden beschikken.

2.3 Integrale aanpak

Alleen met een integrale aanpak kunnen we een antwoord geven op de speerpunten en complexe uitdagingen waar we voor staan. Integraal werken betekent dat er samenhang is in de aanpak: een congruente aanpak. Dit geldt zowel voor het beleid dat we ontwikkelen als voor de uitvoering in het veld. Vanuit het perspectief van de klant/inwoner is een samenhangende aanpak nodig waarbij aandacht is voor alle leefgebieden en alle vraagstukken waar de klant mee worstelt. Professionals moeten daarbij met elkaar samenwerken en hun werkwijze en expertise op elkaar afstemmen om tot een gezamenlijk plan voor de klant te komen.

Onderstaande tabel, die is opgenomen in de Kadernota Sociaal Domein 2019-2022, geeft een beeld van de terreinen waarmee de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet nauw betrokken zijn.

Tabel 6: Samenhang Wmo, Participatiewet en Jeugdwet met andere beleidsterreinen

	Wmo	Participatiewet	Jeugdwet
Gezondheid	*	*	*
Sport en bewegen	*	*	*
Cultuur	*		*
Huisartsenzorg	*		*
Inburgering	*	*	*
(Passend) onderwijs	*	*	*
Arbeidsmarkt/economie	*	*	*
Wonen	*		*
Armoede/laaggeletterdheid	*	*	*
Veiligheid	*	*	*
Zorg	*	*	*
Welzijnswerk	*	*	*
Fysieke inrichting stad	*		*

In aansluiting hierop is hieronder beschreven hoe (met name vanuit de Wmo invalshoek) de samenhang/samenwerking/afstemming met andere terreinen wordt vorm geven. Het is geen uitputtend overzicht maar geeft een beeld van de items waarop een integrale aanpak plaatsvindt c.q. nodig is.

Datagedreven werken

We willen meer data gedreven werken. Dit houdt in dat we ons beleid meer willen baseren op beschikbare informatie en cijfers (data). Met Lelystad Digitaal 2020-2023 is hiervoor een basis gelegd. In het toewerken naar datagedreven werken zijn twee verschillende fases te onderscheiden.

De eerste fase is gebaseerd op het stroomlijnen van allerlei informatie. Steeds meer data, van interne en externe partijen (CBS, GGD en ketenpartners) is goed ontsloten en komt sneller tot onze beschikking. Het verzamelen en omzetten van data naar informatie en inzichten wordt verder ontwikkeld zodat er op basis hiervan betere beleidskeuzes kunnen worden gemaakt. Met de informatie kunnen we bijvoorbeeld komen tot risicoprofielen en voorspelmodellen. Hiermee kan dan bijvoorbeeld worden bepaald welke ouderen een grote kans hebben op eenzaamheid of kwetsbaarheid en welke daarom actief benaderd zouden moeten worden om vroegtijdig ondersteuning aan te kunnen bieden. Door middel van data kunnen we middelen dus gericht en effectiever inzetten.

De tweede fase om te komen tot data gedreven werken is gericht op het investeren in kennis en kunde. Om data effectief in te zetten is het nodig om kennis te hebben van de benodigde analyses, deze uit te kunnen voeren en de uitkomsten van de analyses efficiënt te kunnen vertalen naar beleid en uitvoering.

In 2019 is er een aanbestedingsprocedure afgerond voor de contractering van een nieuwe leverancier voor de backoffice. In dit proces is ervoor gekozen om de administratieve werkzaamheden voor Jeugd en de Wmo te combineren. Hiermee komt een einde aan het werken in verschillende systemen. Data is hiermee uniform en op één locatie beschikbaar.

Integrale (toegang tot) ondersteuning / hulp

Voor een integrale aanpak is het noodzakelijk dat de toegangen tot de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet goed met elkaar samenwerken en op elkaar aansluiten. De Jeugd- en Gezinsteams zijn sinds 2018 in de wijken gehuisvest, nabij de Sociaal Wijkteams. Hiermee zijn de zichtbaarheid en verbindingen in de wijk versterkt en weten partijen elkaar nu beter en sneller te vinden. Ook de participatiecoaches zijn aangesloten bij de Sociaal Wijkteams waardoor er gezorgd wordt voor een meer integrale inzet voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Deze ontwikkelingen dragen bij aan een integrale aanpak vanuit verschillende domeinen die leidt tot een integraal ondersteuningsplan voor de inwoner (één huishouden, één plan, één regisseur). Ook de wijkverpleging maakt onderdeel uit van het Sociaal

Wijkteam zodat ook die inzet meegenomen wordt in de integrale aanpak.

Wij willen de integrale aanpak in de komende tijd verder versterken en efficiënter maken door ook de gegevensuitwisseling hierop af te stemmen. Een integrale toegang en integrale gegevensuitwisseling zijn essentieel voor de aanpak van multi problematiek.

Overgang 18-/18+

Bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd kunnen jongeren te maken krijgen met overgangen tussen verschillende wetten zoals de Wmo, de Jeugdwet, de Participatiewet en de Zorgverzekeringswet. Wat betreft de Wmo en Jeugdwet zijn afspraken gemaakt om de overgang soepel te laten verlopen: Jeugd- en Gezinsteam, Sociaal Wijkteam en Wmo hoofdaanemers hebben afgesproken dat er voor jongeren vanaf 17 jaar een doorlopend ondersteuningsplan wordt opgesteld zodat de ondersteuning vanuit de Wmo – als het nodig is – bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd geregeld is. Jongeren met GGZ problematiek vallen tot 18 jaar onder de Jeugdwet en vanaf 18 jaar onder de Zorgverzekeringswet. We zijn (regionaal) in overleg met de zorgverzekeraar over het continueren van GGZ zorg bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd.

Ook op het gebied van het voorkomen van schulden is er extra aandacht voor de overgang 18-/18+. Wanneer jongeren 18 worden krijgen zij veel financiële verantwoordelijkheden. Om te voorkomen dat er op dat moment schulden ontstaan is er extra voorlichting en ondersteuning, bijvoorbeeld in de vorm van financieel spreekuren op het ROC en via vlogs van JonginLelystad. Ook is er een voor Lelystad aangepast boekje van het Nibud specifiek gericht op deze overgang, dat gecombineerd met een lesprogramma aan de jongeren wordt aangeboden om hen zo goed mogelijk voor te bereiden.

Inwoners met grote afstand tot de arbeidsmarkt

De samenwerking tussen Sociaal Wijkteams en Werkbedrijf is in 2018 geïntensiveerd en wordt in 2020 voortgezet. Met de detachering van de participatiecoaches naar de Sociaal Wijkteams wordt er gezorgd voor een meer integrale inzet voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Bevorderen gezonde leefstijl

Gezondheid is het vermogen om je aan te passen en om te gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Vanuit het gezondheidsbeleid wordt ingezet op een gezonde leefstijl zodat inwoners zo lang mogelijk in staat gesteld worden eigen regie te voeren. In dit kader zijn er leefstijlwijkcoaches aangesteld die binnen de wijken, aansluitend bij de kenmerken van de betreffende wijk, de fysieke, emotionele en sociale gezondheid van inwoners stimuleren. Duidelijk is dat de inzet vanuit de Wmo en vanuit gezondheidsbeleid, beide gericht op het vergroten van zelfredzaamheid, veel overlap en raakvlakken hebben en elkaar versterken.

Vitaaldag 2019

Sport en bewegen

Sporten en bewegen dragen bij aan het welbevinden en de gezondheid van inwoners. Ook versterken sport en beweegactiviteiten de lokale samenleving door het bevorderen van maatschappelijke participatie. De samenwerking tussen maatschappelijke instellingen op gebied van zorg en welzijn, Sociaal Wijkteams en sportorganisaties wordt daarom actief bevorderd. Om de samenwerking te stimuleren en te borgen wordt onderzocht of in het kader van het Nationaal Sportakkoord ook een Lokaal Sportakkoord tot stand kan worden gebracht. Een Lokaal Sportakkoord heeft net als het Nationaal Sportakkoord als doel partnerships te smeden op het gebied van sport en bewegen en deze vervolgens te borgen. De lokale samenwerking heeft met name betrekking op de verbinding tussen sport, het sociale domein en gezondheidszorg, gericht op een vitale leefstijl en leefomgeving. Een voorbeeld hiervan zijn de loopgroepen in de wijken die, naast bewegen, vooral als doel hebben volwassenen en ouderen met elkaar in contact te brengen en hun netwerk te vergroten.

Lelystad neemt deel aan de projectgroep Aangepast Sporten en verder is op de site www.unieksporten.nl te vinden welke mogelijkheden er zijn wat betreft sporten en bewegen voor mensen met een beperking.

Stimuleren cultuurparticipatie

Cultuur kan, net als sport, bijdragen aan de kwaliteit van leven en maatschappelijke participatie. Cultuur verbindt en biedt plezier. Daarnaast biedt cultuur diverse mogelijkheden om je te ontplooiën. Er wordt vanuit cultuur, welzijn en zorg in diverse programma's samengewerkt om door middel van cultuuractiviteiten een kwaliteitsverbetering te geven aan het leven van mensen die in een fysiek of sociaal kwetsbare positie verkeren. Een voorbeeld is het vergroten van de cultuurparticipatie van senioren, bijvoorbeeld door hier gericht activiteiten voor te organiseren maar ook door cultuur meer onderdeel te laten zijn van dagactiviteiten. Vanuit de Wmo ondersteunen we het project 'Lelystad verbindt, kunst op leeftijd', dat door De Kubus, Welzijn Lelystad en Woonzorg Flevoland is geïnitieerd.

Afstemming medisch domein

Er zijn veel raakvlakken tussen het medisch en sociaal domein. De huisarts is hierbij een belangrijke schakel. De huisarts is voor veel mensen het eerste aanspreekpunt voor vragen over lichamelijke en psychische gezondheid. De huisarts kent de (gezondheids)situatie van de inwoners en hun eventuele gezinnen. Huisartsen zijn daarmee belangrijke partners voor het sociaal domein. Zij kunnen hun cliënten, als er sprake is van bepaalde problematiek, bijvoorbeeld doorverwijzen naar het Sociaal Wijkteam zodat zij daar geholpen kunnen worden. In een aantal stadsdelen wordt gewerkt volgens het concept 'Welzijn op Recept' waarbij huisartsen doorverwijzen naar welzijnsactiviteiten in de wijk.

Momenteel is de toekomst van de ziekenhuiszorg in Lelystad een belangrijk item. In dat kader wordt gekeken naar het brede pallet, variërend van klinische zorg tot zorg en ondersteuning voor thuiswonende inwoners. Ook de mogelijkheden van e-health kunnen hierbij een belangrijke rol gaan spelen. Een goede afstemming tussen betrokken partijen is hierbij noodzakelijk zodat de inwoner, ook in de toekomst, de zorg en ondersteuning krijgt die nodig is.

Er vindt (op regionaal) niveau ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats tussen gemeenten en zorgverzekeraar. Dit overleg heeft als doel om te komen tot een goede afstemming tussen het gemeentelijk beleid en het beleid van de zorgverzekeraar. Het kan hierbij gaan om afstemming van de inzet t.b.v. inwoners met GGZ problematiek (voldoende behandelcapaciteit e.d.), planning van verpleeghuiscapaciteit maar ook om te komen tot voldoende tijdelijke opname capaciteit voor ouderen.

Wonen

Het gemeentelijk beleid is erop gericht dat inwoners zoveel mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren en wonen. Behalve een passende woning vraagt dit ook om een geschikte woonomgeving met een aantrekkelijke en toegankelijke openbare ruimte en nabijheid van winkels en zorg- en welzijnsvoorzieningen. Een groot deel van de inwoners kan zelfstandig blijven wonen in een gewone of aangepaste woning, maar voor een bepaalde groep is een meer beschutte woonvorm wenselijk. Begin 2016 is het Beleidsplan wonen, welzijn en zorg in Lelystad 2016-2020 vastgesteld. Een belangrijk onderdeel hierin is de (door)ontwikkeling van woonzorgzones t.b.v. senioren. In deze zones is er sprake van diverse woonvormen gecombineerd met zorg- en welzijnsvoorzieningen (ontmoeting, gezamenlijke maaltijden e.d.) in de nabijheid. Niet alleen bij senioren maar ook bij andere kwetsbare groepen, zoals mensen met een verstandelijke beperking of psychische kwetsbaarheid, zien we dat zelfstandig wonen in de wijk steeds meer aan de orde is. Ook is er een aantal gezinnen met zeer zware complexe problematiek, voor wie tijdelijke huisvesting nodig is. Dit vraagt dat er voor deze inwoners voldoende geschikte woningen en woonvormen zijn maar ook dat de zorg en begeleiding hierop afgestemd is. Integraal beleid is hierbij een voorwaarde om tot een effectieve aanpak te kunnen komen. Er zijn drie woonzorgzones (rondom De Hoven, Hanzeborg en Uiterton). Momenteel wordt de mogelijkheid/wenselijkheid van het realiseren van een vierde woonzorgzone onderzocht. Daarnaast wordt samen met zorgpartijen, woningbouwcorporatie en zorgkantoor in beeld gebracht wat nodig om onze wijken "seniorenproof" te maken.

Terugdringen armoede / inzet schuldhulpverlening

Het is voor inwoners en hun gezinnen met schulden soms lastig om uit de vicieuze cirkel van armoede en financiële problemen te komen. In Lelystad is daarom veel aandacht voor armoedebestrijding. Zo zijn er voor alle leeftijdsgroepen diverse interventies om armoede terug te dringen.

Armoedebestrijding staat niet op zichzelf maar hangt samen met veel andere terreinen zoals gezondheid, onderwijs en arbeidsmarkt. Enerzijds vormt een achterstand op één van deze terreinen een risico op armoede. Anderzijds vormt het opgroeien in armoede een risico op een achterstand op één van deze terreinen. Het armoede- en schuldhulpverleningsbeleid richt zich daarom ook op het bestrijden van de risicofactoren om te voorkomen dat armoede- en schuldenproblematiek ontstaat. Mocht deze problematiek toch ontstaan, dan is het beleid erop gericht om dit zo vroeg mogelijk te signaleren. Deze vroegsignalering pakt de gemeente in gezamenlijkheid op met maatschappelijke organisaties en private partijen. In dit licht worden er op diverse plekken in de stad financieel spreekuren gehouden, onder andere in de MFA's, de bibliotheek en het ROC.

Op 2 april 2019 is de nota Armoede en Schuldhulpverlening 2019-2022 "Iedereen Voorwaarts" vastgesteld. Hierin is opgenomen dat ook deze periode wordt ingezet op het bestrijden van de risicofactoren om armoede te voorkomen. Daarbij blijven de pijlers gezondheid, onderwijs/arbeidsmarkt en sociaal contact binnen het preventief armoedebeleid van kracht. Deze pijlers hebben voornamelijk betrekking op jeugd en gezin en krijgen daarom een plek binnen het Programmaplan Jeugd. Daarnaast ligt de aandacht vanuit armoede en schuldhulpverlening op de volgende onderwerpen:

- toegang tot de (inkomensondersteunende)voorzieningen
- aanpak laaggeletterdheid
- vroegsignalering
- toegang tot financiële ondersteuning
- nieuwe samenwerkingsverbanden

Vanwege de sterke link die deze onderwerpen hebben met de Wmo, hebben deze onderwerpen een plek gekregen binnen dit programmaplan. In paragraaf 4.1 is dit verder uitgewerkt.

Terugdringen laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid zorgt ervoor dat inwoners verminderd zelfredzaam zijn. Er is voor de laaggeletterde inwoners zowel een formeel- als informeel aanbod. Het ROC is verantwoordelijk voor het formele

aanbod, waarbij inwoners nadat ze het traject succesvol hebben afgerond een diploma in ontvangst mogen nemen. Huis voor Taal zorgt voor het informele aanbod, waarbij participeren voorop staat. Huis voor Taal heeft een aanpak waarin leren door te doen en leren van/met elkaar centraal staan. Huis voor Taal en ROC verwijzen naar elkaars aanbod of vullen elkaar aan wanneer de inwoner dat nodig heeft.

Veiligheid

Het sociaal domein gaat over mee (kunnen) doen, het gaat over mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. Als het niet goed gaat met mensen, kunnen ze in een situatie terecht komen die onveilig is voor henzelf en/of hun omgeving. We zien dat er bij mensen die naar voren komen in de veiligheidsketen vaak sprake is van multi problematiek. In het Integraal Veiligheidsplan zijn daarom ook onderdelen vanuit de Wmo opgenomen. Een voorbeeld van een aanpak waarin zorg en veiligheid samenkomen is de persoonsgerichte aanpak. Deze aanpak wordt ingezet vanuit veiligheid, maar er worden ook 'zorgproducten' ingezet om de inwoner te helpen.

Het is belangrijk dat partijen goed samenwerken om ervoor te zorgen dat mensen op een goede manier zelfstandig kunnen wonen en overlast en escalaties zoveel mogelijk worden voorkomen. Een goede verbinding tussen wonen, ondersteuning, zorg en veiligheid is daarbij een voorwaarde. Er wordt vanuit het sociaal domein/Wmo extra ingezet op integrale ondersteuning van psychische kwetsbare inwoners in Lelystad (GGZ in de wijk). Dit zal ook voor de komende jaren een belangrijk aandachtspunt zijn.

Fysieke inrichting stad

De fysieke inrichting van de stad is van grote invloed op het sociaal domein. De voorzieningen structuur, zoals de winkels voor de dagelijkse boodschappen, de gezondheidscentra en de multi functionele accommodaties (MFA's) zijn daarbij van belang. Ook is de inrichting van de fysieke leefomgeving belangrijk. De wijze van inrichten kan bijvoorbeeld bijdragen aan ontmoeting en meer bewegen. Verder draagt fysieke toegankelijkheid eraan bij dat ook mensen met een beperking kunnen (blijven) participeren. Het is daarom van belang dat bij fysieke ontwikkelingen ook de sociale component wordt meegewogen en vice versa. Daarom worden de plannen die betrekking hebben op de fysieke (her)inrichting van de omgeving voorgelegd aan de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid, Bruikbaarheid en Veiligheid (BTBV) van het GOL teneinde in de voorbereidingsfase al bij te kunnen sturen.

Verder wordt bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan ook nadrukkelijk rekening gehouden met de doelstellingen vanuit het sociaal domein.

In het tweede deel van dit programma is nader uitgewerkt welke activiteiten in 2020 plaatsvinden en hoe de integraliteit nader vorm en invulling krijgt.

2.4 Meerjarenperspectief

In 2015 is de gemeente verantwoordelijk geworden voor een groot aantal taken binnen het sociaal domein. Enerzijds zien we dat we steeds meer zicht en grip krijgen op onderdelen binnen het sociaal domein. Anderzijds is het sociaal domein nog volop in beweging en zijn er ontwikkelingen die ons voor grote uitdagingen stellen, ontwikkelingen waarvan de consequenties voor de lange termijn alleen globaal in te schatten zijn. De consequenties voor de Wmo zijn bijvoorbeeld mede afhankelijk van beleidskeuzes op landelijk niveau, zoals het beleid ten aanzien van verpleeghuiscapaciteit en de invoering van het abonnementstarief. Deze beleidskeuzes bepalen mede welk beroep er wordt gedaan op de Wmo. In 2022 zal een volgende doordecentralisatie plaatsvinden, namelijk de doordecentralisatie van beschermd wonen naar de afzonderlijke gemeenten. Dit zal ook veel consequenties hebben en is verder uitgewerkt in paragraaf 4.3.3.

Los van deze onzekere factoren, is duidelijk dat er steeds meer kwetsbare inwoners zelfstandig blijven wonen en een beroep doen op de Wmo. Dit maakt het noodzakelijk in te blijven zetten op het versterken van de basis/zelfredzaamheid. Hiermee bereiken we dat inwoners langer op een plezierige manier zelfstandig kunnen blijven wonen en minder snel een beroep hoeven te doen op zwaardere voorzieningen. Op deze manier blijft het systeem beheersbaar en blijft er ruimte om aanvullende zwaardere ondersteuning te bieden als dat nodig is.

Ook is de beweging naar meer integraliteit noodzakelijk. Vraagstukken staan niet op zichzelf maar vereisen een samenhangende inzet vanuit verschillende invalshoeken. Om zelfstandig te kunnen blijven wonen is bijvoorbeeld niet alleen een geschikte woning nodig, maar ook voldoende zorg en ondersteuning en een geschikte woonomgeving (inclusief ontmoetingsmogelijkheden). Met een integrale aanpak kunnen diverse zaken ook meer gericht en efficiënter worden georganiseerd wat ook bijdraagt aan een goede en betaalbare ondersteuningsstructuur.

In grote lijnen zien we, naast de hiervoor genoemde ontwikkelingen, een aantal algemene verschuivingen die in de komende jaren verder door zullen werken.

was	is / wordt
doelgroepenmodel	geografisch model / gebiedsgericht
focus op beperking	focus op participatie
zelfredzaamheid	redzaamheid
medezeggenschap	zeggenschap
individuele voorziening	brede basisvoorziening
hulp op afstand	hulp dichtbij (ter plaatse)

2.5 Programmatische aanpak

Programmatisch werken is een aanpak voor complexe, strategische opgaven die samenwerking van verschillende partijen vereisen. In een programma kan je doel, inspanningen en middelen onderscheiden.

Doel

Binnen de Wmo willen we bereiken dat inwoners zoveel mogelijk meedoen en zelfstandig kunnen functioneren. Om dit doel te bereiken of dichterbij te brengen, kunnen we verschillende zaken beïnvloeden. Hierbij is samenwerken met partners in de stad en collega's van andere (beleids)terreinen noodzakelijk voor succes.

Inspanningen

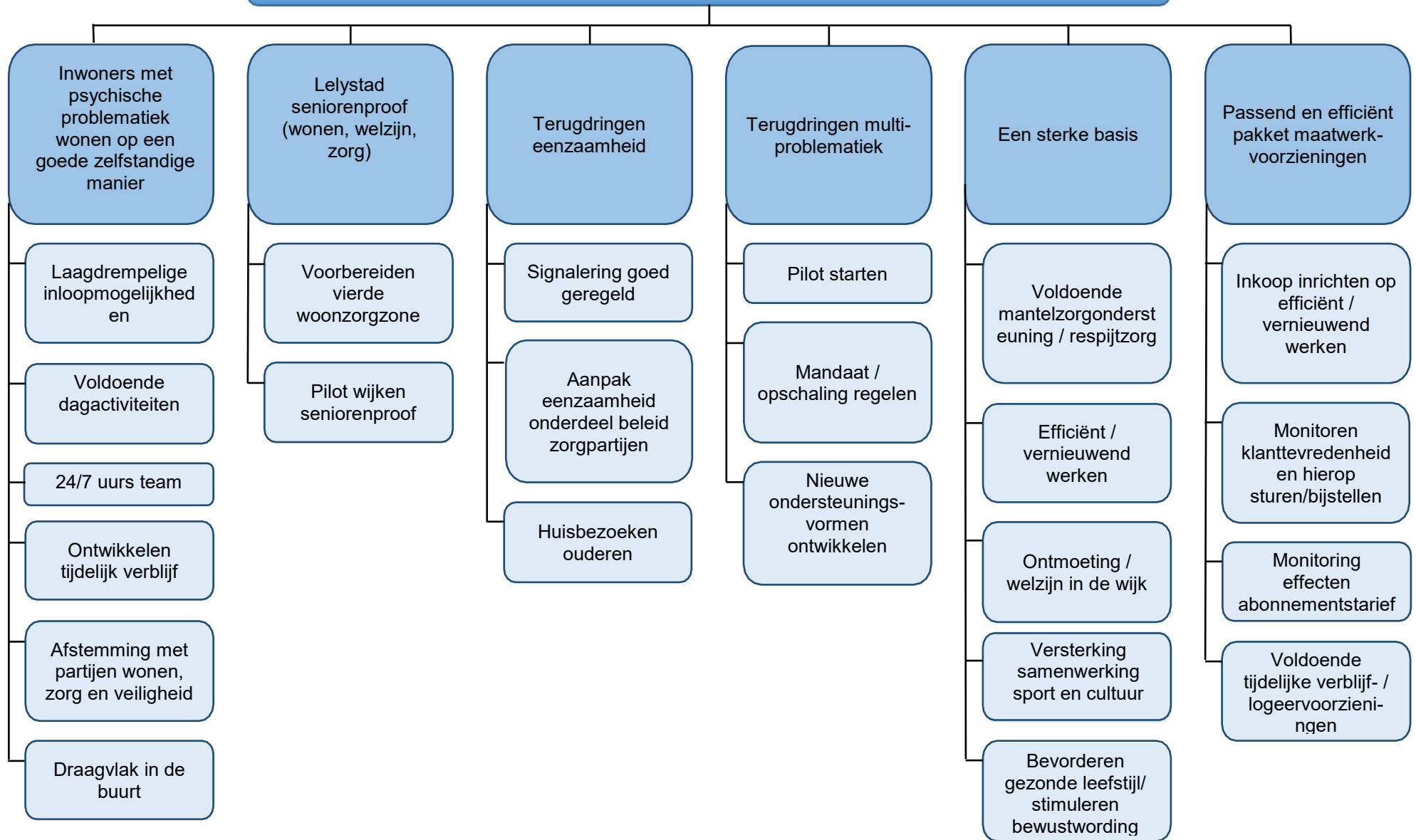
De inspanningen zijn alle inzet die we doen om het doel te bereiken. Dit zijn (deel)projecten die gezamenlijk leiden tot realisatie van het doel, zoals bijvoorbeeld het optimaliseren van de toegang tot het sociaal domein of de extra inzet voor GGZ in de wijk.

Middelen

Naast de financiële middelen die nodig zijn om het doel te realiseren, zijn ook andere zaken essentieel. Denk hierbij aan de juiste mensen en partijen, de juiste kennis om de inspanningen tot een succes te maken en voldoende tijd en capaciteit.

Op de volgende bladzijde is schematisch weergegeven hoe de verschillende inspanningen bijdragen aan het overkoepelende doel.

Inwoners doen zoveel mogelijk mee en functioneren zelfstandig

3. Financieel meerjarenperspectief en bezuinigingsrichtingen

3.1 Beschikbare middelen t.b.v. de Wmo

In het Raadsprogramma 2018-2022 "Lelystad, een sprong voorwaarts" is opgenomen dat de decentralisaties worden uitgevoerd met de daarvoor beschikbare rijksmiddelen. Het uitgangspunt daarbij is dat de rijksmiddelen leidend zijn voor de daadwerkelijke inzet van middelen op de afzonderlijke dossiers.

Wij gaan er, aansluitend op het Raadsprogramma, in dit Programmaplan vanuit dat de Wmo in 2020 in principe budgettair neutraal wordt ingevuld. Wijzigingen in de beschikbare middelen (rijksuitkeringen en andere inkomsten) worden doorberekend in het voor 2020 beschikbare budget voor de Wmo.

De rijksuitkeringen voor het sociaal domein zijn met ingang van 2019 overgeheveld naar de algemene uitkering. De middelen die in de rijkscirculaires zijn toegevoegd en toe te rekenen zijn aan de Wmo, zijn aan het Wmo budget toegevoegd. In de Programmabegroting 2020-2023 zijn de effecten van deze bijstellingen doorvertaald naar de Wmo.

Het voorgaande levert voor 2020 en verder het onderstaande beschikbare budget op:

Tabel 7: prognose beschikbaar budget voor de Wmo

Prognose beschikbaar budget Wmo	2020	2021	2022	2023
Beschikbaar in Programmabegroting 2019-2023	€ 20.732.000	€ 20.593.000	€ 20.859.000	€ 20.859.000
Bijstelling mei- en septembercirculaire 2019	€ 532.000	€ 645.000	€ 660.000	€ 665.000
Compensatie inflatie (1,75%) - Kadernota 2020	€ 280.000	€ 280.000	€ 280.000	€ 280.000
Totaal beschikbaar budget	€ 21.544.000	€ 21.518.000	€ 21.799.000	€ 21.804.000

3.2 Ontwikkeling uitgaven

De invoering van het abonnementstarief, extramuralisering en de vergrijzing zijn van invloed op het gebruik en de uitgaven van de Wmo. Ondanks maatregelen om de zelfredzaamheid te versterken, stijgen hierdoor de uitgaven voor de Wmo. Het gebruik wordt daarnaast ook beïnvloed door andere ontwikkelingen zoals het beleid rond opnamecapaciteit van verpleeghuizen of de mogelijkheid van opname in een ziekenhuis of kliniek. Wij monitoren deze ontwikkelingen om zo goed zicht en grip te houden op de consequenties hiervan voor de Wmo voor de kortere en langere termijn.

Ook de doordecentralisatie van beschermd wonen van regionaal naar lokaal kan aanzienlijke effecten hebben op zowel de inkomsten- als de uitgavenkant. We volgen deze ontwikkeling actief en zullen, zodra er hierover meer duidelijkheid is, de consequenties in beeld brengen. Naar verwachting zal er in de meicirculaire 2020 meer duidelijkheid worden gegeven over de beschikbare rijksbijdragen inclusief een ingroeipad.

Onderstaande tabel geeft een prognose van de uitgaven, uitgaande van continuering van het huidige beleid. Er is daarbij rekening gehouden met de effecten van vergrijzing op het gebruik/uitgaven van voorzieningen¹.

¹ De vergrijzing zal leiden tot een toename van het gebruik van maatwerkvoorzieningen. In bijlage 2 is dit verder uitgewerkt. Bij de maatwerkvoorzieningen waarbij sprake is van een open eind regeling (en toenemend gebruik direct leidt tot extra kosten) is het verwachte effect hiervan meegenomen in de berekening van de verwachte uitgaven.

Tabel 8: prognose uitgaven Wmo bij ongewijzigd beleid

Prognose uitgaven Wmo (bij continuering bestaand beleid)	2020	2021	2022	2023
Uitgavenniveau 2019 (Programmaplan Wmo 2019)	€ 20.286.000	€ 20.286.000	€ 20.286.000	€ 20.286.000
Verwachte mutaties tov Programmaplan Wmo 2019:				
Bijdrage gegevensbeheer sociaal domein	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000	€ 22.000
Toename gebruik huishoudelijke ondersteuning 2019 + effect vergrijzing	€ 982.000	€ 995.000	€ 1.009.000	€ 1.024.000
Toename gebruik hulpmiddelen 2019 + effect vergrijzing	€ 741.000	€ 746.000	€ 752.000	€ 758.000
Incidenteel karakter deel kosten GGZ in de wijk	€ -223.000	€ -223.000	€ -223.000	€ -223.000
Incidentele kosten aanbesteding Wmo backoffice	€ 50.000	-	-	
Toename kosten regiotaxi ten opzichte van 2019 + effect vergrijzing	€ 221.000	€ 222.000	€ 224.000	€ 225.000
Lager gebruik collectieve zorgverzekering	€ -63.000	€ -63.000	€ -63.000	€ -63.000
Prijsstijgingen 1,75%	€ 280.000	€ 280.000	€ 280.000	€ 280.000
Totaal uitgaven Wmo	€ 22.296.000	€ 22.265.000	€ 22.287.000	€ 22.309.000

Als we uitgaan van de hiervoor opgenomen prognose van het beschikbaar budget en de verwachte uitgaven, dan zullen er in de komende jaren de volgende tekorten ontstaan:

Tabel 9: Prognose tekort Wmo

Prognose tekort Wmo (bij continuering bestaand beleid)	2020	2021	2022	2023
Prognose beschikbare dekkingsmiddelen voor de Wmo	€ 21.544.000	€ 21.518.000	€ 21.799.000	€ 21.804.000
Prognose uitgaven Wmo	€ 22.296.000	€ 22.265.000	€ 22.287.000	€ 22.309.000
Prognose tekort	€ - 752.000	€ - 747.000	€ - 488.000	€ - 505.000

Daarnaast is in de Programmabegroting 2020-2023 voor welzijn²/Wmo een bezuinigingstaakstelling opgenomen voor 2021, 2022 en 2023 e.v. van respectievelijk € 250.000, € 500.000 en € 750.000. Dit leidt samen met bovenstaande tekorten tot de volgende bezuinigingsopgaven voor de komende jaren:

Tabel 10: Bezuinigingstaakstelling welzijn/Wmo Prognose tekort Wmo

Bezuinigingstaakstelling welzijn/Wmo	2020	2021	2022	2023
Prognose tekort Wmo	€ - 752.000	€ - 747.000	€ - 488.000	€ - 505.000
Bezuinigingstaakstelling Programmabegroting 2020-2023	-	€ - 250.000	€ - 500.000	€ - 750.000
Totale bezuinigingsopdracht welzijn/Wmo	€ - 752.000	€ - 997.000	€ - 988.000	€ -1.255.000

3.3 Bezuinigingen 2020

De oplopende kosten binnen de Wmo en de bezuinigingsopgave vanuit de Programmabegroting 2020-2023 maken het noodzakelijk om de dienstverlening binnen de Wmo op onderdelen aan te passen. Hierbij zal voor 2020 voornamelijk ingezet worden op de volgende bezuinigingsrichtingen. Daarbij zijn de consequenties op basis van het stoplichtenmodel in beeld gebracht. Daarbij is met kleuren aangegeven wat de consequenties zijn van de maatregelen voor de zelfredzaamheid, het zelfstandig wonen e.d. (groen=geen/weinig gevolgen, oranje=beperkte gevolgen en rood=veel gevolgen).

² Het betreft hier een bezuiniging op welzijn in brede zin.

a. Kritisch kijken naar toekenning maatwerkvoorzieningen

Het is goed om kritisch te blijven kijken of er sprake is van een te soepele of te strenge toekenning. Uitgangspunt hierbij is dat, als het nodig is, een maatwerkvoorziening wordt ingezet. Momenteel wordt voor de verschillende onderdelen van de Wmo kritisch gekeken naar de toekenning. Hiermee kan verdere kostenstijging worden beperkt en worden bereikt dat de maatwerkvoorzieningen beschikbaar blijven voor de inwoners waarvoor dit echt nodig is.

Consequenties maatregel

Maatregel heeft nadelige gevolgen voor participatie	<i>bepaalde gevolgen</i>	<i>Deze maatregel heeft beperkt gevolgen voor de participatie van kwetsbare inwoners. Uitgangspunt is en blijft dat inwoners voor wie maatwerk nodig is, dit ook krijgen.</i>
Maatregel leidt ertoe dat mensen minder lang zelfstandig kunnen blijven wonen	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze maatregel heeft geen gevolgen voor het zelfstandig kunnen blijven wonen: maatwerk blijft beschikbaar voor de meest kwetsbare inwoners.</i>
Maatregel leidt tot verzwaring of verlichting kosten elders binnen de Wmo	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze maatregel kan leiden tot lagere uitgaven voor maatwerkvoorzieningen. Dit zal, indien zorgvuldig uitgevoerd, niet leiden tot kostenstijgingen elders.</i>

b. Korting van 3% toepassen op de budgetten/tarieven voor Wmo maatwerkdienstverlening

De contracten voor huishoudelijke ondersteuning, ondersteuning thuis en dagbesteding lopen eind 2019 af. Deze diensten zijn opnieuw aanbesteed. Daarbij is uitgegaan van een korting van 3% op het tarief/budget. Dit levert een bezuiniging op van ca. € 350.000,-.

Consequenties maatregel

Maatregel heeft nadelige gevolgen voor participatie	<i>bepaalde gevolgen</i>	<i>Deze maatregel leidt tot een versobering van de dienstverlening en heeft daarmee (beperkt) gevolgen voor de participatie van kwetsbare inwoners.</i>
Maatregel leidt ertoe dat mensen minder lang zelfstandig kunnen blijven wonen	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze maatregel heeft geen/weinig gevolgen voor het zelfstandig kunnen blijven wonen: maatwerk blijft beschikbaar voor de meest kwetsbare inwoners.</i>
Maatregel leidt tot verzwaring of verlichting kosten elders binnen de Wmo	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze maatregel leidt tot lagere uitgaven voor maatwerkvoorzieningen en zal niet leiden tot een kostenstijging elders binnen de Wmo.</i>

c. In 2020 geen loonprijscompensatie beschikbaar stellen tenzij dit contractueel verplicht is

Dit betekent dat een deel van het hiervoor in de Programmabegroting 2020-2023 gereserveerde bedrag van € 280.000, te weten € 200.000,-, niet uitgegeven hoeft te worden.

Consequenties maatregel

Maatregel heeft nadelige gevolgen voor participatie	<i>bepaalde gevolgen</i>	<i>Deze maatregel leidt, samen met de korting van 3%, tot een versobering van de dienstverlening en zal daarmee beperkt gevolgen hebben voor de participatie van kwetsbare inwoners.</i>
Maatregel leidt ertoe dat mensen minder lang zelfstandig kunnen blijven wonen	<i>bepaalde gevolgen</i>	<i>Deze maatregel leidt samen met de korting van 3% tot een versobering van de dienstverlening en kan ertoe leiden dat kwetsbare inwoners minder lang zelfstandig kunnen blijven wonen. .</i>
Maatregel leidt tot verzwaring of verlichting kosten elders binnen de Wmo	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze maatregel leidt tot lagere uitgaven voor maatwerkvoorzieningen en zal naar verwachting niet direct leiden tot een kostenstijging elders binnen de Wmo..</i>

d. (Gefaseerd) beëindigen dienstencheques

Het niet meer beschikbaar stellen van dienstencheques levert na een afbouwperiode een bezuiniging op van € 200.000,- op jaarbasis. De dienstencheques zijn een aanvulling op het basispakket binnen de

Wmo. Gezien de bezuinigingsopgave komt de prioriteit te liggen bij het in stand houden van een toereikend basispakket. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten hoog en stijgen deze verder. Er wordt nog onderzocht of en welke alternatieven er zijn (bijvoorbeeld inzet zorgvrijwilligers en benutten maatschappelijke banen).

Consequenties maatregel

Maatregel heeft nadelige gevolgen voor participatie	<i>beperkte gevolgen</i>	<i>Er is een kleine groep die gebruik maakt van dienstencheques. Deze maatregel heeft gevolgen voor de participatiemogelijkheden van deze groep.</i>
Maatregel leidt ertoe dat mensen minder lang zelfstandig kunnen blijven wonen	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze maatregel heeft weinig gevolgen voor het zelfstandig kunnen wonen. De daarvoor essentiële dienstverlening blijft beschikbaar binnen de Wmo. .</i>
Maatregel leidt tot verzwaring of verlichting kosten elders binnen de Wmo	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze maatregel leidt tot lagere/geen uitgaven meer voor de dienstencheques en zal naar verwachting niet leiden tot een kostenstijging elders binnen de Wmo..</i>

e. Verlagen van de uitgaven t.b.v. het mantelzorgcompliment met 25%

Mantelzorgers kunnen in aanmerking komen voor een mantelzorgcompliment ter waarde van € 200,-. Dit is, in vergelijking met andere gemeenten, een relatief hoog bedrag. Het verlagen van de uitgaven voor het mantelzorgcompliment met 25% levert een besparing op van ca. € 50.000,-.

Consequenties maatregel

Maatregel heeft nadelige gevolgen voor participatie	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze aanpassing heeft geen gevolgen voor de participatie van kwetsbare inwoners. De mantelzorgondersteuning blijft beschikbaar.</i>
Maatregel leidt ertoe dat mensen minder lang zelfstandig kunnen blijven wonen	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze aanpassing heeft geen gevolgen voor het zelfstandig wonen van kwetsbare inwoners. De mantelzorgondersteuning blijft beschikbaar.</i>
Maatregel leidt tot verzwaring of verlichting kosten elders binnen de Wmo	<i>geen/weinig gevolgen</i>	<i>Deze maatregel niet leiden tot een kostenstijging elders binnen de Wmo..</i>

Met deze maatregelen kan, uitgaande van de huidige prognoses, in 2020 de noodzakelijke bezuiniging worden gerealiseerd. Hierbij willen wij de kanttekening plaatsen dat de maatregelen onder b en c leiden tot een versobering van de Wmo dienstverlening. De partijen hebben enerzijds te maken met cao verplichtingen en anderzijds met een korting op het budget. Per saldo betekent dit dat zij met een beperkter budget ondersteuning moeten bieden aan hun cliënten. Wij vinden het acceptabel om voor 2020 te kiezen voor deze brede versobering op het Wmo pakket maar realiseren ons dat verdere bezuinigingen hierop grote consequenties kunnen hebben voor de ondersteuning van kwetsbare inwoners. In deel 2 zijn bij de betreffende onderdelen de bezuinigingen verder uitgewerkt.

Het Wmo veld is voortdurend in beweging. We zien op dit moment bijvoorbeeld dat de uitgaven voor huishoudelijke ondersteuning meer lijken te stijgen dan is geraamd terwijl de uitgaven voor vervoersvoorzieningen weer iets later lijken uit te vallen.

Dit betekent dat de prognoses regelmatig bijgesteld moeten worden. Wij monitoren daarom actief de ontwikkelingen en de financiële consequenties hiervan en zullen vervolgens, als het nodig is, aanvullende maatregelen treffen.

3.4 Stoplichtenonderzoek volgende bezuinigingsronde

Teneinde goed in te kunnen spelen op eventuele volgende bezuinigingsrondes, zijn we bezig met het

in beeld brengen van alle mogelijke bezuinigingen/aanpassingen op het terrein van de Wmo waarbij we gebruik maken van het zogenaamde “stoplichtenmodel”. Er wordt daarbij in de volle breedte in beeld gebracht welke bezuinigingen er op de verschillende Wmo onderdelen mogelijk zijn en wat hiervan de inhoudelijke en financiële consequenties zijn. Vervolgens zal/kan op basis hiervan nader worden bepaald welke concrete bezuinigingen/aanpassingen in de komende jaren nodig/wenselijk/mogelijk zijn. Ook kan dit worden gebruikt om tussentijds, als het nodig is, aanvullende maatregelen te treffen.

Deel 2

**PROGRAMMERING WMO
2020**

4. Activiteiten

De activiteiten binnen de Wmo bestaan uit basisvoorzieningen, maatwerkvoorzieningen en vangnetvoorzieningen. In dit hoofdstuk bespreken we welke activiteiten op deze verschillende niveaus worden ontplooid. Hiermee wordt de infrastructuur in kaart gebracht.

4.1 Basis

De basis wordt primair gevormd door de bewoners zelf, de mantelzorgers en de vrijwilligers. Daarnaast worden allerlei algemene voorzieningen gerekend tot de basis, zoals welzijnswerk in de buurt, een inloop, ontmoetingsactiviteiten, dagactiviteiten in de wijk, openbaar vervoer, de huisarts, algemeen maatschappelijk werk, een klussendienst etc.

Wij willen de basis versterken zodat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, eventueel met lichte ondersteuning, kunnen participeren in de samenleving. Hiermee willen we enerzijds bereiken dat mensen meer samen doen en bij elkaar betrokken zijn, zodat iedereen, ook mensen met een beperking, mee kan doen. Anderzijds is het versterken van de basis nodig om het beroep op zwaardere vormen van ondersteuning terug te dringen. Dit is noodzakelijk de kosten van ondersteuning niet onnodig op te laten lopen.

4.1.1 Informatievoorziening

Goede informatievoorziening is een belangrijk instrument om de zelfredzaamheid te bevorderen. Veel inwoners zullen met de juiste informatie zelf een antwoord weten te vinden op hun vraag. Het is daarom essentieel dat de informatievoorziening vanuit cliëntperspectief zowel digitaal als fysiek op orde is. De informatie moet toegankelijk en leesbaar/begrijpelijk zijn voor alle gebruikersgroepen.

Informatie over sociaal domein

Op de gemeentelijke website is informatie te vinden over de Wmo maatwerkvoorzieningen. Wij vinden het van belang dat deze informatie duidelijk is. De gemeentelijke website moet actuele en overzichtelijke informatie bevatten en verwijzen naar websites van partners zoals www.zorgwelflevoland.nl (sociale kaart van de GGD), www.welzijnlelystad.nl <http://www.welzijnindewijk.nl/> en www.regelhulp.nl.

Met vertegenwoordigers vanuit de OSOL, GOL, Wmo Cliëntenraad (voorloper van de Cliëntenraad Sociaal Domein) en Huis voor Taal is de informatie op de gemeentelijke site doorgenomen. Hierbij is gekeken welke drempels zij hierbij ervaren. De verbeterpunten zijn opgepakt en verwerkt. Ook in de toekomst blijft doorlopend aandacht voor de toegankelijkheid van de gemeentelijke informatie.

Welzijn Lelystad heeft in coproductie met de GGD en GOL een zoekmachine ontwikkeld die actuele informatie van verschillende websites koppelt met de digitale sociale kaart "[WieWatWaarWanneer](#)". De zoekmachine is kosteloos door alle partijen en bewonersorganisaties met een banner vanuit hun eigen website te gebruiken. Zo kunnen inwoners eenvoudig vanuit verschillende ingangen de weg vinden naar alle Wmo-, participatie- en ondersteuningsmogelijkheden. Het gaat zowel om terugkerend regulier aanbod, als kortlopende activiteiten zoals activiteiten vanuit bewonersinitiatieven en voorlichtingsbijeenkomsten.

Daarnaast is er extra aandacht voor het proactief informeren van inwoners als het gaat om inkomensondersteunende maatregelen. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om informatie over het Jeugdfonds Sport en Cultuur of Sint voor elk Kind. (Chronische) financiële stress maakt het voor inwoners lastig om zelf uit te zoeken op welke regelingen zij recht hebben. Door inwoners – binnen de regels van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) – actief te informeren wordt de

drempel naar voorzieningen verlaagd.

De Sociaal Wijkteams spelen een belangrijke rol in de informatievoorziening. Zij zijn zowel telefonisch, digitaal als fysiek bereikbaar. Zij houden op 7 locaties verspreid over de stad spreekuren. Zij moeten goed vindbaar zijn voor zowel inwoners als professionals. Er worden daartoe verschillende instrumenten ingezet zoals het uitbrengen van folders, het goed toegankelijk maken van de webinformatie (zie www.welzijnlelystad.nl en www.welzijnindewijk.nl) en het uitbrengen van voorlichtingsfilmpjes over bijvoorbeeld de werking van de Sociaal Wijkteams in Lelystad. Ook zijn er afspraken gemaakt met huisartsen en huishoudelijke hulpen over doorverwijzing naar de Sociaal Wijkteams. We verkennen de mogelijkheid van het vullen van een pagina in de Flevopost met informatie over het sociaal domein.

Inzicht in eigen dossier

We willen bewerkstelligen dat inwoners de beschikking krijgen over een eigen digitaal dossier dat zij zelf kunnen raadplegen en bijwerken. De bedoeling is dat inwoners via MijnLelystad.nl direct toegang kunnen krijgen tot hun eigen dossier wat betreft Inkomen, Werk, Jeugd en Wmo.

Digitale vaardigheden gaan hierbij een steeds belangrijkere rol spelen. Daarom zal ook ingezet worden in digi-vaardigheidstrainingen met name voor laaggeletterden en digibeten (in afstemming met Huis voor Taal).

Informatie professionals

De informatieprocessen van de professionals worden digitaal, integraal en effectief op elkaar aangesloten. Hiervoor worden alle, binnen de grenzen van de AVG, benodigde informatievoorzieningen met elkaar verbonden. Door gebruik te maken van de samenwerkingsmodule van Solviteers (WIZ-portaal) kan binnen de grenzen van de AVG informatie worden gedeeld met instemming van de inwoner en in geval van ernstige situaties kan hier direct over beschikt worden als dit relevant is voor de aanpak. De professional moet het gezin/individu dan informeren en achteraf in het dossier verantwoording afleggen over het raadplegen van de bronnen.

Deze gegevensdeling kan bevorderd worden door aan de voorkant met de inwoner afspraken te maken over het delen van informatie tussen verschillende professionals en deze afspraken goed vast te leggen. Dit is nodig om te kunnen werken op basis van één huishouden, één plan en één regisseur. De gekoppelde informatie biedt de mogelijkheid een totaalbeeld te krijgen van de problemen binnen een huishouden en te komen tot effectieve interventies. Dit zorgt ervoor dat voor gebruikers (inwoners en professionals) relevante informatie beschikbaar en up-to-date is.

Efficiënt inrichten van het informatieprocessen

Het is belangrijk het hele systeem van informatie uitwisseling tussen partijen, gemeenten en inwoners efficiënt te organiseren. Enerzijds bevordert dit de integraliteit, anderzijds wordt hiermee onnodige administratieve rompslomp voorkomen. Daartoe is met ingang van 2020 gekozen voor één administratief proces voor de informatie uitwisseling rond Wmo en Jeugd, waarbij het mogelijk is ook andere systemen hier te zijner tijd op aan te haken.

Het inhoudelijke deel van het complete “aanvraagtraject” is/wordt hierbij neergelegd bij de Sociaal Wijkteams en/of Jeugd- en Gezinsteams. Dit betekent dat de Wmo consulenten, die nu een inhoudelijk rol spelen wat betreft de vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen, worden gedetacheerd bij de Sociaal Wijkteams.

Lokale markt in het kader van de Week van Zorg en Welzijn

Op 16 maart 2019 is tijdens de Nationale Week van Zorg en Welzijn in het stadhuis van Lelystad een informatie-, activiteiten- en belevingsmarkt georganiseerd. Er werkten ca. 40 zorg-, welzijns- en vrijwilligersorganisaties mee aan deze markt, met meer dan 500 bezoekers. De markt is bedoeld om

mensen te interesseren om in de zorg te gaan werken maar vooral ook om inwoners te laten zien wat er allemaal aan welzijn, ondersteuning en zorg in Lelystad is zodat zij dit, als het nodig is, weten te vinden. De editie 2019 is wat dat betreft succesvol verlopen: er was meer interactie en er werd duidelijker naar voren gebracht hoe de wegen in Lelystad lopen, van preventie tot aan echte (medische) zorg. Het resulteerde in meer deelnemende organisaties en een aanzienlijk hoger bezoekersaantal dan bij eerdere edities.

Informatiemarkt Zorg en Welzijn 2019

Vanuit de Wmo is € 10.000,- geïnvesteerd in het organiseren van deze markt. Voor 2020 wordt hetzelfde bedrag gereserveerd voor het organiseren van de markt.

De raad heeft via de Motiemarkt 2019 een motie aangenomen waarin de raad het college oproept om eenmalig vanuit het motiemarktbudget een bedrag van € 15.000,- te reserveren voor de OSOL. Hiermee kan de OSOL komen tot een reguliere seniorenpagina of seniorenrubriek in de Flevopost gedurende 2020. Momenteel wordt gewerkt aan een plan hiervoor.

Informatievoorziening

Inzet 2020:

- a. *Informatie over de Wmo (in brede zin) is goed vindbaar en de informatie is actueel.*
- b. *De Sociaal Wijkteams zijn voor inwoners/cliënten goed vindbaar en goed bereikbaar, zowel fysiek, digitaal als telefonisch.*
- c. *Er wordt voor 2020 vanuit de Wmo een bedrag van € 20.000,- gereserveerd voor communicatie rond de Sociaal Wijkteams.*
- d. *Er wordt in 2020 € 10.000,- gereserveerd voor het in 2020 organiseren van een informatiemarkt in Lelystad in de Nationale Week van Zorg en Welzijn.*
- e. *De administratieve backoffice voor Wmo en Jeugd wordt met ingang van 2020 heringericht.*
- f. *Het inhoudelijke deel van het aanvraagproces wordt met ingang van 2020 geheel neergelegd bij de Sociaal Wijkteams.*
- g. *Vanuit het motiemarktbudget wordt € 15.000,- beschikbaar gesteld voor de OSOL, zodat zij in 2020 een reguliere seniorenpagina in de Flevopost kunnen realiseren.*

4.1.2 Sociaal Wijkteams en cliëntondersteuning

Toegang Sociaal Wijkteams

De toegang voor alle ondersteuningsvragen verloopt via de receptie van de Sociaal Wijkteams (SWT). Voor de inwoner is het eerste aanspreekpunt de klantcontactmedewerker. Eenvoudige vragen kunnen daar direct worden afgehandeld, door bijvoorbeeld verwijzing naar een spreekuur van Centrada of naar een algemene voorziening in de wijk. Bij een wat meer uitgebreide ondersteuningsvraag zal een afspraak worden gemaakt met iemand van het Sociaal Wijkteam. Deze medewerker gaat dan op huisbezoek om in overleg met betrokkene (en zo mogelijk diens mantelzorger/informele ondersteuner/omgeving) in beeld te brengen wat de betrokkene zelf op kan pakken en wat er verder mogelijk en nodig is. De afspraken worden vastgelegd in een ondersteuningsplan.

Op zeven locaties in de stad zijn bij de Sociaal Wijkteams financieel spreekuren gestart. Hierbij wordt samengewerkt door MDF, IDO, Humanitas en Welzijn Lelystad. Op het spreekuur worden eenvoudige vragen op financieel/administratief gebied beantwoord door speciaal opgeleide vrijwilligers. Deze vrijwilligers worden ondersteund door schuldhulpverleners en sociaal raadslieden van MDF. Verder worden in alle stadsdelen spreekuren met de bewonersconsulenten van de gemeente en van Centrada en met de wijkagenten gehouden.

Afstemming toegangen Wmo, Jeugdhulp en Participatiewet

Ondersteuningsvragen zijn geregeld domein-overstijgend. Hierbij is een goede afstemming, aansluiting en informatie-uitwisseling tussen de verschillende toegangen essentieel om de ondersteuning volgens het principe “één huishouden, één plan, één regisseur” te organiseren. Bijvoorbeeld bij een gezin met een bijstandsuitkering waar jeugdhulp nodig is en begeleiding vanuit de Wmo voor de ouders bij het structureren van het huishouden. In de afgelopen jaren is ingezet op een meer integrale benadering van de Wmo en Participatiewet. De samenwerking tussen Sociaal Wijkteams en Werkbedrijf is in 2018 geïntensiveerd en wordt in 2020 voortgezet. Door de detachering van de participatiecoaches bij de wijkteams is de aansluiting met de Sociaal Wijkteams geregeld en wordt er gezorgd voor een meer integrale inzet voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

In 2018 zijn de Jeugd- en Gezinsteams meer de wijken in verhuisd, nabij de Sociaal Wijkteams. Dit versterkt de zichtbaarheid en verbindingen in de wijk en leidt ertoe dat deze partijen elkaar beter en sneller weten te vinden. Verder hebben Jeugd- en Gezinsteam, Sociaal Wijkteam en Wmo hoofdaanemers afspraken gemaakt om voor jongeren vanaf 17 jaar te komen tot een doorlopend ondersteuningsplan zodat de ondersteuning – als het nodig is – bij het bereiken van de 18 jarige leeftijd geregeld is.

Sociaal Wijkteams

De Sociaal Wijkteams hebben een belangrijke rol wat betreft het versterken van de leefbaarheid in de buurt. Zij zetten in op het vergroten van participatie, onderlinge cohesie en betrokkenheid. Ook kunnen inwoners bij het Sociaal Wijkteam terecht als er sprake is van meer uitgebreide ondersteuningsbehoefte, zoals behoefte aan een vervoersvoorziening of aan ondersteuning thuis. Er worden daarbij gekeken naar verschillende leefdomeinen, zoals ook volgens het concept positieve gezondheid gebruikelijk is.

Er zijn in Lelystad vier Sociaal Wijkteams. Elk stadsdeel heeft een Sociaal Wijkteam bestaande uit de volgende partijen en expertises:

- Welzijn Lelystad (coördinatie en opbouwwerk)
- MDF (maatschappelijk werk/ouderenadviseur)
- Icare/Woonzorg Flevoland (wijkverpleegkundigen)
- GGZ specialist

- MEE IJsseloevers.

Er is daarmee in de teams deskundigheid aanwezig wat betreft ouderen, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking en mensen met GGZ problematiek. Welzijn Lelystad is verantwoordelijk voor de coördinatie binnen en tussen de teams.

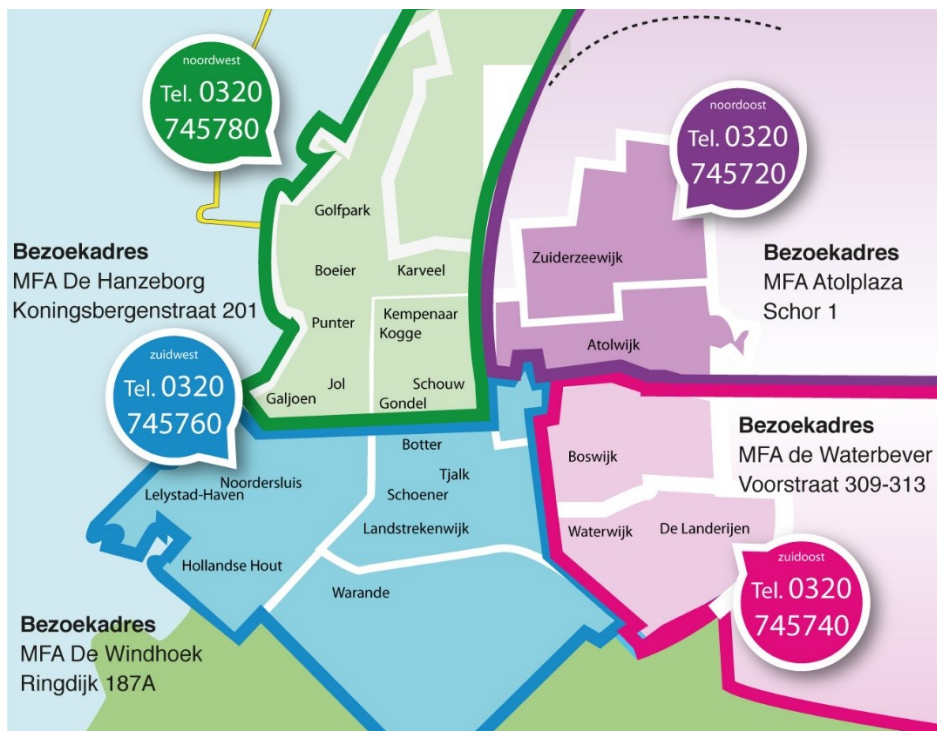
De Sociaal Wijkteams hebben de volgende kerntaken:

- Outreachen: zelf signaleren (signaalfunctie in de wijk) en reageren op signalen van buurtbewoners, politie, school, etc.
- In overleg met betrokkene (en familie/mantelzorger) opstellen van een ondersteuningsplan waarin in beeld is gebracht wat de problematiek is, wat de cliënt zelf gaat doen en welke ondersteuning vanuit de sociale infrastructuur mogelijk en nodig is.
- Begeleiden van mensen naar een voorziening (richting algemene voorzieningen en als het nodig is richting specifieke voorzieningen).
- Algemene regie houden op het ondersteuningsplan en het houden van follow-up gesprekken. Een medewerker van het Sociaal Wijkteam blijft vast aanspreekpunt voor betrokkene en partijen die betrokken zijn bij de ondersteuning.
- Zorgen voor een goede afstemming met de Jeugd- en Gezinsteams. Als er een kind betrokken is, dan vindt altijd afstemming plaats met het Jeugd- en Gezinsteam. Als het zwaartepunt bij de ouder/volwassene ligt, dan zorgt het Sociaal Wijkteam voor het ondersteuningsplan en de regisseur. Als het zwaartepunt bij het kind ligt, dan zorgt het Jeugd- en Gezinsteam voor een ondersteuningsplan en de regisseur.

Het Sociaal Wijkteam werkt samen met allerlei andere partijen in de wijk zoals politie, huisartsen, Centrada en hoofdaanemers voor ondersteuning thuis en dagbesteding. Naast deze partijen vindt er ook afstemming plaats met bijvoorbeeld het Meldpunt OGGz³ voor wat betreft zorgmijders, maatschappelijke opvang en beschermd wonen en met Veilig Thuis voor wat betreft kindermishandeling/huiselijk geweld. Verder wordt er nauw samengewerkt met de gemeentelijke Wmo consulenten, die zorgen voor de afhandeling van de aanvragen voor woon-, rol- en vervoersvoorzieningen.

³Er is een regionaal Meldpunt OGGz (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg). Dit kan ingezet worden (door de Wijkteams) in geval van:

- dak en thuisloosheid (inclusief zwerfjongeren);
- zorgmijdend gedrag en/of complexe problematiek op het gebied van OGGz of verslavingszorg;
- dreigende dak/thuisloosheid (overlast) en complexe problematiek die hieraan gerelateerd kan zijn.

Locaties van de Sociaal Wijkteams

Ondersteuningsplannen, beschikkingen en onafhankelijke indicatiestelling

In de Wmo 2015 is bepaald dat het college voor maatwerkvoorzieningen een beschikking afgeeft. De beschikking moet zijn gebaseerd op een onderzoek naar behoeften, persoonskenmerken, mogelijkheden om op eigen kracht zaken te regelen en dergelijke. De Sociaal Wijkteams stellen ondersteuningsplannen op, die kunnen worden aangemerkt als het onderzoek zoals in de wet omschreven. Als er in het ondersteuningsplan maatwerkvoorzieningen zijn opgenomen, dan kan dit omgezet worden in een aanvraag die binnen twee weken moet leiden tot een beschikking. In complexe gevallen waarbij deze termijn niet wordt gehaald, wordt een vertragingsbericht verstuurd. Er is hiermee sprake van onafhankelijke indicatiestelling. De Sociaal Wijkteams functioneren zelfstandig, los van de gemeente en de partijen die maatwerkvoorzieningen leveren.

De raad heeft in 2019 een motie aangenomen waarin de raad het college oproept om maximaal medewerking te verlenen aan en toegang te verlenen voor het uitvoeren van een actieonderzoek maatwerk sociaal domein. Momenteel wordt de onderzoeksopzet door een raads werkgroep uitgewerkt. Verbeterpunten die uit het onderzoek naar voren komen, zullen t.z.t. door het college worden meegenomen in beleid en uitvoering.

Bezetting Sociaal Wijkteams

De formatie van de Sociaal Wijkteams is in 2017 uitgebreid zodat inwoners met een ondersteuningsvraag adequaat en zonder lange wachttijden kunnen worden geholpen. Wij zullen de inzet in 2020 ongewijzigd continueren zodat inwoners adequaat geholpen kunnen worden.

Tabel 11: Formatie 2020 per Sociaal Wijkteam (excl. wijkverpleegkundige)

Organisatie	Formatie SWT per stadsdeel	Inzet reguliere formatie	Extra formatie gefinancierd vanuit Wmo
-------------	----------------------------	--------------------------	--

Welzijn Lelystad	36 uur	34 uur	2 uur
GGZ specialist	16 uur	-	16 uur
MDF	32 uur	20 uur	12 uur
MEE	24 uur	-	24 uur
Flexibele inzet	36 uur	12 uur (6 uur MDF en 6 uur WL)	24 uur
Totaal	144 uur	66 uur	78 uur

Inzet wijkverpleegkundige

De wijkverpleging is een zeer nuttige partij binnen het Sociaal Wijkteam omdat er steeds meer mensen zijn die gebruik maken van zowel de wijkverpleging als Wmo-ondersteuning. Er is bij efficiënte inzet minimaal 12 uur per team nodig. Een deel hiervan (8 uur per team) wordt gefinancierd vanuit de Zorgverzekeringswet. Er is vanuit de Wmo, evenals in 2019, een bedrag van € 25.000,- gereserveerd voor de aanvullende financiering van de wijkverpleegkundige inzet binnen de Sociaal Wijkteams.

Huisbezoeken kwetsbare ouderen

Er wordt extra ingezet op het bereiken van kwetsbare ouderen. Er blijkt, met name nu ouderen met zwaardere problematiek langer zelfstandig (moeten) blijven wonen, meer risico te zijn op vereenzaming en verwaarlozing. Daarom wordt deze risicogroep (vaker) thuis bezocht. Er is in 2017 gestart met het brengen van huisbezoeken aan (alleenstaande) ouderen vanaf 75 jaar die binnen de Wmo nog niet in beeld zijn. Er wordt daarbij o.a. ingezet op het met elkaar in contact brengen van ouderen (telefooncirkels, ontmoetingsactiviteiten e.d.), het informeren over ondersteuningsmogelijkheden en het in beeld brengen van de vragen en (ondersteunings)behoeftes die bij ouderen leven. De huisbezoeken worden uitgevoerd door vrijwilligers. Hierbij wordt samengewerkt met de ouderenbonden. De ervaringen met de huisbezoeken zijn positief: veel ouderen worden op deze manier geïnformeerd over mogelijkheden en weten waar ze naartoe moeten als ze aanvullende ondersteuning nodig hebben. Bij een aantal ouderen is het huisbezoek aanleiding om ondersteuning te gaan regelen. De huisbezoeken zullen in 2020 worden gecontinueerd. Er zal daarbij wel, op basis van de resultaten, worden bekeken of de huisbezoeken zich meer moeten richten op specifieke groepen.

Cliëntondersteuning

Cliëntondersteuning maakt integraal onderdeel uit van de Sociaal Wijkteams. Binnen de Sociaal Wijkteams is deskundigheid en capaciteit aanwezig om de inwoners goed te ondersteunen en - als het nodig is - in overleg met hen een ondersteuningsplan te maken. Ook zijn er afspraken gemaakt over een eventuele second opinion. Mocht een klant het niet eens zijn met het ondersteuningsplan, dan zal er vanuit het wijkteam een gesprek worden geregeld met een ander lid van een Sociaal Wijkteam. Op deze manier is de onafhankelijkheid geborgd. Mocht men er dan toch nog niet samen uitkomen, dan kan er eventueel nog mediation worden ingezet.

Wij hebben in 2018, mede naar aanleiding van het rekenkamerrapport over de huishoudelijke ondersteuning, opnieuw gekeken naar de wijze waarop de cliëntondersteuning is ingevuld. Daarbij is ook gekeken naar de mogelijkheid om een pool van deskundige vrijwilligers te vormen. In 2019 is hiermee gestart. Welzijn Lelystad leidt hiertoe een aantal vrijwilligers op. Inwoners die het gesprek niet alleen willen voeren kunnen hier gebruik van maken. Zij kunnen dan samen met de deskundige vrijwilligers het gesprek voeren met de medewerker van het Sociaal Wijkteam.

Er is, naast deze reguliere cliëntondersteuning, nog een aantal specifieke vormen van cliëntondersteuning beschikbaar zoals:

a. *Tolkdiensten bij taalproblemen*

Bij verschillende partijen, die ondersteuning bieden, kan taal een obstakel zijn waardoor geen goede ondersteuning geboden kan worden. Het gaat hierbij met name om Sociaal Wijkteams, maatschappelijk werk, schuldhulpverlening en ondersteuning thuis.

Het uitgangspunt is dat mensen zoveel mogelijk zelf verantwoordelijk zijn en zelf zorgen voor een vertaler (bijvoorbeeld een familielid of iemand uit de eigen gemeenschap). In een aantal situaties blijkt dit niet te lukken en is een tolk noodzakelijk om tot een goed ondersteuningsplan te komen.

Er wordt in 2020 € 5.000,- gereserveerd voor de tolkdiensten t.b.v. de Sociaal Wijkteams, maatschappelijk werk en schuldhulpverlening. Voor ondersteuning thuis geldt dat dit binnen het beschikbaar gestelde budget voor ondersteuning thuis geregeld wordt.

b. *Taalontwikkeling*

In Lelystad is een integraal aanbod ontwikkeld op het gebied van taalontwikkeling. Zo werken het formele aanbod (ROC) en het informele aanbod (Huis voor Taal) nauw met elkaar samen om een passend aanbod te creëren voor inwoners. Huis voor Taal is een samenwerkingsverband tussen de FlevoMeer Bibliotheek, SamenSprak Lelystad en Welzijn Lelystad. Voor de zelfredzaamheid van inwoners is het belangrijk dat mensen zich kunnen redden met de Nederlandse taal. Het is gewenst om hier al op vroege leeftijd en, in geval van statushouders, gelijk bij aankomst in Nederland in te investeren. Inwoners die de taal beheersen kunnen eerder zelfstandig de weg vinden in de samenleving. Ook kunnen de Sociaal Wijkteams en andere partijen de ondersteuning beter organiseren, afspraken maken en communiceren als inwoners de Nederlandse taal beheersen. Huis voor Taal zorgt door zijn non-formele aanpak voor een laagdrempelige toegang voor inwoners en indien gewenst voor doorstroming naar het formele aanbod van ROC. De financiering van Huis voor Taal is geregeld binnen de reguliere Programmabegroting. Daarnaast zijn er binnen de nota Armoede en Schuldhulpverlening voor 2020 extra middelen vrijgemaakt voor intensivering van de aanpak laaggeletterdheid. Huis voor Taal en ROC denken vanuit hun expertise mee over het intensiveren van de aanpak. Het uitgangspunt bij deze intensivering is om meer gebruik te maken van de 'vindplaatsen van laaggeletterdheid'. Dit kunnen bijvoorbeeld de huisartsen zijn waar de patiënten de recepten niet kunnen lezen of het financieel spreekuur waar blijkt dat inwoners formulieren niet kunnen invullen.

c. *Anonieme hulp op afstand*

Stichting De Luisterlijn biedt anonieme hulp op afstand (telefoon dienst). Meer informatie hierover is te vinden op <http://www.deluisterlijn.nl/>. Deze stichting biedt met inzet van deskundige vrijwilligers 24 uur per dag en 365 dagen per jaar anonieme telefonische hulp. In 2018 heeft De Luisterlijn (voorheen Sensor) een vestiging in Lelystad geopend. Hiermee heeft De Luisterlijn in alle provincies een vestiging. Er zijn/worden nadere afspraken gemaakt met De Luisterlijn over het aansluiten bij de lokale structuur zodat bellers eventueel doorverwezen kunnen worden naar hulp/ondersteuning vanuit bijvoorbeeld de Sociaal Wijkteams en de Sociaal Wijkteams op hun beurt kunnen verwijzen naar De Luisterlijn. Het ministerie van VWS is verantwoordelijk voor (de financiering van) De Luisterlijn.

d. *Doventolk*

Inwoners met gehoorproblemen kunnen een aantal keren per jaar gratis gebruik maken van doventolkdiensten. Het ministerie van VWS is verantwoordelijk voor (de financiering van) de doventolken. Informatie over de mogelijkheden is te vinden op de landelijke website [tolkcontact](http://tolkcontact.nl).

e. *Ondersteuning bij financiële problemen*

De vraag naar ondersteuning bij financiële problemen is groot. Het Sociaal Wijkteam wordt regelmatig geconfronteerd met financiële problematiek onder hulpvragers. Wanneer inwoners binnenkomen met

een ondersteuningsvraag blijkt vaak ook sprake van financiële problematiek. Momenteel wordt op zeven locaties een financieel spreekuur aangeboden en er is een telefoonnummer waar bewoners terecht kunnen voor advies of ondersteuning bij vragen op financieel gebied, het invullen van formulieren of het doornemen van een brief. Het spreekuur is een samenwerking tussen MDF, IDO, Humanitas en Welzijn Lelystad en wordt bemenst door vrijwilligers en gecoördineerd door de afdeling Schuldhulpverlening van MDF. Tevens worden er trainingen georganiseerd waarbij inwoners o.a. leren hun financiën te ordenen of leren omgaan met een huishoudboekje. Deze vorm van ondersteuning lijkt ook goed te werken voor mensen van niet-Nederlandse afkomst. De ervaring laat zien dat veel inwoners de spreekuren weten te vinden.

In 2017 werd er 2.467 keer gebruik gemaakt van de financieel spreekuren. In 2018 is er hier 2.623 keer gebruik van gemaakt.

Tabel 12: Financieel Spreekuur, hulpvragen 2018 per onderwerp

Hulpvraag	Aantal hulpvragen
Digitale ondersteuning	338
Totaal Informatie en advies	153
Totaal Inkomen	399
Totaal Kwijtschelding	302
Totaal Overig	439
Totaal Schulden	186
Totaal Uitkering	385
Totaal Zorg	346
Totaal DUO/studie	75
Totaal aantal hulpvragen	2.623

Voor 2020 wordt, evenals in voorgaande jaren, vanuit de Wmo € 135.000,- beschikbaar gesteld voor de financieel spreekuren.

In een aantal gevallen is, aanvullend op de inzet van de financieel spreekuren, extra begeleiding nodig. Er wordt, evenals in 2019, vanuit de Wmo € 15.000,- beschikbaar gesteld aan Humanitas voor opvolging en nazorg van vragen vanuit de financieel spreekuren.

Verder wordt er in 2020, evenals in 2019, € 42.000,- ingezet voor uitbreiding van de formatie van het IDO. Hiermee kan het IDO kwalitatief sterker en een groter deel met complexe schuldenproblematiek bedienen, dat niet in aanmerking komt voor reguliere vormen van schuldhulpverlening. De inzet van het IDO loopt van spreekuren en schuldhulpmaatjes tot complexe schuldhulpverlening.

Ondanks de laagdrempelige toegang tot de schuldhulpverlening door middel van de financieel spreekuren, zijn er nog steeds mensen die niet de stap zetten om financiële ondersteuning te zoeken. Daarom is in de nota Armoede en Schuldhulpverlening vastgelegd dat we in gaan zetten op vroegsignalering met behulp van betaalachterstandlijsten. Door gebruik te maken van betaalachterstandlijsten van woningbouwcorporatie, nutsbedrijven en zorgverzekeraars kunnen financiële problemen tijdig worden gesignaleerd en hulp proactief worden aangeboden. Dit wordt vastgelegd in een actieplan vroegsignalering. Hierbij wordt nadrukkelijk gezorgd dat er binnen de regelgeving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) gewerkt wordt. Per 1 januari 2020 gaat de pilot vroegsignalering van start, genaamd 'Op tijd erbij'.

Ondertekening convenant vroegsignalering betaalachterstanden 2019

Tevens is in de nota Armoede en Schuldhulpverlening extra nadruk gelegd op het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden waarbij het versterken van gezamenlijke initiatieven van publieke- en private partijen een belangrijk onderdeel is. Het betrekken van partijen die tot op heden zelfstandig opereerden of nog geen deel uitmaakten van de keten, biedt kansen voor doorontwikkeling en uiteindelijk het effectiever voorkomen en terugdringen van armoede.

f. Juridische ondersteuning

MDF (sociaal raadslieden) verleent juridische ondersteuning aan mensen met een laag inkomen en/of mensen met een beperking. Voorbeelden zijn het helpen bij een aanvraag voor huurtoeslag of het helpen bij problemen rond de zorgverzekering. De druk op het sociaal raadslieden is hoog. Daarom is de dienstverlening met ingang van 2018 uitgebreid en wordt hiervoor vanuit de Wmo € 87.000,- beschikbaar gesteld.

Er wordt veel gebruik gemaakt van de sociaal raadslieden. Met hun inzet kunnen ze voorkomen dat mensen (verder) in de problemen komen, in een afhankelijkheidssituatie terecht komen en verminderd kunnen meedoen. Wij continueren daarom de inzet in 2020.

g. Cliëntondersteuning specifieke groepen

Naast de hiervoor genoemde cliëntondersteuning die vooral individueel gericht is, zijn er ook allerlei organisaties die zich richten op (specifieke) groepen, zoals de MS vereniging, Ypsilon, Inloophuis Passie en het GOL.

Het GOL heeft binnen de cliëntondersteuning een aantal specifieke taken zoals:

- adviseren van de gemeente over fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte;
- zorgen voor vertegenwoordiging in de Cliëntenraad Sociaal Domein, inclusief het adviseren/ondersteunen van deze vertegenwoordigers;
- organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten voor diverse aandachtsgroepen;
- bijhouden van een voorlichtingsagenda, gekoppeld aan de WieWatWaarWanneer.

Daarnaast voert het GOL activiteiten uit in het kader van het VN-verdrag voor rechten van mensen met een beperking (voorheen Agenda 22). Er wordt met participatie van de doelgroep (o.a. middels het GOL), aansluitend op het VN verdrag, op een aantal landelijk benoemde thema's een Lokale Inclusie Agenda opgesteld en bewaakt. Deze thema's zijn onderwijs, werk, inkomen, vervoer, wonen en leven. Dit sluit aan bij het "Raadsprogramma Lelystad, een sprong voorwaarts" en de Kadernota Sociaal Domein 2019-2022 waarin inclusie een belangrijke plaats inneemt.

Er wordt vanuit de Wmo, evenals in voorgaande jaren, een bedrag van € 43.000,- beschikbaar gesteld voor het GOL.

Lelystad is aangesloten bij de applicatie 'Ongehinderd'. Sinds 2019 wordt een extra module gebruikt, waarmee lokale belangenorganisaties (c.q. het GOL) ook rechten krijgen om de app verder aan te vullen met hun eigen onderzoeken naar toegankelijkheid. De structurele jaarlijkse lasten van de app Ongehinderd (€ 3.000,-) worden vanuit de Wmo gefinancierd.

h. Cliëntenparticipatie

Per 2019 is de Cliëntenraad Sociaal Domein ingesteld. De Wmo Cliëntenraad is hierin opgegaan. De Cliëntenraad Sociaal Domein adviseert gevraagd en ongevraagd over beleid en uitvoering binnen het sociaal domein. De cliëntenraad heeft een belangrijke en nuttige rol binnen ons sociaal beleid en de implementatie hiervan, niet alleen vanwege beleidsadvisering, maar ook vanuit haar rol om signalen van gebruikers op te vangen en te vertalen in adviezen.

Sociaal Wijkteams/cliëntondersteuning

Inzet 2020:

- a. Er wordt vanuit de Wmo € 180.000,- ingezet voor versterking van de toegang.*
- b. Er wordt vanuit de Wmo € 135.000,- ingezet voor de financieel spreekuren op zeven locaties.*
- c. De Sociaal Wijkteams zijn toegerust om hun taken goed uit te voeren. Er wordt vanuit de Wmo € 540.000,- beschikbaar gesteld om de capaciteit op voldoende niveau te houden.*
- d. Er wordt vanuit de Wmo € 25.000,- gereserveerd voor het meefinancieren van de wijkverpleegkundige inzet binnen de Sociaal Wijkteams.*
- e. De toegangen voor de Wmo en Jeugdhulp worden verder op elkaar afgestemd.*
- f. Er wordt vanuit de Wmo € 350.000,- gereserveerd voor inzet van MEE binnen de Sociaal Wijkteams; daarnaast is er vanuit de rijksbijdrage Wmo € 400.000,- gereserveerd voor inzet van MEE binnen de JGT's.*
- g. Er wordt een pool van deskundige vrijwilligers ingezet als onafhankelijke cliëntondersteuners.*
- h. Er worden huisbezoeken gebracht aan ouderen. Hiervoor wordt een bedrag van € 80.000,- gereserveerd.*
- i. Er wordt ingezet op een goede aansluiting van de Luisterlijn bij de lokale inzet.*
- j. Er wordt vanuit de Wmo € 5.000,- gereserveerd voor het inhuren van tolkdiensten door de Sociaal Wijkteams, algemeen maatschappelijk werk, schuldhulpverlening e.d.*
- k. Er wordt vanuit de Wmo € 15.000,- gereserveerd voor begeleiding door Humanitas aanvullend op de financieel spreekuren.*
- l. Er wordt vanuit de Wmo € 42.000,- gereserveerd voor extra inzet van het IDO bij schuldenproblematiek.*
- m. Er wordt vanuit de Wmo € 87.000,- gereserveerd voor de formatie van de sociaal raadslieden.*
- n. Er wordt vanuit de Wmo € 43.000,- gereserveerd voor subsidiëring van het GOL.*
- o. Er wordt vanuit Wmo € 3.000,- gereserveerd voor aansluiting op de app Ongehinderd.*
- p. Er wordt vanuit de raad een actieonderzoek maatwerk sociaal domein opgestart. De uitkomsten zullen door het college worden meegenomen in beleid en uitvoering.*

4.1.3 Wijkvoorzieningen: welzijnswerk in de wijk

We willen dat mensen meer participeren en meer bij elkaar betrokken zijn. De wijkvoorzieningen en de activiteiten die daar plaatsvinden spelen daarin een belangrijke rol en zijn daarmee een essentieel onderdeel van de basisinfrastructuur voor de Wmo. De gemeente is op grond van de Wmo

verantwoordelijk voor de ondersteuning van inwoners met dementie, inwoners met een lichamelijke of verstandelijke beperking en mensen met psychiatrische aandoeningen. Wij willen dat er in de wijken laagdrempelige (dag)activiteiten voor deze aandachtsgroepen beschikbaar zijn en dat reguliere activiteiten zoveel mogelijk ook voor deze groepen geschikt zijn. Dit past bij het uitgangspunt dat alle inwoners zoveel mogelijk mee kunnen doen (inclusie) en op verschillende domeinen de kwaliteit van leven kunnen vergroten (positieve gezondheid). Ook kunnen deze activiteiten een goed alternatief zijn voor ondersteuning thuis of voor reguliere dagbesteding. Er zijn inmiddels diverse activiteiten ontwikkeld voor de genoemde aandachtsgroepen. Zo worden er bijeenkomsten georganiseerd waarbij partners van dementerenden bij elkaar komen en er tegelijkertijd een activiteit is voor de dementerenden. Daarnaast zijn “Open je Hart” en “Mantelkring” actief. Deze activiteiten zijn gericht op respectievelijk het terugdringen van eenzaamheid door begeleide wandelgroepen en het ondersteunen van mantelzorgers door hen met elkaar in verbinding te brengen. Ander voorbeelden zijn kookcafé’s, eetclubs en creatieve activiteiten in de wijkvoorzieningen. Verder zijn er in de vier stadsdelen Buurtkamers geopend. Welzijn Lelystad en de aanbieders van dagbesteding en ondersteuning thuis werken hierbij actief samen. Gezien de problematiek van de deelnemers is, naast de inzet van vrijwilligers, een bepaalde mate van professionele begeleiding nodig.

Er vinden inmiddels veel laagdrempelige activiteiten plaats in de wijk en wij zien dat hier ook veel belangstelling voor is. Wij continueren daarom de inzet en hebben voor deze activiteiten vanuit de Wmo € 190.000,- gereserveerd.

De raad heeft in 2019 een motie aangenomen waarin de raad het college oproept om uit te zoeken wat ervoor nodig is om van Lelystad een dementievriendelijke gemeente te maken. We onderzoeken samen met Alzheimer Nederland wat de voorwaarden zijn voor het predicaat en komen in 2020 met een voorstel.

Opening Dementheek 2019

Vraagelkaar

Via Vraagelkaar worden mensen na uitgebreide uitvraag gekoppeld aan iemand met een complementaire behoefte of dezelfde interesses. Daarmee zetten we in op het versterken van de sociale binding tussen mensen in de wijk en het terugdringen van eenzaamheid. Door het professioneel koppelen van mensen wordt een (groter) sociaal isolement voorkomen, leggen we actief de verbinding tussen informele en professionele zorg en wordt er aan vroegsignalering gedaan (tijdens de uitvraag komen vaak ook opkomende zorgvragen in beeld).

Vraagelkaar maakt daarbij gebruik van bestaande sociale activiteiten in de stad. Vraagelkaar is zeven dagen per week telefonisch bereikbaar voor inwoners, heeft een digitaal platform en organiseert o.a. de Vraagelkaarcafé's. De belangstelling hiervoor is groot. Gezien de grote belangstelling en de bijdrage

die deze voorziening levert aan preventie op het gebied van eenzaamheid en versterken sociale binding, is er voor 2020 wederom € 75.000,- gereserveerd voor Vraagelkaar.

Cultuurparticipatie ouderen

Het Landelijk Fonds Cultuurparticipatie wil met het programma 'Age Friendly Cultural Cities' de cultuurparticipatie van ouderen verbeteren en stimuleren. De Kubus heeft samen met Welzijn Lelystad en Woonzorg Flevoland een aanvraag ingediend "Lelystad verbindt, kunst op leeftijd". Deze aanvraag is gehonoreerd zodat het plan in 2019 en 2020 uitgevoerd wordt. Voor de cofinanciering is vanuit de Wmo voor 2019 en 2020 respectievelijk € 25.000,- en € 20.000,- gereserveerd. Met dit plan wordt een impuls gegeven aan de verbinding tussen cultuur en het sociaal domein.

Wijkvoorzieningen en buurthuizen

Lelystad beschikt over diverse wijkvoorzieningen waar activiteiten voor en door buurtbewoners worden georganiseerd. In alle stadsdelen staan Multifunctionele Accommodaties (MFA's). Een MFA kan worden omschreven als een inhoudelijke en ruimtelijke clustering van diverse wijkfuncties zoals buurthuizen, onderwijs, kinderopvang, binnensport/bewegingsonderwijs en diverse vormen van ontmoeting, recreatie en informatie. Met name de aanwezigheid van de functie ontmoeting, recreatie en informatie is belangrijk. We willen daarbij het volgende bereiken:

- Een MFA is het bruisend hart van een gebied.
- Een MFA is die plek in de wijk waar bewoners terecht kunnen met al hun vragen, waar zij zelf activiteiten kunnen organiseren en elkaar kunnen ontmoeten.
- Een MFA is een aantrekkelijke voorziening voor en door de bewoners, waar zij graag verblijven.

MFA's gaan steeds meer als het kloppend hart van de buurt/wijk fungeren. Het is belangrijk dat de wijkgebouwen toegankelijk en beschikbaar zijn voor activiteiten voor buurtbewoners waaronder de aandachtsgroepen vanuit de Wmo. De wijkvoorzieningen, zoals die er zijn, kunnen de brug vormen tussen bewoners, activiteiten en ondersteuningsaanbod. Momenteel voldoen nog niet alle locaties aan deze omschrijving. In 2020 is/wordt toegewerkt naar meer eenduidigheid in exploitatie en beheer van de MFA's. Daarbij hoort een professioneel beheer, een reserveringssysteem dat het mogelijk maakt wijkgebonden activiteiten voorrang te verlenen boven stedelijke activiteiten, een eenduidig horeca- en alcoholbeleid en meer mogelijkheden voor buurtinitiatieven, waaronder activiteiten vanuit Mensen Maken de Buurt en de Gezonde wijkaanpak. Het gelijktrekken van gebruikersregels is een eerste stap in dit proces.

De raad heeft via de Motiemarkt 2019 een motie aangenomen waarin de raad het college oproept om in samenwerking met wijkraad Waterwijk & Landerijen te onderzoeken of uitbreiding van de dagdelen computerhulp aan ouderen in buurtcentrum De Brink gewenst/nodig is. Indien het onderzoek positief is, wordt € 1.200,- beschikbaar gesteld vanuit het motiemarktbudget ter bekostiging van de huurkosten. Momenteel is het onderzoek gaande.

Laagdrempelige activiteiten in de wijk

Inzet 2020:

- a. *Er wordt ingezet op de beschikbaarheid van informatie (Sociaal Wijkteams), ontmoeting en lichte ondersteuning in de MFA's.*
- b. *Er worden in de wijkvoorzieningen laagdrempelige activiteiten aangeboden voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke, psychische beperking en/of dementie. Voor de invulling hiervan wordt vanuit de Wmo € 190.000,- gereserveerd.*
- c. *Er wordt voor Vraagelkaar vanuit Wmo € 75.000,- gereserveerd.*
- d. *Voor het programma 'Age Friendly Cultural Cities' wordt in € 20.000,- gereserveerd.*
- e. *Er wordt een voorstel voorbereid om als gemeente te voldoen aan de eisen voor het predicaat 'Dementievriendelijke gemeente'.*
- f. *Er wordt onderzocht of uitbreiding van computerhulp aan ouderen in buurtcentrum De Brink gewenst/noodzakelijk is. Indien de uitkomst positief is, wordt € 1.200,- vanuit het motiemarktbudget beschikbaar gesteld.*

4.1.4 Mantelzorgondersteuning

Het beleid met betrekking tot mantelzorg en zorgvrijwilligers is een belangrijk onderdeel van het Wmo beleid. Het beroep op mantelzorgers neemt toe. Mensen blijven langer zelfstandig wonen wat vaak betekent dat mantelzorgers langer maar ook intensiever zorgen voor hun naasten. We moeten ons er van bewust zijn dat mantelzorgers hun zorgtaken combineren met andere dagelijkse taken. Hierdoor is de dreiging van overbelasting altijd aanwezig. Het is dan ook belangrijk dat we als gemeente maar zeker ook onze zorg- en welzijnspartners oog hebben voor mantelzorgers en hen ondersteunen waar dat gewenst en/of noodzakelijk is. Wanneer wij voldoende ondersteuning bieden aan mantelzorgers kunnen zij langer en beter voor hun naaste blijven zorgen en zal er minder professionele inzet nodig zijn. In het Cliëntervaringsonderzoek Wmo geeft iets minder dan een kwart van de respondenten, die hulp van een naaste ontvangen, aan dat deze naaste de hulp niet aankan. Het blijven versterken en verbeteren van het aanbod aan mantelzorgondersteuning blijft daarom nodig om aan de toenemende en veranderende ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers te kunnen voldoen. Zo wordt onderzocht hoe de zwaarbelaste mantelzorger (nog) beter bediend kan worden. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de partners die via hun cliënten direct of indirect te maken hebben met mantelzorgers.

Convenant informele zorg

De gemeente heeft met verschillende zorg- en welzijnspartijen een convenant informele zorg gesloten. Ook de huisartsen zijn hierbij aangesloten. Partijen die zijn aangesloten bij het convenant werken gezamenlijk aan een aantal thema's. Het belang van een gezamenlijke ondersteuningsstructuur voor mantelzorgers en zorgvrijwilligers wordt breed onderschreven en partijen hebben aangegeven de samenwerking voort te willen zetten. Het convenant is verlengd en heeft voor 2020 de volgende aandachtspunten:

- organisaties zetten zich gezamenlijk in om het overzicht van respijtzorg voorzieningen actueel en helder te houden om mantelzorgers beter te informeren over - en toe te leiden tot - respijtzorg mogelijkheden;
- organisaties werken samen om mantelzorgers en zorgvragers te bereiken om hen over de mogelijkheden van mantelzorgondersteuning te informeren;
- organisaties werken samen om het aanbod van trainingen voor zorgvrijwilligers af te stemmen en breed beschikbaar te stellen;

- organisaties bieden gezamenlijk de ondersteuning die nodig is om zorgvrijwilligers in te zetten en te werven.

Ondertekening convenant informele zorg 2019

Steunpunt Mantelzorg

Het Steunpunt Mantelzorg is onderdeel van Welzijn Lelystad en biedt ondersteuning aan mantelzorgers. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om het verstrekken van informatie op het gebied van mantelzorg of het bieden van individuele en/of groepsbegeleiding. Daarnaast wordt ook praktische ondersteuning bij regeltaken van de mantelzorg geboden. Bij groepsbegeleiding wordt ondersteuning geboden door bijvoorbeeld het organiseren van diverse cursussen, trainingen of themagerichte bijeenkomsten. Voor mantelzorgers bestaat de mogelijkheid om bij elkaar te komen tijdens de lotgenotencontactmomenten, mantelzorgsalons of deel te nemen aan mantelzorg intervisie. Tenslotte verzorgt het steunpunt ook de uitvoering van de mantelzorgwaardering en organiseert het de “dag van de mantelzorg”. Mantelzorgondersteuning is een brede verantwoordelijkheid. Het steunpunt zet zich dan ook in om andere (zorg)partijen bewust te maken van deze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Gezien het belang van goede mantelzorgondersteuning is er hiervoor, naast het bedrag dat regulier beschikbaar is, aanvullend € 80.000,- structureel in de Wmo begroting opgenomen.

Ondersteuningsplannen

Mantelzorgers worden door de leden van de Sociaal Wijkteams betrokken bij de keukentafelgesprekken. Bij nieuwe ondersteuningsvragen wordt de mantelzorg standaard betrokken. Het systeem waar de Sociaal Wijkteams mee werken heeft een module waar ook de mantelzorg(s) en eventuele zorgvrijwilligers in opgenomen worden. Hiermee is het mogelijk om niet alleen doelen te formuleren voor de hulpvrager maar ook voor de mantelzorg(s). Er kan bijvoorbeeld, waar nodig een zorgvrijwilliger worden gekoppeld aan een gezin. Ook het Steunpunt Mantelzorg werkt met hetzelfde systeem. Hierdoor wordt de ondersteuning van de mantelzorg snel opgepakt door het Steunpunt en wordt ook de voortgang bewaakt.

Mantelzorgwaardering

Mantelzorgers die minimaal drie maanden aaneengesloten en meer dan acht uur per week mantelzorg verlenen aan een thuiswonende inwoner van Lelystad kunnen in aanmerking komen voor een “mantelzorgwaardering”. In Lelystad waarderen we mantelzorgers door middel van een Lelypas of een geldbedrag. Deze vorm van waardering is destijds tot stand gekomen na consultatie van mantelzorgers, de Wmo Cliëntenraad en het Steunpunt Mantelzorg. De uitvoering hiervan is belegd bij Welzijn Lelystad (Steunpunt Mantelzorg). In 2019 zijn ongeveer 1450 waarderingen uitgereikt.

Tot 2020 was de hoogte van de mantelzorgwaardering € 200,- (Lelypas) of € 180,- (geldbedrag). Vergeleken met andere gemeenten was dit een hoge waardering. Omdat we voor 2020 en verder een bezuinigingsopgave hebben, is besloten om de hoogte van de mantelzorgwaardering vanaf 2020 terug te brengen tot € 140,- (Lelypas) of € 125,- (geldbedrag). Voor 2020 wordt vanuit de Wmo € 195.000,- gereserveerd voor de waardering van mantelzorgers. Als blijk van waardering voor jonge mantelzorgers, wordt er jaarlijks een gezamenlijk dagje uit of een grote activiteit voor hen georganiseerd. Hiervoor is € 62.000,- gereserveerd.

Respijtzorg

Respijtzorg is de tijdelijke en volledige overname van zorg met als doel de mantelzorger een adempauze te geven. Respijtzorg is een containerbegrip waar veel soorten ondersteuning onder vallen. Zo kan bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning of dagbesteding worden ingezet ter ontlasting van de mantelzorger. De mantelzorgconsulenten signaleren dat de behoefte aan respijtzorg groter wordt. Ook constateren zij dat het niet altijd makkelijk te achterhalen is welke wegen mantelzorgers moeten bewandelen om in aanmerking te komen voor respijtzorg. Dit komt door de diversiteit in het aanbod en de verschillende manieren waarop dit wordt gefinancierd. Zo kunnen zorgverzekeraars bepaalde vormen van respijtzorg opnemen in hun aanvullende pakketten, bijvoorbeeld tijdelijk verblijf in een logeervoorziening. Vanuit de Wmo wordt dagbesteding, huishoudelijke ondersteuning, ondersteuning thuis en kortdurend verblijf gefinancierd. Tenslotte kan vanuit de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg verblijf bij crisis worden geregeld, bijvoorbeeld in het geval dat de mantelzorger zelf uitvalt en de zorgvrager niet langer zelfstandig kan blijven wonen. Het is belangrijk dat mantelzorgers weten waar zij terecht kunnen voor respijtzorg die past bij hun situatie. In 2018 is daarom de digitale respijtwijzer ontwikkeld; een digitaal hulpmiddel welke inzicht geeft in de verschillende vormen van respijtzorg met daarbij de stappen die moeten worden gezet om hiervoor in aanmerking te komen. In 2018 is tevens het Respijthuis Lelystad gerealiseerd (zie verder paragraaf 4.2.5). Deze voorziening biedt tijdelijke opvang voor de zorgvrager waardoor de mantelzorger wordt ontlast.

Zorgvrijwilligers

Zorgvrijwilligers krijgen een steeds grotere en belangrijker rol in de samenleving. Zorg- en welzijnspartijen werken steeds meer met zorgvrijwilligers. Het is belangrijk om zorgvrijwilligers voldoende te begeleiden en op te leiden. Er is met Lelystadse zorg- en welzijnspartijen een gezamenlijke visie en aanpak ontwikkeld op het gebied van zorgvrijwilligers. Verschillende thema's zijn hierbij uitgewerkt zoals het opleiden van vrijwilligers, het behouden van vrijwilligers en samenwerking tussen informele en formele zorgaanbieders. Organisaties in Lelystad zijn er van doordrongen dat de rol van zorgvrijwilligers groter wordt en dat zij mede verantwoordelijk zijn om dit in goede banen te leiden. Hierbij zien zij grote meerwaarde in het samen optrekken en een gezamenlijke werkwijze af te spreken zodat er op een kwalitatief goede en efficiënte manier gewerkt wordt met zorgvrijwilligers.

In 2017 is het Platform Zorgvrijwilligers gevormd: een overkoepelend samenwerkingsverband waarin de deelnemende partijen zijn vertegenwoordigd. In het platform wordt kennis gebundeld, ontwikkelingen gesignaleerd en afspraken gemaakt. De deelnemers hebben een convenant afgesloten waarin afspraken zijn vastgelegd over bijvoorbeeld het trainingsaanbod en de ondersteuning en waardering van zorgvrijwilligers.

Omdat de vraag naar respijtzorg groot is, zullen wij, evenals in voorgaande jaren, in 2020 vanuit de Wmo € 50.000,- investeren in het werven, trainen en bemiddelen van zorgvrijwilligers als respijtmiddel.

Mantelzorgondersteuning

Inzet 2020:

- a. *Mantelzorgers worden nadrukkelijk betrokken bij het opstellen van het ondersteuningsplan (is onderdeel van het standaardproces).*
- b. *Er wordt naast de reguliere inzet, evenals in voorgaande jaren, vanuit de Wmo € 80.000,- extra beschikbaar gesteld voor ondersteuning van mantelzorgers en zorgvrijwilligers.*
- c. *Er wordt vanuit de Wmo € 195.000,- gereserveerd voor de invulling van mantelzorgwaardering.*
- d. *Er wordt, evenals in voorgaande jaren, vanuit de rijksbijdrage Wmo € 50.000,- extra ingezet voor het werven van zorgvrijwilligers (maakt onderdeel uit van vrijwilligerswerk).*
- e. *Er wordt € 62.000,- ingezet voor ondersteuning en waardering van jonge mantelzorgers.*
- f. *De partners van het Mantelzorgconvenant worden verzocht te onderzoeken hoe de zwaarbelaste mantelzorger (nog) beter bediend kan worden.*

4.1.5 Vrijwilligerswerk

Vrijwilligers zijn van grote waarde voor de stad. Dankzij de inzet van vrijwilligers is er extra aandacht voor wie dat nodig heeft en is er een breed scala aan maatschappelijke, culturele en sportieve activiteiten. De gemeente wil zorgen voor zodanige randvoorwaarden dat vrijwilligers zich enthousiast in blijven zetten. Vrijwilligerswerk draagt bij aan de leefbaarheid en onderlinge cohesie in Lelystad. Vrijwilligers spelen een onontbeerlijke rol bij het ondersteunen van meer kwetsbare inwoners. Ook worden kwetsbare groepen gestimuleerd vrijwilligerswerk te doen, waarbij vrijwilligerswerk kan bijdragen aan het vormen van een sterke basis en het nemen van eigen verantwoordelijkheid. In Lelystad is de ondersteuning van het vrijwilligerswerk ondergebracht bij Lelystad Doet dat onderdeel uitmaakt van de dienstverlening van Welzijn Lelystad.

Visie op vrijwilligerswerk

Het doel van het Lelystadse vrijwilligerswerk is het ondersteunen en versterken van de maatschappelijke betrokkenheid en actieve inzet van inwoners bij wijk en stad en het werken aan persoonlijke ontplooiing en zinvolle tijdsbesteding. Hierbij is het uitgangspunt dat ieder op zijn eigen manier volwaardig kan deelnemen aan de samenleving. Daarbij kunnen verschillende typen vrijwilligers worden onderscheiden zoals vrijwilligers die er bewust voor kiezen om vrijwilligerswerk te doen, vrijwilligers met een lichte beperking en/of grote afstand tot de arbeidsmarkt voor wie vrijwilligerswerk een manier is om te participeren of bijvoorbeeld specifiek opgeleide zorgvrijwilligers. Vrijwilligers doen om diverse redenen vrijwilligerswerk en de aard van het vrijwilligerswerk verschilt dan ook.

Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties ondersteunen

Vanuit Lelystad Doet wordt voorlichting en advies over vrijwilligerswerk gegeven, worden vacatures getoetst voor vrijwilligerswerk, wordt de vrijwilligers-vacaturebank in stand gehouden en worden netwerkbijeenkomsten en deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers georganiseerd. Ook bestaat de mogelijkheid om krachtkoppels in te zetten, waarbij sterke vrijwilligers andere vrijwilligers kunnen coachen en begeleiden. Hiermee is de ondersteuning van vrijwilligers en organisaties geclusterd op één herkenbare plek.

Om vrijwilligers te werven en te behouden wordt jaarlijks een aantal activiteiten georganiseerd om vrijwilligerswerk onder de aandacht te brengen. Tweejaarlijks wordt een vrijwilligersmarkt georganiseerd waar vele organisaties en potentiële vrijwilligers met elkaar in contact komen en er vindt jaarlijks NL Doet plaats. De gemeente organiseert jaarlijks met Welzijn Lelystad diverse bijeenkomsten en

activiteiten om het vrijwilligerswerk te ondersteunen en/of te waarderen. Door Welzijn Lelystad wordt eens per kwartaal het Boegbeeldje uitgereikt aan een vrijwilliger of vrijwilligersgroep. Om vrijwilligerswerk toegankelijk en aantrekkelijk te maken heeft de gemeente een verzekering afgesloten voor alle vrijwilligers in de gemeente, zodat zij goed verzekerd zijn.

Uitreiking inspiratieprijs Lelystad Doet 2019

Maatschappelijk betrokken ondernemen stimuleren

Maatschappelijk betrokken ondernemen is een manier voor bedrijven om hun middelen, mensen of kennis in te zetten voor de samenleving. Dit wordt steeds populairder aangezien bedrijven hierin een kans zien om iets terug te doen voor de maatschappij. Om hierop in te spelen en dit te stimuleren organiseert Welzijn Lelystad, in samenwerking met lokale organisaties en de gemeente, jaarlijks de lokale Beursvloer. Bedrijven en organisaties zoeken elkaar hierbij op en bekijken wat ze elkaar te bieden hebben. Er wordt ingezet op het verder vergroten van de bekendheid van de Beursvloer. Naast de Beursvloer wordt er gedurende het gehele jaar vanuit het bedrijfsleven een beroep gedaan op Welzijn Lelystad om passende klussen te zoeken om zelf vrijwilligerswerk te doen. In 2016 is De Lelystadse Uitdaging van start gegaan. Het gaat hierbij om een netwerk waarin verbindingen tot stand komen tussen het lokale bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties met als doel de kwaliteit van leven van de inwoners te verbeteren door het inzetten van middelen, materialen en menskracht. Met De Lelystadse Uitdaging worden vraag en aanbod samengebracht. Er wordt hierbij samengewerkt met Welzijn Lelystad en de Beursvloer.

Speciale doelgroepen stimuleren tot het doen van vrijwilligerswerk

Het is belangrijk dat ook mensen met een beperking, mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, jongeren en ouderen zoveel mogelijk participeren in de samenleving. Vrijwilligerswerk kan daarbij een belangrijk instrument zijn. Het vrijwilligerswerk geeft de betrokkene een zinvolle dag invulling, de mogelijkheid iets terug te doen voor de wijk/buurt en handvatten voor persoonlijke groei. Ook kan vrijwilligerswerk voor deze doelgroepen zinvol zijn in de ontlasting van hun directe omgeving. Het succesvol plaatsen van deze potentiële vrijwilligers vraagt om extra expertise en inzet: voor de vrijwilliger zelf, voor het vinden en organiseren van vrijwilligersplaatsen en voor het ondersteunen van organisaties die de vrijwilligers in hun organisaties opnemen. Mensen die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Wmo worden gevraagd of ze zich in willen

zetten als vrijwilliger. Het principe van wederkerigheid komt hierin tot uiting. Wanneer het doen van vrijwilligerswerk nog een te grote stap is, bestaat de mogelijkheid hen hierin te ondersteunen. Vanuit de wederkerigheid is er continue aandacht om bijvoorbeeld gepensioneerden te interesseren voor het doen van vrijwilligerswerk. Tot slot zijn jongeren de vrijwilligers van de toekomst en heeft het onze aandacht om hen te interesseren voor vrijwilligerswerk en hen te waarderen voor hun inzet. Vanuit het landelijk overheidsprogramma Maatschappelijke Dienst Tijd wordt hier ook uitvoering aan gegeven.

Vrijwilligerswerk

Inzet 2020:

- a. *De extra inzet (aanvullend op wat al regulier beschikbaar is) vanuit de Wmo wordt in 2020 gecontinueerd: € 150.000,- voor vrijwilligersplaatsen voor mensen met een beperking en € 50.000,- voor bemiddeling (zorg)vrijwilligers.*
- b. *De bemiddeling van vrijwilligers wordt zoveel mogelijk gecoördineerd vanuit één punt: Lelystad Doet.*

4.1.6 Bewonersinitiatieven

In de Wmo staat zelfredzaamheid centraal. Mensen regelen nu al heel veel zelf, met familie, vrienden of de buurt. Wij willen bewonersinitiatieven stimuleren en eventueel (tijdelijk) ondersteunen.

Er zijn binnen de gemeente diverse regelingen gericht op het ondersteunen en stimuleren van bewonersinitiatieven. Deze regelingen zijn samengebracht onder de noemer "Mensen Maken de Buurt". Voor inwoners is zo duidelijk waar ze met hun idee terecht kunnen.

Met de inzet van de ideeënmakelaar is een vernieuwende en extra impuls gegeven aan het stimuleren en ondersteunen van bewonersinitiatieven op het sociale vlak. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2019-2022 zijn er middelen gereserveerd voor het continueren van zowel de ideeënmakelaar als Mensen Maken de Buurt.

In 2018 heeft onderzoeksbureau Movisie Mensen Maken de Buurt geëvalueerd. De aanbevelingen uit het rapport zijn overgenomen: de samenwerking met het opbouwwerk is verstevigd en de richtlijnen voor het toekennen van budget zijn in overleg met de uitvoering aangescherpt.

Opening vernieuwd Zenithplein 2019

Sommige bewonersinitiatieven worden groter en voorzien in belangrijke mate in een maatschappelijke behoefte. Deze groeiende initiatieven passen soms niet langer binnen de ondersteuningsmogelijkheden van Mensen Maken de Buurt. Voor deze bijzonder waardevolle initiatieven, die voldoen aan de criteria, zoeken we per geval een oplossing. Om aan de criteria te voldoen moeten bewonersinitiatieven:

- vernieuwend zijn
- een vraag uit de maatschappij beantwoorden
- een grote groep bedienen/bereiken
- bijdragen aan het versterken van het voorveld
- zwaardere ondersteuning voorkomen
- een aanvulling zijn op het overige beleid.

Bewonersinitiatieven

Inzet 2020:

De inzet van de ideeënmakelaar en bewonersconsulenten t.b.v. Mensen Maken de Buurt wordt in 2020 gecontinueerd. De benodigde middelen zijn opgenomen in de Programmabegroting 2020-2023.

4.1.7 Algemeen maatschappelijk werk / preventie ggz problematiek

Algemeen maatschappelijk werk

Het algemeen maatschappelijk werk wordt door MDF uitgevoerd vanuit de gezondheidscentra en Sociaal Wijkteams. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de huisartsen. Er wordt hulp geboden bij psychosociale problematiek zoals relatieproblemen, psychische problemen, verwerkingsproblemen e.d. De hulpverlening is in principe kortdurend. Ook is een aantal maatschappelijk werkers vast lid van de Sociaal Wijkteams. Zij brengen zo hun specifieke expertise in bij de wijkteams.

Preventie ggz problematiek

Het is belangrijk dat mensen met psychische klachten vroeg gesignaleerd en preventief behandeld worden zodat zwaardere psychische problematiek wordt voorkomen. Welzijn Lelystad voert in samenwerking met Indigo Centraal preventieactiviteiten uit op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg. Indigo Centraal is een organisatie die psychische ondersteuning biedt. Dat doet ze door het verzorgen van voorlichting, zelfhulp en begeleiding bij diverse klachten en problemen (zie verder ook paragraaf 4.3.5: GGZ in de wijk).

Maatschappelijk werk/preventie ggz

Inzet 2020:

Het algemeen maatschappelijk werk blijft beschikbaar in gezondheidscentra en maatschappelijk werkers nemen als generalist deel aan de Sociaal Wijkteams.

4.1.8 LHBTI+ beleid

De gemeente Lelystad voert als Regenboogstad een actief LHBTI+ beleid (lesbiennes, homo's, biseksuelen, transgenders, interseksuelen). In de afgelopen jaren is al veel bereikt op verschillende thema's. Het doel van het LHBTI+ beleid is te bereiken dat alle Lelystedelingen, zo ook lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen gelijkwaardig mee (kunnen) doen in de samenleving.

De uitvoering van het LHBTI+ beleid is ondergebracht bij Bureau Gelijke Behandeling Flevoland. Dit bureau werkt bij de uitvoering samen met COC Zwolle en COC Amsterdam, GGD Flevoland, Jeugd- en Gezinsteams, Welzijn Lelystad, Sociaal Wijkteams, ouderenbonden, scholen en verpleeg- en verzorgingshuizen. Aan de hand van een jaarplan wordt afgesproken op welke onderwerpen ingezet wordt. In 2020 zal wederom worden ingezet op voorlichting op het primair en voortgezet onderwijs en er worden diverse activiteiten georganiseerd voor de LHBTI+-ers (roze maaltijden, roze kerkdiensten, ontmoetingen van jongeren etc.). Verder wordt er jaarlijks met verschillende activiteiten aandacht geschonken aan de Coming Out Day.

De gemeente stelt voor 2020 voor de uitvoering van het LHBTI+ beleid een bedrag van € 45.000,- beschikbaar (€ 25.000,- regulier plus € 20.000,- voor vier jaar gedekt door een rijksuitkering).

Start weerbaarheidsproject 'Overal jezelf kunnen zijn' 2019

LHBTI beleid

Inzet 2020:

Het LHBTI beleid wordt gecontinueerd waarbij met name wordt ingezet op de volgende thema's:

- a. Zichtbaarheid, sociale acceptatie en ontmoeting*
- b. Voorlichting PO en VO*
- c. Training en deskundigheidbevordering in de zorg- en welzijnssector*
- d. Weerbaarheid*

4.1.9 Vervoer

De gemeente is verantwoordelijk voor aangepast vervoer voor diverse doelgroepen: leerlingenvervoer, Wmo vervoer (regiotaxi) en vervoer van en naar de dagbesteding. We willen het vervoer efficiënt organiseren en het gebruik van aangepast vervoer beperken. Dit kan bijvoorbeeld door het openbaar vervoer zoveel mogelijk toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Het kan hierbij gaan om fysieke toegankelijkheid maar het kan ook gaan om trainingen voor bepaalde groepen om hen vertrouwd te maken met het openbaar vervoer. In dit kader loopt het project "MEE op Weg" Dit project probeert zelfstandig reizen voor mensen met een beperking te stimuleren, waardoor zelfredzaamheid wordt vergroot en meer sociale contacten mogelijk zijn. In 2019 richt dit project zich op de groep van relatief jonge mensen die gebruik maken van een rolstoel en de mogelijkheden die zij hebben om gebruik te maken van het reguliere openbaar vervoer. Verder wordt gekeken worden naar mogelijkheden om ouderen meer vertrouwd te maken met de mogelijkheden van het openbaar vervoer. Er is najaar 2019 wordt een voorlichtingscampagne gehouden t.b.v. de Sociaal Wijkteams, die een belangrijke toeleidingsfunctie hebben.

Op jaarbasis is er voor “MEE op Weg” € 12.000 vanuit de Wmo voor beschikbaar (naast eenzelfde bedrag vanuit leerlingenvervoer).

De aanbieders van dagbesteding zijn verantwoordelijk voor het vervoer van en naar de dagbesteding. Zij kunnen per cliënt bepalen welke vervoersvorm wenselijk/noodzakelijk is. Deze partijen organiseren vaak ook het vervoer voor cliënten die onder de Wet langdurige zorg vallen. Zij kunnen deze vervoersstromen dan combineren. Het vervoer van en naar de dagbesteding is daarom onderdeel van de inkoop van dagbesteding en een verantwoordelijkheid van de hoofdaannemers voor dagbesteding.

Vrijwilligersvervoer

Naast het professionele vervoer (Regiotaxi e.d.) heeft Lelystad ook “De Opstap”, een vervoersvorm die vrijwel geheel draait op vrijwilligers. De Opstap richt zich op de senioren in Lelystad (55 jaar en ouder) en heeft als doel dat senioren actief blijven in de samenleving en deel blijven nemen aan sociale activiteiten. Dit doen ze door senioren te halen en brengen naar activiteiten en andere bestemmingen binnen Lelystad. Waar nodig worden mensen begeleid door vrijwillige begeleiders. Zowel voor de passagiers als de vrijwilligers geldt dat zij met inzet van De Opstap hun sociale contacten buiten de deur onderhouden en mobiel blijven. Gezien de sociale functie van De Opstap en gezien de besparing die dit oplevert voor het Wmo vervoer, stellen wij op jaarbasis € 30.000,- beschikbaar voor het in standhouden van deze vorm van vrijwilligersvervoer.

Er is medio 2017 in samenwerking met de ANWB een tweede vorm van vrijwilligersvervoer gestart: Automaatje. Het principe van Automaatje is dat vrijwilligers met hun eigen auto andere inwoners vervoeren voor wie het vanwege hun gezondheid en/of financiële situatie lastig is om ander vervoer te vinden. Het aantal ritten is nog beperkt maar neemt wel geleidelijk toe.

Welzijn Lelystad verzorgt zowel de coördinatie rond De Opstap als Automaatje. Door deze combinatie kunnen de coördinatiekosten van Automaatje beperkt blijven tot € 15.000,- op jaarbasis.

Tabel 12: Gebruik vrijwilligersvervoer

	2017	2018
Aantal ritten De Opstap	2.697	3.091
Aantal ritten Automaatje	8	117

Tenslotte kunnen inwoners een Zonnebloemauto huren. Deze aangepaste auto is tegen een geringe vergoeding te huur ten behoeve van mensen die gebruik maken van een rolstoel of scootmobiel.

De Zonnebloemauto

Gratis vervoersbewijzen

Er is in bij de vaststelling van de Programmabegroting 2020-2023 besloten het bedrag aan te passen. Er is daarmee voor 2020 nog een bedrag van € 5.000,- beschikbaar voor gratis vervoersbewijzen voor ritten met het stadsvervoer of De Opstap ter bestrijding van armoede en eenzaamheid. Deze regeling wordt uitgevoerd door Welzijn Lelystad (Sociaal Wijkteams).

Vergroten mobiliteit

Er zijn in Lelystad diverse vervoersmogelijkheden en ook de mogelijkheid om in bepaalde situaties gratis vervoer aan te bieden. Toch blijkt mobiliteit bij met name ouderen in de praktijk soms wel een aandachtspunt te zijn. Het probleem lijkt dan niet zozeer te liggen bij de vervoersmogelijkheden maar bij datgene wat nodig is om ertoe te komen het huis uit te gaan. De professionals die ondersteuning thuis bieden besteden hier extra aandacht aan en stimuleren en begeleiden hun klanten zodat zij daadwerkelijk gebruik maken van de beschikbare mogelijkheden en het huis uit gaan als dat nodig/gewenst is.

Vervoer

Inzet 2020:

- a. *MEE op Weg: er wordt € 12.000,- beschikbaar gesteld voor het vertrouwd maken met openbaar vervoer van mensen met een beperking.*
- b. *Er wordt vanuit de Wmo € 30.000,- beschikbaar gesteld voor het vrijwilligersvervoer van "De Opstap".*
- c. *Er wordt vanuit de Wmo € 15.000,- beschikbaar gesteld voor het vrijwilligersvervoer Automaatje.*
- d. *Er wordt € 5.000,- beschikbaar gesteld voor gratis vervoersbewijzen.*

4.1.10 Scootmobielpool

Er is in Lelystad een scootmobielpool waar inwoners (gratis) een scootmobiel kunnen lenen. Als blijkt dat de inzet van een scootmobiel nodig/wenselijk is, dan wordt in eerste instantie verwezen naar deze pool. Dit is vooral een oplossing voor degenen die tijdelijk of incidenteel een scootmobiel nodig hebben. Er is voor deze leenscootmobielen een haal- en brengservice.

Scootmobielpool

Inzet 2020:

Er is een scootmobielpool met haal- en brengservice beschikbaar.

4.1.11 Aangepast / beschut wonen

Het (landelijk) beleid is erop gericht dat mensen langer zelfstandig blijven wonen. Er worden zodoende steeds minder mensen in een instelling opgenomen. Om zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen is voor bepaalde groepen een meer beschutte woonvorm nodig/wenselijk. Voorbeelden hiervan zijn woningen/appartementen in de woonzorgzones rond Hanzeborg, De Uiterdon en De Hoven. In deze zones is zorg, ondersteuning en welzijn (ontmoeting e.d.) in de directe nabijheid beschikbaar.

Begin 2016 is het Beleidsplan Wonen, Welzijn en Zorg aan de raad voorgelegd en zijn de volgende kaders vastgesteld:

- a. de woonzorgzones rondom De Hoven, De Uiterdon en Hanzeborg te behouden en waar nodig te versterken primair t.b.v. ouderen en lichamelijk gehandicapten;
- b. (beschutte) woonvormen voor inwoners met een verstandelijke beperking of psychische problematiek te spreiden over de stad, binnen de bebouwde kom;
- c. voorzieningen en gelijkvloers woningaanbod in Warande met het oog op een mogelijke realisatie van een vierde woonzorgzone na 2020 ruimtelijk te clusteren;
- d. in te zetten op aanpassing van reguliere woningen en wooncomplexen voor ouderen en gehandicapten;
- e. medewerking te verlenen aan het realiseren van beschutte woonvormen voor groepen die geen toegang meer hebben tot zorg met verblijf en die evenmin volledig zelfstandig kunnen wonen, mits voldaan wordt aan het afwegingskader zoals opgenomen in het beleidsplan.

Er is eind 2017 een nadere uitwerking van het beleidsplan aan de raad voorgelegd. Daarin is o.a. nader uitgewerkt hoe we invulling willen geven aan het beschut wonen in Lelystad. In 2020 wordt het beleidsplan geactualiseerd en een beleidsplan voor de periode 2021-2024 opgesteld.

Er vindt overleg plaats met Centrada, Zorgkantoor, Coloriet, Woonzorg Flevoland en een vertegenwoordiging vanuit de ouderen om in beeld te brengen hoe we de verschillende wijken in Lelystad "seniorenproof" kunnen maken. Er wordt daarbij o.a. gekeken naar de woningvoorraad, het voorzieningenniveau en het aantal kwetsbare ouderen in de wijk nu en in de toekomst. In dit kader nemen we deel aan Innovatieprogramma Langer Thuis van Platform 31.

Afwegingskader nieuwe initiatieven op het gebied van wonen, welzijn en zorg

In het Beleidsplan Wonen, Welzijn en Zorg is een afwegingskader opgenomen. Mede op basis hiervan wordt bepaald of nieuwe initiatieven passen binnen het gemeentelijk beleid. Dit afwegingskader ziet er als volgt uit:

1. Is het initiatief primair gericht op een lokale behoefte waarin nog niet of onvoldoende wordt voorzien?
2. Draagt het initiatief bij aan realisatie van de doelstellingen van de woonvisie?
3. Sluit het initiatief aan bij het lokaal sociaal beleid, in het bijzonder het Wmo beleid?
4. Sluit het initiatief aan bij het beleid voor de sterrenzones?
5. Legt het initiatief een extra beslag op lokale middelen in het algemeen en middelen voor uitvoering van de Wmo in het bijzonder?
6. Past het initiatief binnen het vastgestelde ruimtelijk beleid, in het bijzonder het bestemmingsplan?

Campagne "Lang zult u wonen"

In 2018 zijn we gestart met de publiekscampagne "Lang zult u wonen". Met deze campagne stimuleren we inwoners hun woning levensloopbestendig te maken en brengen we de mogelijkheden van woningaanpassingen onder de aandacht. Dit zal ertoe bijdragen dat mensen langer en veiliger in hun eigen woning kunnen blijven wonen. Het gaat hier om een lange termijn proces. Gezien de vergrijzing is

dit een belangrijk item en wij zullen de campagne daarom in 2020 continueren.

Aangepast/beschut wonen

Inzet 2020:

- a. *Er wordt, in overleg met betrokken woon- en zorg partijen, nader bepaald hoe de wijken in Lelystad seniorenproof kunnen worden gemaakt.*
- b. *De campagne om mensen te stimuleren hun woning levensloopbestendig te maken (Lang zult u wonen) wordt gecontinueerd. Hiervoor wordt vanuit de Wmo een bedrag van € 22.000,- gereserveerd.*

4.1.12 Gezonde leefstijl

We definiëren gezondheid volgens het brede concept 'positieve gezondheid'. Gezondheid is daarbij het vermogen om je aan te passen en om te gaan met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven en daarbij zoveel mogelijk zelf regie te voeren.

Deze positieve gezondheidsbenadering sluit naadloos aan bij onze Wmo visie. We willen een gezonde gemeente zijn met inwoners die zoveel mogelijk op eigen kracht een zinvol en kwalitatief hoogwaardig leven kunnen leiden.

De nieuwe nota gezondheidsbeleid is in co-creatie met (keten)partners ontwikkeld. Op de gekozen thema's 1) Vitaal ouder worden, 2) Leven met een chronische aandoening en 3) Gezonde leefstijl ontwikkelen zijn veel raakvlakken met Wmo en andere beleidsterreinen zoals sport, armoede en ruimtelijke ordening. Het overkoepelende thema van het gezondheidsbeleid "positieve gezondheid" heeft ook expliciet een plek in dit Wmo programmaplan. Vanuit de Wmo wordt o.a. ingezet/bijgedragen aan de volgende onderdelen:

1. De doorontwikkeling van de Gezonde wijkaanpak in de vier staddelen. Voor deze doorontwikkeling wordt, evenals in 2019, vanuit de Wmo € 90.000,- beschikbaar gesteld.
2. De doorontwikkeling van "Welzijn op recept" waarbij we gebruik maken van de kennis en kunde van het landelijk netwerk om de methode breder uit te rollen en eerstelijnszorg en het sociaal domein meer te verbinden. Voor deze doorontwikkeling wordt € 10.000,- gereserveerd.

Onder het gezondheidsbeleid valt ook het verslavingsbeleid van de gemeente Lelystad. In dit kader worden er preventieactiviteiten uitgevoerd door Tactus verslavingszorg. De Sociaal Wijkteams maken indien nodig gebruik van consultatie en advies van Tactus en Amethist.

Een groepje langdurig verslaafden veegt de stad onder begeleiding van Tactus. Op deze manier blijven ze in beeld. Dit is voor deze groep verstokte verslaafden de enige manier om in contact te zijn met hulpverleners en kunnen zij, als zij er aan toe zijn, bewogen worden hun verslaving aan te pakken.

Gezonde leefstijl

Inzet 2020:

- a. *De nieuwe nota gezondheidsbeleid wordt in gang gezet.*
- b.
 1. *De Gezonde wijkaanpak wordt doorontwikkeld in de vier staddelen. Voor deze doorontwikkeling wordt vanuit de Wmo € 90.000,- beschikbaar gesteld.*
 2. *De aanpak "Welzijn op recept" wordt doorontwikkeld. Voor deze doorontwikkeling wordt € 10.000 gereserveerd.*
- c. *Het veegproject voor zwaar verslaafden wordt gecontinueerd. Hiervoor is vanuit de Wmo € 12.500,- gereserveerd.*

4.1.13 Eenzaamheid

Eenzaamheid is voor steeds meer mensen een probleem. Het speelt met name bij mensen met gezondheidsproblemen en ouderen. Zij hebben een grotere kans om in een sociaal isolement te raken. In de gesprekken met het Sociaal Wijkteam krijgt eenzaamheid en het opbouwen van netwerken een duidelijke plaats. Er wordt besproken of er sprake is van eenzaamheid en hoe dit kan worden tegengegaan. De Sociaal Wijkteams kunnen actief doorverwijzen naar laagdrempelige activiteiten in de wijk, waarbij inwoners met elkaar in contact komen. Zo is de bestrijding van eenzaamheid ingebed in het werk van de Sociaal Wijkteams.

Het is belangrijk dat eenzaamheid breed wordt aangepakt en een duurzaam karakter krijgt. Er gebeurt veel in Lelystad maar het is wenselijk hier meer samenhang in aan te brengen. De betrokken partijen moeten daarom een goed overzicht hebben van wie wat doet, en hun eigen rol hierin duidelijk voor ogen hebben. Het is daarbij belangrijk om aandacht te houden voor de vraagkant: sociale eenzaamheid behoeft een andere aanpak als emotionele eenzaamheid. Ten slotte is het de moeite waard om oog te hebben voor preventie van eenzaamheid. Als mensen zich bewuster zijn van het belang van een sociaal netwerk, dan verkleinen zij daarmee het risico op eenzaamheid.

Bijna de helft van alle senioren in Lelystad kent gevoelens van matige tot ernstige eenzaamheid. Ouderen zijn daarmee een risicogroep. Wij zullen in 2020 daarom (wederom) extra inzetten op het verminderen van eenzaamheid onder ouderen, waarbij de focus ligt op signaleren door de verschillende organisaties die in Lelystad werken met ouderen en het vinden van ouderen die nog niet in beeld zijn. Wij werken dit in overleg met partijen verder uit en vertalen dit in concrete stappen. De Buurtkamers kunnen hierbij een belangrijke rol vervullen.

In 2018 is door de deelnemers van de Ronde Tafel tegen eenzaamheid, waar veel maatschappelijke organisaties aan deelnemen, afgesproken extra aandacht te schenken aan dit onderwerp. Dit heeft er onder andere toe geleid dat er een programma is samengesteld om de kennis onder de professionals te vergroten zodat eenzaamheid eerder wordt herkend en het gesprek hierover beter kan worden aangegaan. Het gaat hierbij om professionals werkzaam bij de thuiszorg, ondersteuning thuis, Sociaal Wijkteams, maatschappelijk werk en dergelijke.

Een leefstijlcoach en een opbouwwerker van Welzijn Lelystad zijn geschoold in het overbrengen van informatie over verschillende vormen van eenzaamheid en het herkennen van de signalen die op eenzaamheid kunnen wijzen.

Inmiddels zijn verschillende werkgroepen actief om aanpak en activiteiten te ontwikkelen, het taboe rond dit thema te doorbreken en het onderwerp onder de aandacht te brengen. In bijlage 5 is dit verder uitgewerkt.

Ondertekening convenant Eenzaamheid 2018

In 2019 is het project “Lage Drempels” gestart waarbij Welzijn Lelystad, IDO en OSOL samenwerken. Dit project sluit aan op de huisbezoeken voor ouderen. Als tijdens het huisbezoek geconstateerd wordt dat een bewoner behoefte heeft aan een tweede gesprek of graag ondersteuning wil bij een activiteit dan wordt dit vanuit het project geregeld. Ook kan het project worden ingezet als de Sociaal Wijkteams een dergelijke behoefte opmerken tijdens een keukentafelgesprek. Voor de gesprekken en/of de ondersteuning worden vrijwilligers ingezet.

Eenzaamheid

Inzet 2020:

- a. *De Sociaal Wijkteams besteden in de gesprekken nadrukkelijk aandacht aan het thema eenzaamheid en het opbouwen van netwerken.*
- b. *Er wordt in 2020 nadrukkelijk ingezet op het verminderen van eenzaamheid onder ouderen.*
- c. *Het project “Lage Drempels” wordt samen met de andere maatschappelijke organisaties in de stad uitgevoerd.*

4.1.14 E-health/domotica

De ontwikkelingen rondom e-health gaan razendsnel. Het is interessant om te kijken hoe de toepassing van e-health, domotica en robotica in de Lelystadse context verder kan worden gestimuleerd. Hiervoor is het belangrijk om in kaart te brengen wat er loopt aan projecten en ontwikkeling van (geavanceerde) producten en/of diensten. Er zal, in overleg met partijen, vervolgens onderzocht worden hoe een duurzaam netwerk kan worden opgebouwd rondom dit thema. De gemeente heeft hierin een faciliterende en stimulerende rol.

Er is hiervoor in overleg met het CMO een projectplan opgesteld. Een onderzoek naar huidige activiteiten op het gebied van e-health is onderdeel van het plan. Maar ook hoe bewustwording kan worden gecreëerd. Om de ontwikkeling van e-health, domotica en andere innovaties bij een groter deel van de inwoners en organisaties onder de aandacht te brengen en om in dat kader meer bewustwording te creëren, is er behoefte aan een activiteitenbudget. Hiervoor wordt in 2020 vanuit de Wmo € 10.000,- beschikbaar gesteld.

Er is vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling een aantal experimenten in Amsterdam, Almere en Lelystad gestart gericht op het stimuleren van e-health toepassingen voor ouderen. Voor Lelystad gaat het om een experiment bij de Uiterton. Er is hiervoor als cofinanciering voor de jaren 2018, 2019 en 2020 vanuit de Wmo € 7.000,- op jaarbasis beschikbaar gesteld.

E-health/domotica

Inzet 2020:

- a. *De mogelijkheden van het benutten van e-health worden nader in beeld gebracht; deze kennis wordt gedeeld met de partijen in het veld.*
- b. *Om in 2020 een verdieping op e-health te kunnen maken, wordt een bedrag van €10.000,- gereserveerd, voor (promotionele) activiteiten in dit kader.*
- c. *Er wordt vanuit de Wmo voor 2020 als cofinanciering € 7.000,- gereserveerd voor een EFRO subsidie voor e-health toepassingen voor ouderen.*

4.2 Maatwerkvoorzieningen

Wij willen dat er zoveel mogelijk wordt geregeld in de basis. Voor bepaalde inwoners zal de basis niet toereikend zijn en is extra ondersteuning nodig om zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Het kan bijvoorbeeld gaan om een rolstoel of aangepast vervoer, maar ook om dagbesteding of ondersteuning op het gebied van structuur, dagritme en praktische hulp. Daarnaast is er aantal specifieke voorzieningen voor zeer kwetsbare inwoners, zoals dak- en thuislozen of mensen met zware psychiatrische problematiek.

Als een inwoner ondersteuning nodig heeft bij het zelfstandig wonen, dan kan hij zich melden bij een Sociaal Wijkteam. Het Sociaal Wijkteam stelt dan in overleg met de inwoner een ondersteuningsplan op. Bij de beoordeling van de ondersteuningsbehoefte wordt uitgegaan van maatwerk en het stepped care principe. Er wordt gekeken wat de bewoner zelf kan, wat de mogelijkheden zijn van het netwerk, of er vrijwilligers ingezet kunnen worden en of er algemene voorzieningen beschikbaar zijn. Als het nodig is, zal er (aanvullend) een maatwerkvoorziening worden ingezet.

De voorzieningen in de basis kunnen worden aangemerkt als algemene voorzieningen. Deze zijn in principe vrij toegankelijk, voor een algemene voorziening is geen beschikking nodig. Voor maatwerkvoorzieningen moet een beschikking worden afgegeven. Het Sociaal Wijkteam geeft in het ondersteuningsplan aan of een maatwerkvoorziening nodig is. De gemeente geeft dan op basis van het ondersteuningsplan (eventueel aangevuld met een werkplan) een beschikking af.

De klant kan kiezen of hij/zij deze voorziening wil in de vorm van een Persoonsgebonden Budget (PGB) of Zorg in Natura (ZIN). Om in aanmerking te kunnen komen voor een PGB moet in ieder geval worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de klant (of dienst vertegenwoordiger) moet in staat zijn het PGB te beheren;
- de diensten en producten die met het PGB worden ingekocht moeten van goede kwaliteit zijn;
- de klant moet motiveren waarom hij een PGB kiest.

In de Verordening maatschappelijke ondersteuning Lelystad 2020, die eind dit jaar ter vaststelling aan de raad wordt voorgelegd, zijn deze voorwaarden nader uitgewerkt. Op grond van deze verordening wordt het Besluit maatschappelijke ondersteuning Lelystad vastgesteld, waarin de PGB tarieven zijn opgenomen. De PGB tarieven zijn bepaald op 75% van de tarieven voor ZIN. De uitbetaling van de PGB's verloopt via de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

4.2.1 Inkoop Wmo diensten

In 2019 zijn de Wmo diensten (huishoudelijke ondersteuning, ondersteuning thuis en dagbesteding) opnieuw aanbesteed. De nieuwe overeenkomsten lopen van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2024. Dit is gebeurd aan de hand van de in de Kadernota Sociaal Domein 2019-2021 beschreven uitgangspunten:

- a. kiezen voor gezamenlijk inkoop als dit meerwaarde heeft (als het gaat om gezamenlijke voorzieningen of als gezamenlijke inkoop schaalvoordelen heeft);
- b. kiezen voor flexibele contracten met een wat langere contractduur en daarin de mogelijkheid inbouwen om bij slechte prestaties het contract te beëindigen;
- c. inkoop van diensten, aansluitend op de door de raad vastgestelde kaders, in principe baseren op een vorm van budgetfinanciering/populatiebeposting.

De inkoop is gebaseerd op een aantal algemene uitgangspunten zoals ruimte voor de professional, ondersteuning op maat en dichtbij, vertrouwen en loslaten, flexibel kunnen op- en afschalen, ruimte voor creatieve oplossingen en voorkomen van administratieve rompslomp. Op basis hiervan hebben we ervoor gekozen om, net als in de vorige periode, ondersteuning thuis gebiedsgericht en dagbesteding per aandachtsgroep in te kopen (populatiebeposting). Er wordt daarbij gewerkt met een beperkt aantal

partijen (hoofdaannemers) en met budgetfinanciering. Dit geeft de partijen de ruimte en de verantwoordelijkheid om de ondersteuning flexibel en met maatwerk in te vullen. Daarbij moeten partijen een divers aanbod en keuzemogelijkheden bieden. Dit betekent dat zij samenwerking met onderaannemers waarbij ook ruimte is voor kleinere partijen. Daarnaast hebben cliënten, als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen, de mogelijkheid te kiezen voor een PGB.

Huishoudelijke ondersteuning is evenals in de voorgaande periode op basis van resultaatfinanciering aanbesteed. Vijf aanbieders, die nu huishoudelijke ondersteuning bieden, hebben zich opnieuw ingeschreven en zijn opnieuw gecontracteerd. Verder zijn er nog vier nieuwe aanbieders gecontracteerd:

- Allertzorg*
- De Nieuwe Zorg Thuis
- Dokter Schoonmaakorganisatie
- DPC Thuiszorg
- Eefke Thuishulp*
- Stichting Strong Id Mental Coaching*
- Sude Zorg*
- Tzorg
- Woonzorg Flevoland Huishoudelijke Hulp

*Nieuwe aanbieder

Ondertekening overeenkomsten huishoudelijke ondersteuning 2019

4.2.2 Huishoudelijke ondersteuning

Schoon en leefbaar huis

Er wordt gewerkt op basis van het principe “schoon en leefbaar huis”. De belangrijkste kenmerken van dit systeem zijn:

- Er is sprake van resultaatfinanciering. Er wordt afgerekend op basis van het aantal schone en leefbare huizen en niet op basis van het aantal geleverde uren.
- Het Sociaal Wijkteam stelt in overleg met de cliënt een ondersteuningsplan op. Als daaruit blijkt dat huishoudelijke ondersteuning nodig is, vult de leverancier in overleg met de klant (en diens mantelzorgers) het werkplan in (hoe vaak komt men en wat wordt er gedaan). Dit kan per klant verschillen. De klant krijgt een beschikking (inclusief werkplan) waarin staat dat hij/zij aanspraak kan maken op een schoon en leefbaar huis.
- De aanbieder krijgt per cliënt een vast gemiddeld bedrag.
- De aanbieder levert maatwerk afgestemd op de situatie van de cliënt en de woning. De omvang van de inzet kan per klant verschillen.

- De gemeente zorgt voor een goed systeem van kwaliteitscontrole.

Er is ten behoeve van een beperkt aantal klanten een aanvullende afspraak gemaakt met de leveranciers. Het gaat hierbij om klanten die geen of nauwelijks een netwerk hebben en vanwege een beperking/ziekte uitzonderlijk veel huishoudelijke ondersteuning nodig hebben. De leveranciers moeten ook dan zorgen voor een schoon en leefbaar huis en de daarvoor benodigde inzet leveren. De leveranciers kunnen voor die klanten bij de gemeente een dubbele vergoeding vragen zodat de financiering van de huishoudelijke ondersteuning in evenwicht blijft met de geleverde inzet.

Verder is de afspraak dat, als er sprake is van een sterk vervuilde woning, het team van Icare wordt ingezet dat hierin is gespecialiseerd. Als er bij aanvang sprake is van lichte vervuiling dan is het de verantwoordelijkheid van de leverancier om in het begin tijdelijk meer uren in te zetten om het achterstallig onderhoud aan te pakken.

In het laatste kwartaal 2018 en in 2019 is het gebruik van huishoudelijke ondersteuning aanzienlijk gestegen, waarschijnlijk als gevolg van de invoering van het abonnementstarief. Of deze stijging doorzet in 2020 of afvlakt, valt nog niet te zeggen. We monitoren dit nauwlettend. Vanwege de bezuinigingsopgave is een korting van 3% doorgevoerd op het tarief voor huishoudelijke ondersteuning. Ook wordt voor 2020 geen loonprijscompensatie beschikbaar gesteld. Doordat partijen enerzijds te maken hebben met cao verplichtingen en anderzijds met een korting op het budget, betekent dit dat zij per saldo met een beperkter budget ondersteuning moeten bieden aan hun cliënten. Wij vinden het acceptabel om voor 2020 te kiezen voor deze versobering maar realiseren ons dat verdere bezuinigingen hierop grote consequenties kunnen hebben voor de ondersteuning van kwetsbare inwoners.

De uitgaven voor 2020 zijn begroot op € 4.882.000,-. Er is hierbij rekening gehouden met een stijging van de uitgaven met € 982.000,- t.o.v. de raming 2019.

Dienstencheques

In de afgelopen jaren konden senioren, mantelzorgers e.d. tegen een gereduceerd tarief dienstencheques kopen. Met deze dienstencheque kon dan een uur huishoudelijke ondersteuning of aanverwante dienstverlening ingekocht worden. De kostprijs van een cheque is ca. € 25,- waarvan ca. € 17,50 door de gemeente werd bijbetaald. Het gebruik van de dienstencheques is relatief beperkt en de uitvoeringskosten worden steeds hoger doordat nog maar een heel beperkt aantal gemeenten met dienstencheques werkt. De bezuinigingsopgave maakt het noodzakelijk keuzes te maken. We geven daarbij prioriteit aan instandhouding van een goed basisaanbod van huishoudelijke ondersteuning en het gefaseerd afbouwen van de dienstencheques. In 2020 zullen we voor de dienstencheques nog € 100.000,- reserveren in verband met de gefaseerde afbouw. Dit betekent dat er in 2020 geen nieuwe cheques meer gekocht kunnen worden, en dat reeds gekochte cheques tot en met juni 2020 kunnen worden ingezet. We onderzoeken of, ter vervanging van de dienstencheques, maatschappelijke banen ingezet kunnen worden voor bijvoorbeeld boodschappenhulp of huishoudelijke klussen. Ook zullen we bekijken of en hoe er meer bekendheid kan worden gegeven aan andere voorzieningen zoals Hulp in Praktijk, diensten t.b.v. leden van Icare e.d.

Huishoudelijke ondersteuning

Inzet 2020:

- a. *Huishoudelijke ondersteuning wordt in 2020 ingevuld op basis van het principe “schoon en leefbaar huis”.*
- b. *Er is voor 2020 € 4.882.000,- gereserveerd voor de inkoop van huishoudelijke ondersteuning.*
- c. *Voor de (afbouw van de) dienstencheques is in 2020 € 100.000,- gereserveerd.*

4.2.3 Ondersteuning thuis

Het gaat bij ondersteuning thuis om extra ondersteuning om zelfstandig te kunnen blijven functioneren, zoals ondersteuning op het gebied van structuur, dagritme en praktische hulp bij taken gericht op het bevorderen, behouden en vergroten van zelfredzaamheid. Het gaat hier niet om persoonlijke verzorging (zorg aan het lichaam). Dit valt onder de zorgverzekeringswet. Een uitzondering vormt de persoonlijke verzorging voor mensen met een zintuiglijke beperking, mensen met een verstandelijke beperking of mensen met psychiatrische problematiek. De persoonlijke verzorging voor deze groepen valt wel onder de Wmo en is onderdeel van de maatwerkvoorziening ondersteuning thuis, evenals de ondersteuning van kwetsbare ouderen bij maaltijden.

Ondersteuning thuis is gebiedsgericht ingevuld. Er wordt gewerkt met hoofdaannemers die moeten zorgen voor een breed aanbod. Om alle vormen van ondersteuning te kunnen bieden werken ze samen met onderaannemers. De hoofdaannemers ontvangen per stadsdeel een vooraf vastgesteld jaarbudget en hebben de ruimte en de verantwoordelijkheid om met dit budget maatwerk en passende ondersteuning te bieden aan de inwoners in hun werkgebied.

Omdat de contracten op 1 januari 2020 aflopen, is ondersteuning thuis in 2019 opnieuw aanbesteed. De partijen, die nu ondersteuning thuis bieden, zijn als meest geschikt uit de aanbesteding gekomen en zijn opnieuw gecontracteerd:

- Kwintes voor ondersteuning thuis aan de inwoners van stadsdeel Zuid;
- Woonzorg Flevoland voor ondersteuning thuis aan de inwoners van stadsdeel Noord.

De contracten gaan in op 1 januari 2020 en hebben een looptijd van 5 jaar.

Er wordt jaarlijks bepaald welk budget per stadsdeel beschikbaar is voor ondersteuning thuis. Er is hiermee geen sprake van een open eind regeling en er wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt dat professionals de ruimte krijgen flexibele ondersteuning en maatwerk te bieden.

Het stadsdeelbudget vormt in principe het financieel plafond voor de hoofdaannemer. Als blijkt dat het aantal cliënten dat gebruik maakt van ondersteuning thuis meer dan 5% afwijkt van de raming, dan gaan de gemeente en de hoofdaannemer met elkaar in overleg om af te spreken hoe hiermee om te gaan. Er kan dan, als hier voldoende grond voor is, besloten worden om het budget aan te passen.

Wanneer een cliënt in het werkgebied van de hoofdaannemer een PGB heeft voor ondersteuning thuis dan worden de kosten hiervan in mindering gebracht op het budget voor de hoofdaannemer. Zo worden hoofdaannemers gestimuleerd om voldoende passend ondersteuningsaanbod in natura te bieden. Het gebruik van PGB's zal beperkt blijven als de hoofdaannemer in staat is een divers en passend aanbod te doen. Vanwege de bezuinigingsopgave is een korting van 3% doorgevoerd op het budget voor ondersteuning thuis. Ook wordt voor 2020 geen loonprijscompensatie beschikbaar gesteld. Doordat partijen enerzijds te maken hebben met cao verplichtingen en anderzijds met een korting op het budget, betekent dit dat zij per saldo met een beperkter budget ondersteuning moeten bieden aan hun cliënten. Wij vinden het acceptabel om voor 2020 te kiezen voor deze versobering maar realiseren ons dat verdere bezuinigingen hierop grote consequenties kunnen hebben voor de ondersteuning van kwetsbare

inwoners.

Er is, rekening houdend met deze aanpassingen, in 2020 is in totaal € 5.113.800,- beschikbaar voor ondersteuning thuis.

De hoofdaannemers zijn ook verantwoordelijk voor Kamers met Kansen en de daarbij behorende begeleiding. Kamers met Kansen biedt ruimte aan 9 jongeren, die daar in principe 1,5 jaar met begeleiding kunnen wonen.

Door de extramuralisering wonen steeds meer mensen met zwaardere GGZ problematiek zelfstandig in de wijk. Dit leidt tot een toenemende vraag naar ambulante begeleiding/ondersteuning. Het budget voor ondersteuning thuis is in verband hiermee in 2018 opgehoogd. Daarnaast is het project "GGZ in de wijk" gestart. In paragraaf 4.3.5 wordt toegelicht hoe we met dit project willen bevorderen dat deze inwoners zo goed mogelijk in de wijk kunnen wonen.

Gezinshulp bij multi problematiek

Er is gesignaleerd dat voor een aantal gezinnen met zwaardere problematiek een vorm van traditionele gezinshulp wellicht een goede vorm van ondersteuning kan zijn. Het gaat dan om het voor langere tijd inzetten van een vaste hulp die dagelijks/wekelijks langskomt om het gezin te helpen bij de dagelijkse werkzaamheden en het gezin daarmee op de rails houdt. Wij gaan nader onderzoeken of deze vorm van ondersteuning mogelijk/wenselijk is.

Ondersteuning Thuis

Inzet 2020:

- a. *Er wordt voor 2020 vanuit de Wmo een bedrag van € 5.113.800,- gereserveerd voor de maatwerkvoorziening "ondersteuning thuis".*
- b. *De mogelijkheid/wenselijkheid van inzet van een vorm van gezinshulp bij multiproblematiek wordt nader onderzocht.*

4.2.4 Dagbesteding

Dagbesteding is beschikbaar voor inwoners met complexe problematiek en een grote begeleidingsbehoefte. De dagbesteding hebben we per aandachtsgroep ingekocht. Er wordt daarbij gewerkt met hoofdaannemers. De hoofdaannemers zorgen voor een breed aanbod. Dit aanbod kan variëren van eenvoudige dagbesteding dichtbij tot complexe dagbesteding op specifieke locaties. Om diverse vormen van dagbesteding te kunnen bieden werken ze samen met onderaannemers zoals zorgboerderijen. De hoofdaannemers ontvangen een vooraf vastgesteld jaarbudget en hebben de ruimte en de verantwoordelijkheid om met dit budget maatwerk en passende ondersteuning te bieden (inclusief vervoer van en naar de dagbesteding). In 2019 is de dagbesteding opnieuw aanbesteed. De partijen, die nu dagbesteding bieden, zijn als meest geschikt uit de aanbesteding gekomen en zijn opnieuw gecontracteerd:

- Kwintes dagbesteding voor mensen met ggz problematiek;
- Triade dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking;
- Interaktcontour dagbesteding voor mensen met lichamelijke beperking en niet aangeboren hersenletsel;
- Woonzorg Flevoland dagbesteding voor ouderen.

De contracten gaan in op 1 januari 2020 en hebben een looptijd van 5 jaar.

Ondertekening overeenkomsten dagbesteding en ondersteuning thuis 2019

Er wordt jaarlijks bepaald welk budget per aandachtsgroep voor het volgende jaar beschikbaar is. De hoofdaannemers hebben de verantwoordelijkheid en de mogelijkheid om met dit budget maatwerk te leveren. Er is daarmee geen sprake meer van een open eind regeling en er wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt dat professionals de ruimte krijgen binnen het budget flexibele ondersteuning te bieden waarbij maatwerk uitgangspunt is.

Het budget per aandachtsgroep vormt in principe het financieel plafond voor de hoofdaannemer. Als blijkt dat het aantal cliënten dat gebruik maakt van dagbesteding meer dan 5% afwijkt van de raming, dan zullen de gemeente en de hoofdaannemer met elkaar in overleg gaan om af te spreken hoe hiermee om te gaan. Er kan dan, als hier voldoende grond voor is, besloten worden het budget aan te passen. Vanwege de bezuinigingsopgave is een korting van 3% doorgevoerd op het budget voor dagbesteding. Ook wordt voor 2020 geen loonprijscompensatie beschikbaar gesteld. Doordat partijen enerzijds te maken hebben met cao verplichtingen en anderzijds met een korting op het budget, betekent dit dat zij per saldo met een beperkter budget ondersteuning moeten bieden aan hun cliënten. Wij vinden het acceptabel om voor 2020 te kiezen voor deze versobering maar realiseren ons dat verdere bezuinigingen hierop grote consequenties kunnen hebben voor de ondersteuning van kwetsbare inwoners.

Er is in 2020 is, rekening houdend met deze maatregelen, in totaal € 2.339.690,- beschikbaar voor dagbesteding.

Als een cliënt een PGB heeft voor dagbesteding, dan worden de kosten hiervan in mindering gebracht op het budget voor de hoofdaannemer. Op deze manier worden hoofdaannemers gestimuleerd om voldoende passend ondersteuningsaanbod in natura aan te bieden. Wij gaan ervan uit dat het gebruik van PGB's beperkt blijft als de hoofdaannemer in staat is een divers en passend aanbod te doen. Het aantal inwoners dat nog kiest voor een PGB voor dagbesteding is erg laag, waaruit we concluderen dat de aanbieders een voldoende divers aanbod hebben gecreëerd.

Er worden, naast de reguliere dagbesteding, op wijk- en buurtniveau in de buurtkamers extra dagactiviteiten georganiseerd. Ook zetten we in op alternatieven zoals vrijwilligersplaatsen voor mensen met een lichte beperking. Hiermee bereiken we enerzijds dat inwoners dichtbij en laagdrempelig deel kunnen nemen aan dagactiviteiten. Anderzijds bereiken we hiermee dat er minder een beroep wordt gedaan op zwaardere vormen van ondersteuning.

Dagbesteding

Inzet 2020:

Er wordt voor 2020 vanuit de rijksbijdrage Wmo een bedrag van € 2.339.690,- gereserveerd voor de dagbesteding (inclusief vervoer).

4.2.5 Kortdurend verblijf/respijthuis

Er zijn diverse manieren om huisgenoten en mantelzorgers te ontlasten, bijvoorbeeld door dagbesteding te regelen of een vrijwilliger in te schakelen die een paar uur de zorg voor de naaste overneemt. Soms is dat niet voldoende en kan vanuit de Wmo kortdurend verblijf worden ingezet om de mantelzorger te ontlasten. Bij kortdurend verblijf gaat het om logeren in een instelling gedurende maximaal drie etmalen per week. Om in aanmerking te komen voor kortdurend verblijf vanuit de Wmo moet er permanent toezicht noodzakelijk zijn. Ook moet ontlasting van de persoon, die de gebruikelijke zorg of mantelzorg levert, noodzakelijk zijn. Kortdurend verblijf wordt vrijwel altijd in de vorm van een PGB toegekend.

Ook vanuit andere regelingen zijn er mogelijkheden voor tijdelijk verblijf, bijvoorbeeld na opname in een ziekenhuis of bij een crisis. Er is bijvoorbeeld in de Uiterton een afdeling Tijdelijk Verblijf met 11 plaatsen.

In 2018 is het Respijthuis Lelystad open gegaan. Hier kunnen zorgvragers tijdelijk verblijven zodat de mantelzorger wordt ontlast. Het gebruik is in deze beginfase nog beperkt maar de verwachting is dat het gebruik in de komende tijd toe zal nemen.

De gemeente heeft bij aanvang voor het Respijthuis voor de periode van vijf jaar een jaarlijkse (start)subsidie van € 90.000,- gereserveerd. Tijdens de opstartfase in 2018 bleek dat dit bedrag niet toereikend is. De gemeenteraad heeft, in aansluiting op de Motiemarkt 2018, een motie aangenomen waarin het college is verzocht met het bestuur van het Respijthuis te komen tot een structurele oplossing van de financiële situatie van het Respijthuis, waarbij de eigen bijdrage geen drempel mag vormen om mantelzorgers tijdelijk te ontlasten. Er is overleg geweest met het Respijthuis en op basis hiervan is geconstateerd dat een subsidie van € 146.300,- nodig is om het Respijthuis goed te laten functioneren. Dit is inclusief een tegemoetkoming voor de eigen bijdrage voor de groep die financieel kwetsbaar is. Deze subsidie is in dit Programmaplan verwerkt.

Met het Respijthuis is afgesproken dat zij zich in zullen spannen om de bezetting van het Respijthuis in de komende tijd te vergroten.

Respijthuis op de stadscamping

Er zijn verschillende vormen van tijdelijk verblijf maar we krijgen signalen dat er nog behoefte is aan

andere vormen van logeertzorg, bijvoorbeeld voor inwoners met hele zware problematiek en dwaalgedrag.

Wij zijn in overleg met de zorgverzekeraar, zorgkantoor en een aantal lokale partijen om te komen tot een goed pakket aan voorzieningen. Dit is met name van belang nu steeds meer ouderen (met zwaardere problematiek) zelfstandig blijven wonen.

Kortdurend verblijf

Inzet 2020:

- a. *Er wordt vanuit de Wmo € 20.000,- gereserveerd voor kortdurend verblijf.*
- b. *Er wordt vanuit de Wmo € 146.300,- gereserveerd voor het respijthuis.*
- c. *Er is overleg met zorgverzekeraar, zorgkantoor en een aantal lokale partijen om te komen tot een goed pakket van kortdurend verblijf/logeertzorg.*

4.2.6 Woningaanpassingen, scootmobielen, rolstoelen en regiotaxi

Er is/wordt geïnvesteerd in de basis, waardoor het gebruik van deze maatwerkvoorzieningen in een aantal situaties beperkt kan worden. Voorbeelden zijn het stimuleren van het gebruik van openbaar vervoer en van de scootmobielpool en de investering in het vrijwilligersvervoer.

Wat betreft de woningaanpassingen zijn er (met Centrada) bij nieuwbouw en renovatie afspraken gemaakt over het regulier meenemen van aanpassingen in de bouw/renovatie zodat er later minder individuele aanpassingen nodig zijn.

Sinds 1 februari 2018 heeft de gemeente drie leveranciers gecontracteerd voor de levering en het onderhoud van mobiliteitshulpmiddelen. Hiervoor is gekozen om gebruikers meer keuze te bieden en leveranciers door middel van onderlinge concurrentie uit te dagen tot het leveren van meer kwaliteit. In het verleden werd gewerkt met slechts één leverancier en werd de kwaliteit soms als ondermaats ervaren. Er is in juni 2019 onderzoek gedaan onder de gebruikers van hulpmiddelen naar hoe de dienstverlening wordt ervaren. Alle drie de leveranciers worden gewaardeerd met een "ruim voldoende tot goed".

Ook voor de regiotaxi is een nieuw contract afgesloten. Met ingang van 1 juli 2019 is de firma Taxicentrale Witteveen gecontracteerd als vervoerder en is de firma Munckhof Taxi BV verantwoordelijk voor de ritaanname. Door de scheiding tussen vervoer en het callcenter is er minder kans op oneigenlijk gebruik. Desondanks is er wel een stijging in het gebruik te zien en dus in de kosten.

We zien dat het gebruik in 2019 toeneemt en zullen conform de bezuinigingsmaatregelen kritisch kijken naar de toegang voor deze voorzieningen.

Woningaanpassingen, scootmobielen, rolstoelen, regiotaxi

Inzet 2020:

Het pakket van woningaanpassingen, scootmobielen, rolstoelen en regiotaxi blijft in 2020 beschikbaar conform de eerder vastgestelde verstrekkingennota. Voor deze voorzieningen zijn de volgende budgetten gereserveerd:

- *woningaanpassingen: € 1.052.000,-*
- *scootmobielen € 970.000,-*
- *rolstoelen € 786.000,-*
- *regiotaxi € 931.000,-*
- *extra middelen (rolstoelen, scootmobielen en woningaanpassingen) € 741.000,-*

4.2.7 Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen

Deze tegemoetkoming is bestemd voor inwoners met een laag inkomen die als gevolg van hun ziekte/handicap (veel) gebruik moeten maken van allerlei voorzieningen. Wij vinden het belangrijk dat deze voorzieningen voor hen bereikbaar en betaalbaar blijven.

Er is daartoe een aanvullende collectieve zorgverzekering beschikbaar voor inwoners met een laag inkomen die veel uitgaven hebben als gevolg van een chronische ziekte of handicap. Inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum kunnen in 2020 via de gemeente een voordelige zorgverzekering afsluiten bij VGZ. Inwoners kunnen daarbij kiezen uit twee varianten en zijn altijd zowel basis als aanvullend verzekerd. De gemeente draagt bij aan de kosten van de aanvullende verzekering. In 2019 maken ruim 2.800 inwoners gebruik van de collectieve zorgverzekering. De afgelopen jaren is het aantal inwoners dat gebruik maakt van de collectieve zorgverzekering iets afgenomen. Voor 2020 is daarom uitgegaan van een iets lagere raming.

Maatwerkvoorziening inkomenssteun

Inzet 2020:

- a. *Er is een aantrekkelijke aanvullende (gemeentelijke) zorgverzekering voor chronisch zieken en gehandicapten met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.*
- b. *Er wordt voor 2020 vanuit de Wmo € 687.000,- gereserveerd voor de collectieve zorgverzekering.*

4.2.8 Ruimte specifieke oplossingen/experimenten

Er is binnen de Wmo een breed ondersteuningsaanbod. Ook hebben we de Wmo maatwerkvoorzieningen breed gedefinieerd waardoor er binnen het reguliere aanbod veel ruimte is om te komen tot creatieve oplossingen. In specifieke situaties, vooral wanneer er sprake is van complexe problematiek, kunnen oplossingen nodig zijn die niet binnen het reguliere pakket passen. We hebben voor deze situaties € 100.000,- gereserveerd zodat er ruimte is om te komen tot passende ondersteuning. Dit budget kan o.a. worden ingezet bij de aanpak van multi problematiek.

(Experimenteer) ruimte specifieke oplossingen

Inzet 2020:

Er wordt vanuit de Wmo € 100.000,- gereserveerd voor maatwerk, dat niet binnen het reguliere pakket geregeld kan worden.

4.2.9 Aanpak multi problematiek

Partijen hebben nu al ervaring met het aanpakken van multi problematiek. Het is van belang om te kijken hoe dit op onderdelen door een meer integrale aanpak versterkt kan worden.

In dit kader kan ook de start van het Stedelijk Integraal Team worden genoemd (in het kader van GGZ in de wijk). Dit team richt zich in eerste instantie op inwoners met complexe GGZ problematiek en het is een optie om dit later eventueel te verbreden naar multi problematiek. In paragraaf 4.3.5 is de werkwijze van het Stedelijk Integraal Team verder uitgewerkt.

Daarnaast verdient het aanbeveling een pilot te starten om te komen tot een effectieve aanpak van multi problematiek. We gaan er vooralsnog vanuit gaan dat dit met inzet van reguliere middelen gestart kan worden. Voor een langdurige en meer intensieve aanpak zijn extra middelen nodig. Deze kunnen wellicht binnen het traject Lelystad Next Level worden gegenereerd.

Aanpak multi problematiek

Inzet 2020:

Vanuit het Stedelijk Integraal Team wordt gewerkt aan een aanpak voor multi problematiek.

4.2.10 Eigen bijdragen

Tot 1 januari 2019 betaalden gebruikers van Wmo maatwerkvoorzieningen een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. De ministerraad heeft besloten dat met ingang van 1 januari 2019 het abonnementstarief wordt ingevoerd. Er wordt daarbij niet meer gekeken naar inkomen of vermogen.

Iedereen betaalt vanaf 2019 een eigen bijdrage van maximaal € 17,50 per persoon per vier weken. Voor 2020 is het abonnementstarief vastgesteld op € 19,- per persoon per maand. Voor de meeste gebruikers die de minimale bijdrage betaalden, is er hierdoor vrijwel niets veranderd. Voor de gebruikers met wat hogere inkomens is dit wel een behoorlijke wijziging.

Deze wijziging leidt enerzijds tot aanzienlijk minder inkomsten voor de gemeente en anderzijds leidt dit ertoe dat meer mensen een beroep doen op de Wmo. Mensen met hogere inkomens, die voorheen bijvoorbeeld zelf huishoudelijke ondersteuning of een woningaanpassing regelden, zullen vaker gebruik maken van de Wmo (aanvullende werking).

Landelijk wordt gemonitord in hoeverre deze maatregel leidt tot een toenemend gebruik van de Wmo. Ook lokaal monitoren we dit zodat we zicht houden/krijgen op de consequenties van deze maatregel. In 2019 zien we dat er inderdaad sprake is van een toename in gebruik van maatwerkvoorzieningen. Dit leidt direct tot een toename in uitgaven voor de open eind regelingen (huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen e.d.).

Eigen bijdragen

Inzet 2020:

- a. Er wordt vooralsnog vanuit gegaan dat er in 2020 € 400.000,- aan eigen bijdragen (abonnementstarief) wordt ontvangen.*
- b. Voor een beperkte groep zorgwekkende zorgmijders bestaat de mogelijkheid tijdelijk geen eigen bijdrage in rekening te brengen.*
- c. Er wordt gemonitord wat de consequenties zijn van de invoering van het abonnementstarief (aanvullende werking).*

4.2.11 Meldpunt, klachten, bezwaar e.d

Het ondersteuningsplan wordt zoveel mogelijk in overleg met de cliënt (en familie/mantelzorger) opgesteld. Het is de basis voor de beschikking voor maatwerkvoorzieningen. Het is belangrijk dat inwoners, die vinden dat zij onvoldoende ondersteund worden, de mogelijkheid krijgen dit voor nadere beoordeling neer te leggen bij een andere persoon/partij. Ook is het belangrijk dat mensen de weg hier naar toe goed weten te vinden. Dit proces is als volgt ingericht:

- Als een cliënt niet tevreden is over het ondersteuningsplan en/of de bejegening, dan zal een ander lid van het Sociaal Wijkteam in overleg met de cliënt (en diens mantelzorger) kijken naar het ondersteuningsplan (second opinion).
- Als dit niet leidt tot een oplossing, dan kan cliënt zich wenden tot een mediator bij de gemeente.
- Tenslotte kan de cliënt, als hij/zij vindt dat er onvoldoende maatwerk wordt geleverd, een bezwaar- en beroepsprocedure starten.

Wij zetten mediation actief in om voor betrokken partijen tot een bevredigende oplossing te komen en om juridische procedures zoveel mogelijk te beperken.

Als een klant een klacht heeft over de feitelijke zorg en ondersteuning die hij/zij krijgt, dan zal hij/zij deze klacht in eerste instantie neer moeten leggen bij die leverancier, die moet beschikken over een deugdelijke klachtenregeling. Wij monitoren het aantal en de afhandeling van de klachten en nemen, als hier aanleiding toe is, nadere stappen om te komen tot verbetering. Wij willen dat klanten goed weten waar ze met klachten terecht kunnen. Daarom moet informatie over klachtenprocedures e.d. digitaal goed vindbaar zijn. Ook is de klachtenprocedure opgenomen in het foldermateriaal.

We vinden het belangrijk dat inwoners laagdrempelig een melding kunnen doen van zaken die naar hun mening niet goed lopen, aandacht nodig hebben of verbeterd zouden kunnen worden. Het kan bijvoorbeeld gaan om onnodige administratieve rompslomp of te lange wachttijden. Er is daartoe een Meldpunt Wmo ingericht waar digitaal en telefonisch meldingen kunnen worden gedaan. Dit meldpunt is niet bedoeld voor individuele klachten. Hiervoor geldt de klachtenprocedure zoals hiervoor beschreven.

Klachten, mediator

Inzet 2020:

- a. Cliënten weten goed waar ze met klachten terecht kunnen.*
- b. Er wordt voor 2020 vanuit de Wmo € 40.000,- gereserveerd voor de extra inzet van mediation.*
- c. Er is op de gemeentelijke site een (digitaal) meldpunt waar inwoners en partijen laagdrempelig voorstellen voor verbeteringen kunnen doen en zaken die niet goed lopen e.d. kunnen melden.*

4.2.12 Toezicht Wmo

In de Wmo 2015 is bepaald dat partijen calamiteiten en geweldsdelicten binnen hun organisatie moeten melden bij de gemeente. De gemeente moet een toezichthoudend ambtenaar aanwijzen die de meldingen onderzoekt en hierover rapporteert aan het college. Het is vervolgens aan het college om hier een passend vervolg aan te geven.

De Flevolandse gemeenten hebben zowel het toezicht op calamiteiten en geweldsdelicten als het toezicht op kwaliteit ondergebracht bij de GGD Flevoland. Dit geldt voor de lokale en regionale Wmo taken. Het toezicht op rechtmatigheid/fraude wordt door iedere gemeente zelf uitgevoerd.

Door als gemeenten samen op te trekken blijft het aantal toezichthouders beperkt. Dit is vooral van

belang omdat veel zorgaanbieders in meerdere gemeenten werken. Ook wordt inkoopvoordeel gehaald door gezamenlijke inkoop.

Almere is als centrumgemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de regionale Wmo taken. De kosten hiervan worden gefinancierd uit de rijksbijdragen die de centrumgemeente ontvangt voor de uitvoering van deze taken.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de lokale Wmo taken. De kosten van toezicht op de lokale taken zijn mede afhankelijk van het aantal gevraagde kwaliteitsonderzoeken en zijn voor Lelystad berekend op ca. € 28.000,- op jaarbasis.

Toezicht Wmo

Inzet 2020:

- a. *Het Toezicht Wmo wordt uitgevoerd door de GGD Flevoland.*
- b. *Er wordt voor 2020 vanuit de Wmo € 28.000,- gereserveerd voor het toezicht op de lokale Wmo taken.*

4.2.13 Regresrecht Wmo

In de Wmo 2015 is een artikel over regres opgenomen (artikel 2.4.3). Het regresrecht stelt gemeenten in staat om de kosten voor Wmo-voorzieningen te verhalen op een derde bij wettelijke aansprakelijkheid voor een ongeval dat tot de beperking heeft geleid. Daarbij komen gemeenten meestal uit bij een aansprakelijkheidsverzekeraar. Elke gemeente dient, als de situatie zich voordoet, zelf een procedure op te starten

Regresrecht Wmo

Inzet 2020:

Er zal, als daar aanleiding toe is, een procedure worden gestart om de kosten van Wmo voorzieningen te verhalen.

4.3 Vangnet voorzieningen

Voor inwoners die niet beschikken over een eigen netwerk of financiële draagkracht en voor wie zelfredzaamheid (tijdelijk) buiten bereik ligt is er een vangnet. Het gaat hier veelal om zeer kwetsbare mensen die dak- en thuisloos zijn, zorg mijden en/of te maken hebben met zware verslavings- en/of GGZ problematiek. Wij vinden het belangrijk dat hiervoor een goed vangnet aanwezig is. In deze paragraaf zijn de opvangvoorzieningen in beeld gebracht.

4.3.1 Regionaal Kompas

Er is/wordt regionaal beleid ontwikkeld voor de ondersteuning en zorg voor zeer kwetsbare mensen. Het Regionaal Kompas Flevoland 2018-2020 bevat het beleid ten aanzien van dak- en thuislozen, zorgmijders, zwerfjongeren, ex-gedetineerden, verslaafden, slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling en mensen met ernstige geestelijke gezondheidsproblemen. Het Regionaal Kompas is eind 2017 vastgesteld door de zes Flevolandse gemeenteraden. Het advies van de Wmo cliëntenraden van de zes gemeenten is hierin meegenomen. Eind 2019 wordt het Regionaal Kader Zorglandschap Wmo 2020-2026 ter vaststelling aangeboden aan de Flevolandse gemeenteraden. Het Kader Zorglandschap bouwt voort op het Regionaal Kompas. In het Kader is aangegeven welke

voorzieningen we als gemeenten gezamenlijk in stand willen houden en welke aanvullende voorzieningen (regionaal en lokaal) nodig zijn om mensen met GGZ problematiek meer zelfstandig te laten wonen.

Almere is centrumgemeente en ontvangt de rijksmiddelen voor de uitvoering van het regionaal beleid op genoemde terreinen. Deze rijksmiddelen (€ 53 miljoen in 2019) worden in overleg met de gemeenten in Flevoland ingezet. Per 2022 wordt Beschermd Wonen door gedecentraliseerd en wordt Lelystad zelf verantwoordelijk voor Beschermd Wonen. De overige taken blijven vooralsnog onderdeel van de centrumgemeenteconstructie.

Met het Regionaal Kompas en de opvolger het Regionaal Kader Zorglandschap Wmo, willen de gemeenten verder werken aan een meer inclusieve samenleving. Dit is een samenleving waarin ook inwoners met zwaardere problematiek meedoen en meetellen waarbij ze zo veel mogelijk eigen regie op hun leven houden. Ze hebben waar mogelijk een vorm van dagbesteding of (vrijwilligers)werk en krijgen passende, laagdrempelige ondersteuning die zo veel mogelijk plaatsvindt in de eigen omgeving. Er wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en aanpakken van problemen. Ondersteuning kan alle levensdomeinen beslaan (in ieder geval wonen, gezondheid, werk, vrijwilligerswerk, dagbesteding of onderwijs, het sociale netwerk en financiën), is zo gewoon mogelijk en zo specialistisch als noodzakelijk. Mensen die het nodig hebben, krijgen opvang en begeleiding in een instelling. Waar nodig zijn snelle ingrepen mogelijk. Geweld in afhankelijkheidsrelaties stopt zo vroeg mogelijk en er is ondersteuning beschikbaar bij crisissituaties.

Uitgesplitst naar 'vindplaatsen' worden in het Regionaal Kompas de volgende doelstellingen nagestreefd:

In de wijk:

- het versterken van het lokale, integrale ondersteuningsaanbod voor kwetsbare inwoners;
- het doorontwikkelen van de preventie van huisuitzettingen;
- het inzetten op lokale participatie, ook na uitstroom uit een instelling;
- het voorkomen van crisis/escalatie door vroegsignalering;
- het laten stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling met herstel van de schade;
- het verbeteren van de samenwerking tussen Veilig Thuis Flevoland, de ambulante ondersteuning en de strafrechtketen;
- intensivering van de inzet van ambulante verslavingszorg en preventie om verslaving te voorkomen.

Op straat:

- het ondersteunen van daklozen en mensen met OGGZ-problemen in de openbare ruimte, inclusief toeleiding naar passende ondersteuning.

In op herstel gerichte woon- en verblijfsvoorzieningen:

- het verbeteren van de door- en uitstroom door het uitvoeren van het plan van aanpak 'Huisvesting/uitstroom maatschappelijke opvang/beschermd wonen';
- het ontwikkelen van een innovatief aanbod voor de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen;
- het verbeteren van de kwaliteit van het aanbod binnen de maatschappelijke opvang, de vrouwenopvang (onder andere binnen het Oranje Huis) en het beschermd wonen;
- het intensiveren van de verslavingszorg bij inwoners in de maatschappelijke opvang en beschermd wonen;
- het ontwikkelen van een doorlopende zorglijn 18-/18+ voor jeugdigen in een voorziening.

In crisis:

- het realiseren van 24-uursbeschikbaarheid van integrale ondersteuning in crisissituaties bij ernstige vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor personen met verward gedrag.

In het Regionaal Kompas zijn deze doelstellingen nader uitgewerkt. In de volgende paragrafen zullen we nader ingaan op een aantal belangrijke onderdelen van het Regionaal Kompas.

4.3.2 Maatschappelijke opvang/vrouwenopvang

Er is een regionaal aanbod van opvangvoorzieningen. Er zijn in Lelystad twee voorzieningen voor maatschappelijke opvang, namelijk de crisisopvang en de dag- en nachtopvang. Daarnaast zijn er in Lelystad twee nachtopvang plekken.

Deze voorzieningen worden gefinancierd met de rijksmiddelen die de centrumgemeente hiervoor ontvangt.

Maatschappelijke opvang

Inzet 2020:

- Er wordt invulling gegeven aan het beleid zoals vastgelegd in het Regionaal Kompas 2018-2020.*
- Er wordt actief ingezet op een efficiënte inbedding/afstemming tussen de lokale en regionale inzet voor de doelgroep maatschappelijke opvang.*
- Het protocol preventie huisuitzettingen wordt geïmplementeerd, zodat betalingsachterstanden vroeg gesignaleerd worden en begeleiding bij financiële problemen eerder ingezet kan worden.*

4.3.3 Beschermd Wonen

In de Wmo 2015 is beschermd wonen omschreven als een woonvorm voor mensen met psychische of psychosociale problemen die niet in staat zijn zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn/haar netwerk te handhaven in de samenleving. Het is een regionale taak die tot 2022 is belegd bij centrumgemeente Almere en daarna gefaseerd wordt doorgedecentraliseerd.

In Lelystad hebben we een aantal instellingen met voorzieningen die onder beschermd wonen vallen, zoals Timon, Leger des Heils, Kwintes, Triade, Woonzorg Flevoland, Omega Groep en IrisZorg. Het gaat in totaal om ca. 250 plaatsen in Lelystad. Voorbeelden zijn de “Bolder” een voorziening voor ouderen met behoefte aan zowel psychische als lichamelijke ondersteuning, “Vast en Verder” een voorziening voor jongeren (18+) en de woonzorgvoorziening van IrisZorg aan de Gondel.

Het is belangrijk dat de lokale en regionale inzet goed op elkaar aansluiten zodat er tijdig op- en afgeschaald kan worden van lichtere naar zwaardere voorzieningen en andersom. In paragraaf 4.3.5 is beschreven hoe we hier ons hier lokaal voor in gaan zetten.

Beschermd wonen

Inzet 2020:

In regionaal verband wordt het uitvoeringsplan Zorglandschap opgesteld. Hierin wordt uitgewerkt hoe na de verdere doordecentralisatie zal worden samengewerkt in de regio.

4.3.4 Veilig Thuis

Op 1 januari 2015 is er een regionaal Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (Veilig Thuis genoemd) ingericht voor een groep zeer kwetsbare inwoners: kinderen, volwassenen en ouderen die te maken krijgen met agressie, geweld en verwaarlozing in huiselijke kring.

Er zijn in regionaal verband afspraken gemaakt over de invulling van Veilig Thuis in 2019 en volgende jaren (benodigde formatie, omvang takenpakket e.d.). Een belangrijk punt hierbij is dat de aansluiting tussen Veilig Thuis en de lokale zorgstructuren van de zes gemeenten in Flevoland goed op orde is zodat er tijdig en efficiënt kan worden op- en afgeschaald. In 2019 zijn de taken van de Veilig Thuis organisaties in Nederland uitgebreid met een radarfunctie. Belangrijkste wijziging is dat de meldcode Huiselijk geweld aangescherpt is en beroepsbeoefenaars vermoedens van acute of structurele onveiligheid nu altijd moeten melden bij Veilig Thuis, ook als de beroepsbeoefenaar zelf hulp kan bieden of organiseren. Veilig Thuis krijgt hierdoor meer meldingen en zal de meldingen over langere tijd en intensiever monitoren.

Landelijk programma “Geweld hoort nergens thuis”

Eind april 2018 is door de VNG, samen met de ministeries van JenV en VWS, het meerjarenprogramma ‘Geweld hoort nergens thuis’ gepresenteerd. Hierin staan veel maatregelen om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen en duurzaam op te lossen. Er zijn 3 Actielijnen:

1. Eerder en beter in beeld
2. Stoppen en duurzaam oplossen
3. Specifieke groepen

Daarnaast wordt er onderzoek gedaan en wordt het programma gemonitord. Het rijk ondersteunt de aanpak door middelen beschikbaar te stellen voor het aanstellen van een projectleider in elke regio. De projectleider voor Flevoland is begin oktober 2018 van start gegaan. Belangrijke opgaven (landelijk en voor Flevoland) zijn onder andere het stimuleren van het gebruik van de meldcode, de radarfunctie van Veilig Thuis, het komen tot een Multidisciplinaire aanpak Huiselijk Geweld (MDA++) en het versterken van het lokale veld op het gebied van het bieden van ondersteuning in relatie tot huiselijk geweld en kindermishandeling.

Preventie ouderenmishandeling

Mensen worden steeds ouder en blijven langer thuis wonen. Dat leidt ook tot meer gevallen waarin ouderen te maken krijgen met geweld in de privésfeer. Geweld kan bijvoorbeeld voortkomen uit onmacht die mantelzorgers ervaren maar eenzaamheid kan ook leiden tot afhankelijkheid van buitenstaanders, waar in sommige gevallen financiële uitbuiting uit voort komt.

De aanpak van huiselijk geweld is een opdracht aan alle gemeenten waarbij de centrumgemeenten de regie heeft. Regio gemeenten hebben een opdracht als het gaat om preventie, signaleren en verbinden met andere beleidsterreinen. Veilig Thuis is het meldpunt voor alle vormen van huiselijk geweld en de Blijf Groep verleent hulp aan slachtoffers en daders van huiselijk geweld, waaronder ook ouderenmishandeling. Het aantal meldingen van oudermishandeling blijft echter achter, ook landelijk. Het inzetten van preventie activiteiten, zoals trainen van professionals op het signaleren van mishandeling zal er naar verwachting voor zorgen dat meer mensen gemeld worden en de hulp krijgen die zij nodig hebben. Daarnaast kan het ervoor zorgen dat mishandeling voorkomen wordt of in vroegtijdig gesignaleerd kan worden. In 2018 heeft CMO een inventarisatie gedaan naar de behoefte aan preventieve activiteiten bij organisaties die veel met ouderen werken. Uit de inventarisatie is naar voren gekomen dat daar behoefte aan is. Inzet is het signaleren van ouderenmishandeling en het toepassen van de meldcode huiselijk geweld. Er zal, als het plan er ligt, nader worden bepaald welk budget hiervoor beschikbaar wordt gesteld.

Vooralsnog is dat als PM post in dit plan opgenomen.

Veilig Thuis

Inzet 2020:

- a. *Er wordt invulling gegeven aan het beleid zoals vastgelegd in het Regionaal Kompas 2018-2020.*
- b. *Er functioneert een regionaal Veilig Thuis.*
- c. *Er wordt gezorgd voor een goede afstemming tussen Veilig Thuis en de lokale ondersteuningsstructuren zodat er tijdig en efficiënt op- en afgeschaald kan worden en passende ondersteuning geboden kan worden.*
- d. *Er wordt gezorgd voor een goede afstemming tussen Werk en Inkomen en de vrouwenopvang om te voorkomen dat slachtoffers van huiselijk geweld financiële problemen krijgen.*
- e. *Er wordt in 2020 extra ingezet op preventie en signalering ouderenmishandeling. Hiervoor wordt voorsnog een PM bedrag geraamd.*

4.3.5 GGZ in de wijk

De intramurale capaciteit van GGZ zorg wordt beperkt. We zien dat de gemiddelde opnameduur in de GGZ klinieken aanzienlijk is verkort. Naast de beperking van opnameduur in de GGZ klinieken is ook het beleid bij beschermd wonen gericht op het zoveel mogelijk zelfstandig (blijven) wonen in de wijk. Hierdoor wonen meer mensen met psychiatrische problematiek zelfstandig in de wijken. Deze mensen kunnen vanuit de zorgverzekeringswet extramurale GGZ zorg krijgen van bijvoorbeeld de huisarts, praktijkondersteuner GGZ of een gebiedsteam van GGZ Centraal. Daarnaast kan er een beroep worden gedaan op ondersteuning vanuit de Wmo zoals ondersteuning thuis en/of dagbesteding. Soms lukt het niet om met deze vormen van zorg en ondersteuning zelfstandig thuis te wonen. Dan kan opname in een kliniek nodig zijn of plaatsing binnen een beschermd wonen voorziening. Ook kan in sommige gevallen een beschutte woonvorm wenselijk zijn.

GGZ in de wijk

Zoals hiervoor gemeld krijgen we steeds meer te maken met GGZ problematiek in de wijk. Het is van belang dat er gezorgd wordt voor passende ondersteuning en behandeling zodat ook inwoners met psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk op een goede manier zelfstandig kunnen wonen en overlast wordt voorkomen. Eind 2018 is gestart met het project GGZ in de wijk. Dit project bestaat uit de volgende pijlers:

1. *Preventie door voorlichting, informatie en advies voor en over mensen met psychische kwetsbaarheid én voor hun directe burens en naasten.*
Er wordt in dit kader o.a. in samenwerking met "Samen Sterk zonder Stigma" een publiekscampagne gestart. Ook wordt gekeken hoe ervaringsdeskundigen ingezet kunnen worden.
2. *Inloop, dagopvang, activering en tegengaan van vereenzaming.*
Er is in elk stadsdeel aan buurtkamer/inloopvoorziening. Verder is de Waterspiegel nu ook in de avonden en in de weekenden geopend.
3. *Versterking van ketensamenwerking via integrale teams.*
Er is/wordt een Stedelijk Integraal Team gevormd, waarin de aanpak voor mensen met complexe GGZ problematiek afgestemd c.q. opgepakt kan worden. In dit overleg zijn politie, hoofdaanemers ondersteuning thuis, Welzijn Lelystad (Sociaal Wijkteams), Centrada, GGZ Centraal en GGD vertegenwoordigd.

4. *24/7 begeleidingsteam ingesteld dat buiten kantooruren ingezet kan worden t.b.v. cliënten die ondersteuning thuis ontvangen.*

De zorgverzekeraar (als opdrachtgever/financier van de behandelcapaciteit) is nadrukkelijk betrokken: er is regelmatig overleg met de zorgverzekeraar om te bereiken dat de inzet vanuit de Wmo en Zorgverzekeringwet goed op elkaar aansluiten en er voldoende behandelcapaciteit beschikbaar is. Er is voor de uitvoering van het project structureel € 400.000,- op jaarbasis geraamd.

Inloopvoorziening

De Waterspiegel is een laagdrempelige stedelijke inloopvoorziening voor inwoners met ggz problematiek. Deze voorziening is in het kader van het project GGZ in de wijk ook in het weekend en 's avonds geopend. Hier wordt veel gebruik van gemaakt. Er wordt voor de inloopvoorziening voor 2020, evenals in voorgaande jaren, € 113.500,- gereserveerd (naast de extra inzet vanuit GGZ in de wijk).

De Waterspiegel

Beschutte woonvormen

Voor een aantal mensen met GGZ problematiek zal een beschutte woonvorm wenselijk zijn waarbij zij met goede begeleiding en behandeling zelfstandig kunnen wonen. Er zal hiertoe, in het kader van regionaal beleid t.a.v. beschermd wonen, in Lelystad een pilot worden gestart.

Wvggz

Soms leidt een ernstige psychische aandoening bij iemand ertoe dat hij een gevaar voor zichzelf of anderen is. Tot voor kort was een verplichte opname in een instelling de enige manier om deze mensen te helpen en het gevaar weg te nemen.

De nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) maakt het mogelijk om verplichte zorg zoals het toedienen van verplichte medicatie of het uitoefenen van toezicht op betrokkene, poliklinisch of bij iemand thuis te geven. Degene die zorg krijgt, kan dan makkelijker contact blijven houden met familie en vrienden en blijven deelnemen aan de samenleving. Alleen als het in de eigen omgeving echt niet kan, als het er niet veilig genoeg is voor de persoon zelf en zijn omgeving, of de persoon zelf niet wil, kan opname in een instelling een betere oplossing zijn.

Voor de uitvoering van de Wvggz is aangesloten op de Wmo structuur.

GGZ in de wijk

Inzet 2020:

- a. *Er wordt extra ingezet op ondersteuning en begeleiding van inwoners met GGZ problematiek.*
- b. *Er wordt € 400.000,- gereserveerd voor het project GGZ in de wijk.*
- c. *Er wordt € 113.500,- gereserveerd voor de inloop De Waterspiegel (naast de extra inzet vanuit GGZ in de wijk).*
- d. *Er wordt overlegd met de zorgverzekeraar om te komen tot een samenhangende inzet vanuit de Zorgverzekeringswet (behandeling) en de Wmo (begeleiding).*

4.4 Overzicht uitgaven Wmo 2020

Tabel 14: indicatief overzicht van Wmo uitgaven 2019 en 2020

	Begroting Programmaplan Wmo 2019	Begroting Programmaplan Wmo 2020
Algemeen		
Uitvoeringskosten		
inzet personeel, mediation, ict e.d.	390.000	390.000
extra inzet t.b.v. herinrichting administratief systeem	-	50.000
bijdrage gegevensbeheer sociaal domein	-	22.000
kosten Toezicht Wmo	28.000	28.000
Een sterke basis		
Informatie en advies		
communicatie Sociaal Wijkteams	20.000	20.000
markt Nationale Week van Zorg en Welzijn	10.000	10.000
Wijkpunten/Sociaal Wijkteams/Cliëntondersteuning		
toegang Sociaal Wijkteams	180.000	180.000
formatie Sociaal Wijkteams	540.000	540.000
reservering inzet wijkverpleegkundige	25.000	25.000
inzet MEE t.b.v. Sociaal Wijkteams	350.000	350.000
inzet MEE t.b.v. jeugdhulp	400.000	400.000
huisbezoeken kwetsbare ouderen	80.000	80.000
extra inzet sociaal raadslieden	87.000	87.000
financieel spreekuren	135.000	135.000
extra inzet IDO	42.000	42.000
extra begeleiding bij financiële vragen	15.000	15.000
tolkdiensten bij taalproblemen	5.000	5.000
bijdrage GOL + app ongehinderd	48.000	46.000
Wijkvoorzieningen/welzijn in de wijk		
extra activiteiten voor Wmo aandachtsgroepen	190.000	190.000
Vraagelkaar	75.000	75.000
Age friendly cultural cities	25.000	20.000
Mantelzorgondersteuning		
Inzet mantelzorgondersteuning	80.000	80.000
reservering t.b.v. waardering mantelzorgers	259.000	195.000

extra inzet zorgvrijwilligers/respitzorg	50.000	50.000
extra inzet jonge mantelzorgers	62.000	62.000
Vrijwilligerswerk		
vrijwilligersplaatsen inwoners met lichte beperking	150.000	150.000
extra bemiddeling (zorg)vrijwilligers	50.000	50.000
Vervoer		
stimuleren gebruik openbaar vervoer	12.000	12.000
bijdrage voor vrijwilligersvervoer De Opstap	30.000	30.000
Automaatje	15.000	15.000
Gratis vervoersbewijzen	25.000	5.000
Gezonde leefstijl		
uitrol gezonde wijkaanpak/extra inzet leefstijlcoach	90.000	90.000
uitrol "Welzijn op recept"	10.000	10.000
E-health/domotica		
publiekscampagne Lang zult u wonen	22.000	22.000
cofinanciering e-health experimenten	7.000	7.000
activiteitenbudget (promotie)	10.000	10.000
centraal deursysteem	7.500	-
Overig		
veegproject zwaar verslaafden	12.500	12.500
Tactus	10.600	-
Voorlichting Forza		10.000
Maatwerkvoorzieningen		
Huishoudelijke ondersteuning		
schoon en leefbaar huis	3.900.000	4.882.000
dienstencheques	200.000	100.000
Ondersteuning thuis		
stadsdeelbudgetten ondersteuning thuis	5.272.000	5.113.800
Woningaanpassingen/verhuiskostenvergoeding		
reservering t.b.v. woningaanpassingen e.d.	1.052.000	1.052.000
Vervoersvoorzieningen		
scootmobielen	970.000	970.000
rolstoelen e.d.	786.000	786.000
regiotaxi (incl. eigen bijdragen)	710.000	931.000

extra middelen toename gebruik hulpmiddelen ⁴	-	741.000
Dagbesteding		
budgetten dagbesteding	2.477.000	2.339.690
Kortdurend verblijf/logeervoorzieningen		
kortdurend verblijf	10.000	10.000
respijthuis	146.300	146.300
Maatregel t.b.v. chronisch zieken		
aanvullende zorgverzekering voor chronisch zieken	750.000	687.000
Maatwerk specifieke situaties		
budget voor specifieke maatwerk oplossingen	100.000	100.000
pilot multi problematiek	PM	PM
Eigen bijdragen		
eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen	-400.000	-400.000
Opvangvoorzieningen		
Maatschappelijke opvang		
financiering uit rijksbijdrage centrumgemeente		
Veilig Thuis		
extra inzet preventie ouderenmishandeling	PM	PM
GGZ in de wijk		
inzet GGZ in de wijk	677.000	400.000
inloopvoorzieningen GGZ	113.500	113.500
Onvoorzien/onttrekking/storting reserve		
onvoorzien/PM	146.342	51.210
Totaal beschikbaar voor Wmo	€ 20.432.742	€ 21.544.000

⁴ Dit betreft extra middelen om de stijgende kosten voor rolstoelen, scootmobielen en woningaanpassingen te dekken.

Toelichting op de afwijkingen t.o.v. 2019 (afwijkingen groter dan € 50.000)

Mantelzorgwaardering

In 2019 was € 250.000,- beschikbaar voor de mantelzorgwaarderingen. Als bezuinigingsmaatregel wordt het budget dat beschikbaar is voor de uitgifte van de mantelzorgwaardering met 25% teruggebracht. Daarom is er voor 2020 in totaal € 195.000,- gereserveerd.

Huishoudelijke ondersteuning

In 2019 was € 3.900.000,- beschikbaar voor huishoudelijke ondersteuning. Als bezuinigingsmaatregel is een korting van 3% toegepast op het tarief. Ook wordt er in 2020 geen loonprijscompensatie verstrekt. Gezien de toename van het aantal gebruikers is er toch sprake van een aanzienlijke verhoging van het budget. Voor 2020 is een budget van € 4.882.000,- geraamd.

Dienstencheques

In 2019 was € 200.000,- beschikbaar voor de dienstencheques. Als bezuinigingsmaatregel worden de dienstencheques gefaseerd afgebouwd. Daarom is in 2020 nog € 100.000,- gereserveerd.

Vervoersvoorzieningen

In 2019 was in totaal € 2.466.000,- beschikbaar voor vervoersvoorzieningen. Door toename in het gebruik is een hoger budget nodig. In 2020 is daarom € 3.207.000,- gereserveerd.

Regiotaxi

In 2019 was voor de regiotaxi € 710.000,- beschikbaar. Door stijgende kosten is het budget voor 2020 verhoogd naar € 931.000,-.

Dagbesteding

In 2019 was € 2.477.000,- beschikbaar voor dagbesteding. Als bezuinigingsmaatregel is een korting van 3% doorgevoerd op het budget voor dagbesteding. Ook wordt voor 2020 geen loonprijscompensatie beschikbaar gesteld. Dit brengt het budget voor 2020 op € 2.339.690,-.

Ondersteuning thuis

In 2019 was € 5.272.000,- beschikbaar voor ondersteuning thuis. Als bezuinigingsmaatregel is een korting van 3% doorgevoerd op het budget voor ondersteuning thuis. Ook wordt voor 2020 geen loonprijscompensatie beschikbaar gesteld. Dit brengt het budget voor 2020 op € 5.113.800,-.

Aanvullende zorgverzekering voor chronisch zieken

In 2019 was € 750.000,- beschikbaar voor de collectieve zorgverzekering voor chronisch zieken. Omdat hier minder gebruik van werd gemaakt dan verwacht, is voor de collectieve zorgverzekering in 2020 € 687.000,- gereserveerd.

GGZ in de wijk

In 2019 was € 677.000,- beschikbaar voor GGZ in de wijk. Dit budget bestond deels uit incidentele middelen. In het overzicht zijn voor 2020 de structurele middelen die voor GGZ in de wijk zijn gereserveerd opgenomen. Het budget voor 2020 is € 400.000,-.

In de decembernotitie 2019 is voorgesteld een deel van de incidentele middelen € 185.000) die in 2020 worden ingezet, door te schuiven naar 2020. Dit bedrag is (nog) niet opgenomen in voorgaand overzicht.

Bijlage 1: Moties verwerkt in het Programmaplan Wmo 2020

Motie M12 Dementievriendelijke gemeente

De raad vraagt het college om:

- *In 2020 met voorstellen te komen om van de gemeente Lelystad een dementievriendelijke gemeente te maken;*
- *Daarbij gebruik te maken van de expertise van Alzheimer Nederland, andere lokale organisaties die zorgdragen voor de genoemde doelgroep en andere gemeenten waar al soortgelijke initiatieven gaande zijn.*

Zie paragraaf 4.1.3

Motie M6 Actieonderzoek maatwerk sociaal domein

De raad verzoekt het college om:

- *Maximaal medewerking te verlenen aan en toegang te verlenen voor het uitvoeren van het actieonderzoek;*
- *Te overwegen om al tijdens uitvoering van het onderzoek eventuele geconstateerde verbeterpunten in de betreffende casussen toe te passen;*
- *Te bevorderen dat (waar van toepassing) ook uitvoeringsorganisaties in het Lelystadse sociaal domein maximaal aan het onderzoek zullen meewerken.*

Zie paragraaf 4.1.2

Motie M22 Computerlessen aan ouderen in buurtcentrum De Brink

De raad verzoekt het college om:

In samenwerking met wijkraad Waterwijk & Landerijen, voor het eerste jaar een bedrag van in totaal € 1200 te bestemmen uit het Motiemarktbudget, ter bekostiging van de huurkosten van de 4 dagdelen computerhulp aan ouderen in buurtcentrum De Brink.

Zie paragraaf 4.1.3

Motie M12 Seniorenpagina Flevopost

De raad roept het college op om:

- *Eénmalig, vanuit het motiemarktbudget, een bedrag van €15.000,- te reserveren voor de OSOL, waarmee de OSOL kan komen tot een reguliere (tweewekelijkse) seniorenpagina of seniorenrubriek ² in de Flevopost gedurende 2020;*
- *De raad eind 2020 hiervan een evaluatie te doen toekomen met advies voor een eventueel vervolg*

Zie paragraaf 4.1.1

Motiemarkt, september 2019

Bijlage 2: Effecten veranderende leeftijdsopbouw op het Wmo gebruik

De verwachting is dat het aantal inwoners in de periode tot 2035 met 13% toe zal nemen. De verwachting is dat het aantal gebruikers van Wmo maatwerkvoorzieningen in diezelfde periode met 29% toe zal nemen. Dit is ca. 2% per jaar.

Tabel 15: Procentuele toename van het aantal inwoners/klanten ten opzichte van 2019, gebaseerd op de verwachte bevolkingsgroei tot 2035.

	2024	2030	2035
Toename aantal inwoners (t.o.v. 2019)	7 %	10 %	13 %
Aantal gebruikers ondersteuning thuis	9 %	12 %	15 %
Aantal gebruikers dagbesteding	12 %	20 %	25 %
Aantal gebruikers huishoudelijke ondersteuning	18 %	34 %	44 %
Aantal gebruikers rolstoelen	11 %	20 %	28 %
Aantal gebruikers scootmobielen	14 %	23 %	30 %
Toename aantal gebruikers maatwerk (t.o.v. 2019)	13 %	22 %	29 %

In onderstaande tabel is berekend hoe de uitgaven voor de maatwerkvoorzieningen zullen stijgen als gevolg van de veranderende leeftijdsopbouw. De uitgaven zullen op basis hiervan in de komende vijftien jaar, uitgaande van het huidige uitgavenniveau, jaarlijks met ca. 1,9% toenemen.

Tabel 16: Toename uitgaven maatwerkvoorzieningen als gevolg van veranderende leeftijdsopbouw

	2020	2024	2030	2035
Ondersteuning thuis	5.113.800	5.574.042	5.727.456	5.880.870
Dagbesteding	2.339.690	2.620.453	2.807.628	2.924.613
Huishoudelijke ondersteuning	4.882.000	5.760.760	6.541.880	7.030.080
Rolstoelen⁵	786.000	872.460	943.200	1.006.080
Scootmobielen	970.000	1.105.800	1.193.100	1.261.000
Totaal	14.091.490	15.933.515	17.213.264	18.102.643
Toename uitgaven (t.o.v. 2020)		1.842.025	3.121.774	4.011.153
Procentuele stijging (t.o.v. 2020)		+ 13 %	+ 22 %	+ 28 %

⁵ Er is voor 2020 aanvullend € 741.000,- aan extra middelen gereserveerd voor de stijgende kosten voor rolstoelen, scootmobielen en woningaanpassingen. Deze middelen zijn nog niet meegenomen in dit overzicht.

Bijlage 3: Resultaten cliëntervaringsonderzoek Wmo 2019

Het cliëntervaringsonderzoek is in 2019 uitgevoerd onder Wmo cliënten die een maatwerkvoorziening hebben ontvangen in 2018. Dit onderzoek wordt jaarlijks herhaald. Hieronder staan de belangrijkste uitkomsten plus aanbevelingen

Sociaal Wijkteams

Een meerderheid van de respondenten (73%) geeft aan dat zij door het Sociaal Wijkteam snel werden geholpen in hun ondersteuningsvraag. Van de respondenten zegt 87% zich serieus genomen te voelen door de medewerker. Ten opzichte van het voorgaande jaar is dit percentage ongeveer gelijk gebleven (86%). De Wijkteams worden over het geheel gezien beoordeeld met een 8,0. Dit is gelijk aan de beoordeling uit 2017.

Keukentafel)gesprek

Van de respondenten geeft 52% aan de afgelopen 12 maanden een (keukentafel)gesprek te hebben gehad. 82% van de respondenten geeft aan dat tijdens het gesprek gezamenlijk naar een oplossing is gezocht. Hierin is een stijgende lijn te zien (2015: 62%, 2016: 66%, 2017: 79%).

Van de respondenten die een gesprek hebben gehad geeft 41% aan dat er ook een naaste (zoals een partner, familielid of bekende) of iemand anders bij het gesprek aanwezig was.

Tevredenheid over ondersteuning

De respondenten gaven de volgende rapportcijfers voor de verschillende ondersteuningsvormen (ter vergelijking zijn hier ook de cijfers 2015, 2016 en 2017 genoemd):

Tabel 17: rapportcijfers cliëntervaringsonderzoek 2019

	2015	2016	2017	2018
Rolstoelen	6,8	6,9	7,6	7,6
Scootmobielen	7,6	7,3	7,6	7,7
Huishoudelijke ondersteuning	6,5	7,3	7,4	7,9
Woningaanpassing	8,2	7,5	8,0	8,6
Regiotaxi	7,2	7,5	7,6	7,7
Ondersteuning thuis	7,4	8,0	7,9	7,9
Dagbesteding	7,7	7,9	8,1	7,5

Mantelzorgers

Tenslotte komt naar voren dat 23% van de respondenten aangeeft dat hun mantelzorger de zorg niet aankan. Het geeft aan dat extra inzetten op ondersteuning van mantelzorgers en informatievoorziening over deze ondersteuning belangrijke items blijven. Er zijn daartoe maatregelen opgenomen in dit Programmaplan Wmo 2020.

De resultaten van het cliëntervaringsonderzoek zijn opgenomen in www.waarstaatjegemeente.nl.

Bijlage 4: Advies Cliëntenraad Sociaal Domein plus reactie college

LELYSTAD
CLIËNTENRAAD SOCIAAL DOMEIN

Aan College van de Gemeente Lelystad
Tav wethouder mevr. N. den Os

Van Cliëntenraad Sociaal Domein Lelystad

Adres Postbus 91
8200 AB Lelystad

Adres Lemmerstraat 127
8244 DJ Lelystad

Telefoon 0320 264407
E-mail info@wmoraadlelystad.nl

Datum 12 december 2019
Onderwerp 2019-11 gevraagd advies Programmaplan Wmo 2020
Van Cliëntenraad Sociaal Domein Lelystad

Geacht College,

Wij hebben het concept Programmaplan Sociaal Domein 2020 onderdeel Wmo bestudeerd. In grote lijnen komt het overeen met het Programmaplan 2019. Goed te zien dat onze adviezen op het Programmaplan 2019 zijn verwerkt in het Programmaplan 2020. Helaas is het noodzakelijk om voor 2020 bezuinigingen door te voeren om binnen de door het rijk beschikbaar gestelde budgetten te blijven. We zien dat het gebruik van maatwerk-voorzieningen toeneemt door de toenemende vergrijzing, het langer zelfstandig wonen van ouderen en de invoering van het abonnementstarief.

Wij hebben begrip voor de in 3.4. voorgestelde bezuinigingen 2020. We adviseren u te monitoren of de maatregelen a., b. en c. geen te grote negatieve gevolgen hebben voor de cliënten. Het beëindigen van de dienstencheques zal voor de cliënten die er nu gebruik van maken een gemis zijn. De dienstencheques worden vaak ingezet voor het verrichten van extra werkzaamheden zoals: de vogelkooi schoonmaken, het tuinpad en terras vegen, de schuur opruimen, de ramen buiten lappen etc. Wij adviseren u na te gaan of het mogelijk is deze werkzaamheden voort te zetten voor een beperkt aantal uren per cliënt. Het verlagen van het mantelzorgcompliment is vervelend, maar er zijn geen mantelzorgers die het voor het compliment doen. Verlaging is natuurlijk niet goed voor het gevoel van waardering.

Reactie college

We volgen de effecten van de bezuinigingen op de Wmo voorzieningen nauwlettend. In onze periodieke overleggen met de hoofdaanemers komt dit bijvoorbeeld regelmatig aan de orde en bespreken we wat de consequenties zijn. Voor wat betreft het beëindigen van de dienstencheques onderzoeken we of en in welke vorm we hier alternatieven voor kunnen inzetten. Momenteel bekijken we of maatschappelijke banen als vervanging kunnen dienen. Ook kunnen inwoners gebruik maken van Hulp in Praktijk (HiP), de klussendienst van Icare en van Vraag Elkaar.

Wij zijn verheugd dat extra budget is vrijgemaakt voor de huishoudelijke verzorging. Voor veel ouderen en mensen met een beperking is een schoon en leefbaar huis een voorwaarde om zelfstandig thuis te kunnen

blijven wonen. Ook het wekelijks contactmoment is belangrijk. Wij adviseren u de huishoudelijk medewerkers te wijzen op hun signaleringsfunctie achter de voordeur en na te gaan of de afgifte van signalen ten aanzien van achteruitgang en eenzaamheid eenvoudig en effectief georganiseerd is. Bijvoorbeeld via een anoniem in te vullen signaleringsformulier in te leveren bij Welzijn.

Reactie college

De signaleringsfunctie die (huishoudelijk) medewerkers hebben, is een terugkerend onderwerp in de overleggen met leveranciers. Dit thema heeft dus zeker onze aandacht. Het adequaat toerusten van medewerkers is tevens opgepakt in de projectgroep Aanpak Eenzaamheid.

4.1.2. Cliëntondersteuning

Graag vernemen wij van u of de in 2019 gestarte cliëntondersteuning door deskundige vrijwilligers succesvol is.

Reactie college

De cliëntondersteuning door deskundige vrijwilligers is in mei 2019 van start gegaan. Cliënten worden nadrukkelijk gewezen op de mogelijkheden. Er is tot op heden beperkt gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. We houden het gebruik nadrukkelijk in de gaten.

4.1.14 E-health/domotica

Het onderzoeken en bekendmaken van het gebruik van e-health, domotica en andere innovaties is inspelen op de toekomst. Wij adviseren u tijdens de ouderenbezoeken te peilen op welke wijze dit onder de aandacht gebracht kan worden.

Reactie college

Op dit moment is e-health/domotica geen expliciet onderwerp tijdens de ouderenbezoeken. De suggestie om dit te doen nemen we graag mee.

Momenteel wordt wel gewerkt aan kennisoverdracht gericht op zowel inwoners, als professionals. Met name die laatste groep is van groot belang. Zij zijn immers degenen die ondersteuningsrichtingen met/voor inwoners uitdenken. Er is, door kennis op de mogelijkheden te vergroten, nog veel winst te halen. Met het CMO wordt hier vorm en inhoud aan gegeven en hier zal o.a. in de Week van Zorg en Welzijn op worden aangesloten, in maart dit jaar.

4.3.1. Regionaal Kompas

Het meer zelfstandig wonen in de wijk van mensen met GGZ problematiek in het kader van de inclusieve samenleving zal op alle levensdomeinen impact hebben. Wij adviseren u nadrukkelijk de inwoners van Lelystad tijdig te informeren over deze veranderingen en te zorgen voor een 24/7 bereikbaar meldpunt met een 24/7 in te zetten begeleidingsteam.

Reactie college

Er lopen meerdere bestaande en nieuwe trajecten naast elkaar die gericht zijn op mensen met GGZ problematiek. Het zelfstandig wonen van mensen met GGZ problematiek heeft zeker veel impact op alle levensdomeinen. In dit kader zijn wij o.a. gestart met GGZ in de wijk. Onderdeel daarbij is dat omwonenden actief worden betrokken. Inwoners kunnen hun zorgen melden bij de Sociaal Wijkteams en mocht er sprake zijn van crisissituaties, dan kunnen zij 112 bellen. Er is geregeld dat cliënten 7/24 uur hun hulpverlening kunnen bellen.

Voor de extramuralisering van beschermd wonen wordt nog gewerkt aan het uitvoeringsplan. Leefbaarheid in de wijk en inclusie zijn hierin belangrijke onderwerpen.

Wij hopen met u dat de doorgevoerde bezuinigingen tot gevolg hebben dat het voor 2020 beschikbare Wmo budget niet wordt overschreden.

Met vriendelijke groet, namens de Cliëntenraad Sociaal Domein Lelystad,

Lia van Vliet
Secretaris

Bijlage 5: Aanpak Eenzaamheid

Lokale aanpak tegen eenzaamheid in Lelystad

factsheet

Eenzaamheid is een lange of korte periode waarin iemand ongewenst een intieme relatie mist of nauwelijks tot geen sociale contacten heeft. Dit is iets anders dan alleen zijn.

Er bestaan verschillende soorten eenzaamheid. Het belangrijkste onderscheid dat wordt gemaakt, is tussen sociale eenzaamheid en emotionele eenzaamheid.

→ Sociale eenzaamheid

Hierbij gaat het vooral om het ontbreken van contacten met mensen waarmee iemand bepaalde gemeenschappelijke kenmerken deelt, zoals vrienden, kennissen of collega's.

→ Emotionele eenzaamheid

Dit treedt op als iemand een hechte, intieme band mist met één andere persoon, meestal de levenspartner.

Eenzaamheid maakt dat mensen minder zelfredzaam worden en vaker of meer zorg nodig hebben. Daarbij heeft eenzaamheid een negatieve invloed op de leefstijl en kan het depressies en hart- en vaatziekten veroorzaken.

Lokale aanpak tegen Eenzaamheid in Lelystad

Als samenleving willen we voorkomen dat mensen in Lelystad, die extra kwetsbaar zijn, er alleen voor komen te staan en daardoor vereenzamen. Het is dus niet alleen belangrijk om in te zetten op het verminderen van eenzaamheidsgevoelens, maar ook op de preventie van vereenzaming.

→ Ronde Tafel Eenzaamheid Lelystad

Sinds 2017 wordt in Lelystad extra aandacht besteed aan de signalering en de aanpak van eenzaamheid. Hiervoor is de Ronde Tafel opgericht, waarin vele maatschappelijke organisaties uit Lelystad deelnemen.

Missie

Het thema eenzaamheid is gespreksonderwerp binnen de ondersteuningsstructuur in de stad. Alle inwoners kunnen het onderwerp bespreekbaar maken en voelen zich vrij het onderwerp aan te snijden.

Visie

Iedere inwoner telt, daarom willen we er simpelweg zijn voor de ander. Elkaar weten te vinden, een luisterend oor bieden en een vertrouwensrelatie opbouwen.

Doelstelling:

- Het signaleren en bestrijden van ernstige (chronische) eenzaamheid en het taboe rondom het thema doorbreken.
- Het aanleren van vaardigheden om eenzaamheid op latere leeftijd te voorkomen

→ In Lelystad nemen de volgende partijen deel aan de Ronde Tafel Eenzaamheid:

- Welzijn Lelystad
- Humanitas
- OSOL
- Luisterlijn
- IDO
- Kwintes
- MDF
- Icare
- Stel
- Kubus
- Coloriet
- Leger des Heils
- Woonzorg Flevoland
- Triade / Vitree
- Jongeren maken de stad
- SWT
- JGT
- GGD
- Open je hart
- Lelystadse uitdaging
- GGz in de wijk
- Humanitas

De gemeente Lelystad is initiatiefnemer en CMO Flevoland onafhankelijk procesbegeleider.

→ Aansluiten bij landelijke campagne Een tegen Eenzaamheid

Bij de lokale aanpak wil Lelystad graag aansluiten bij de landelijke actie EEN tegen EENZAAMHEID. In mei 2019 is hiervoor het convenant getekend door het college tijdens een landelijke bijeenkomst in Den Haag.

→ Stand van zaken (eind 2019)

Eind 2018 is er een conferentie georganiseerd, waar de nieuwste inzichten over eenzaamheid gepresenteerd zijn aan professionals, die in hun werk het verschil kunnen maken voor mensen.

In 2019 is het aanbod rondom eenzaamheid in Lelystad in kaart gebracht. Daarop is besloten de focus te leggen op bewustwording (kennis vergroten) en signaleren. Juist eenzame mensen vinden de weg naar activiteiten gericht op het verminderen van eenzaamheid namelijk niet.

De Ronde Tafel heeft in 2019 vier werkgroepen gestart. Iedere werkgroep heeft de opdracht een aanpak te ontwikkelen op een onderdeel van eenzaamheid, waarbij het accent moet liggen op bewustwording en signaleren en daarbij zorgen voor een duurzame aanpak. De werkgroepen zijn:

- Jeugd
- Midden generatie
- Ouderen
- Vrijwilligers

Alle deelnemers aan de Ronde Tafel nemen deel aan een van de werkgroepen.

De werkgroep Jeugd

De werkgroep jeugd is gestart met een pilot via Artlife. Artlife ontwikkelt met jongeren van het MBO college een filmtheater-voorstelling over eenzaamheid. Challenge Up en Jongeren maken de Stad coördineren dit. De voorstelling is gericht op bewustwording. Er is gezocht naar jongeren die het risico lopen eenzaam te worden, waarbij zij in een veilige setting kunnen praten en acteren op het thema. De insteek was talentontwikkeling. Naast Artlife is een lokale jongerencoach betrokken bij het proces zodat de signaleringsfunctie gewaarborgd is.

Een belangrijk aspect van deze pilot is een goede follow up, waarbij jongeren die uit de voorstelling komen in een informele setting in gesprek kunnen met elkaar, kunnen aanhaken bij plekken of activiteiten die plaats gaan vinden in de stad, of vragen kunnen stellen aan een persoon. Hiervoor zullen organisaties die met jongeren werken worden aangehaakt zodat zij hierop kunnen anticiperen.

De voorstelling zal naar verwachting vanaf begin 2020 gespeeld gaan worden.

→ De werkgroep midden generatie

De midden generatie (30-65 jaar) zit in een levensfase vol life events. De werkgroep wil een communicatie-aanpak ontwikkelen.

Ideeën zijn:

- Een digitaal informatiepunt over eenzaamheid voor Lelystedelingen
- PR-campagne met verwijzing naar het digitale informatiepunt
- Ontwikkelen en inzetten van een vragenlijst die mensen kunnen invullen om inzicht te krijgen of en in welke mate er sprake is van eenzaamheid.

→ De werkgroep ouderen

De werkgroep ouderen richt zich op:

- Het informeren van inwoners over het aanbod in de stad van verschillende mogelijkheden om elkaar te ontmoeten
- Vaardigheden vergroten van professionals (zoals huishoudelijke hulpen en wijkverpleging) om eenzaamheid te bespreken. Dit wordt gekoppeld aan de huisbezoeken voor ouderen en het project 'Lage Drempels' waardoor er een brede signalering tot stand komt.

→ De werkgroep vrijwilligers

De werkgroep vrijwilligers heeft een thema-avond rondom eenzaamheid georganiseerd voor bijna 200 vrijwilligers op 31 oktober 2019 in de Pijler. Er was een inhoudelijk plenair programma over eenzaamheid en de deelnemers konden workshops volgen. Ze kregen na afloop de signaleringskaart mee, met tips om eenzaamheid te signaleren en bespreekbaar te maken. Ook kregen ze een goodybag mee met informatie en tools. De bijeenkomst werd goed gewaardeerd.

→ Vooruitblik 2020

Voor het komende jaar is de ambitie om nog meer organisaties te laten aansluiten bij de Lelystadse aanpak tegen eenzaamheid. De inzet op communicatie zal worden verstevigd. De bestaande werkgroepen geven vervolg aan hun activiteiten. De filmtheater-voorstelling met en voor jongeren die vanuit de werkgroep jeugd is ingezet, wordt opgevoerd. De werkgroepen midden generatie en ouderen werken verder samen aan concrete activiteiten om eenzaamheidsgevoelens bij inwoners te verminderen en te voorkomen.

Feiten en cijfers

→ Jeugd

Risico op eenzaamheid [2017-2018]

	Almere	Dronten	Lelystad	Noordoostpolder	Urk	Zeewolde	Flevoland
Laag risico	92%	92%	91%	93%	92%	95%	92%
Matig risico	4%	4%	4%	4%	5%	4%	4%
Hoog risico	4%	4%	4%	3%	3%	-	4%

Eenzaamheid

Van de jongeren in Lelystad heeft 4% een hoog risico op eenzaamheid. Daarnaast heeft 4% een matig risico. Deze percentages komen overeen met het gemiddelde in Flevoland. Zelfs met veel mensen in de buurt kunnen jongeren zich eenzaam voelen, bijvoorbeeld doordat ze het gevoel hebben dat anderen niet om hen geven of omdat ze zich niet verbonden voelen met anderen.

→ Volwassenen/senioren

Meer zeer ernstig eenzamen in Lelystad

Iets meer dan drie op de tien Lelystedelingen van 19 tot 64 jaar voelen zich wel eens eenzaam. Zeven procent van de volwassenen voelt zich ernstig eenzaam en acht procent voelt zelfs zeer ernstig eenzaam. Dat laatste percentage ligt twee keer hoger dan het Flevolands en Nederlands gemiddelde.

Bij de senioren is ruim vier op de tien wel eens eenzaam. Van de senioren voelt vijf procent zich ernstig eenzaam en drie procent voelt zich zeer ernstig eenzaam. Dit is gelijk aan het Flevolandse en Nederlandse gemiddelde.

Meer sociale eenzaamheid

Ruim vier op de tien Lelystadse volwassenen is sociaal eenzaam. Dit is hoger dan het Flevolandse en Nederlandse gemiddelde.

Bijna de helft van de Lelystadse senioren is sociaal eenzaam. Dit is hoger dan gemiddeld in Flevoland.

Sociale eenzaamheid komt vaker voor dan emotionele eenzaamheid. Bij sociale eenzaamheid ontbreekt er een ondersteunend netwerk van vrienden, familie, kennissen en burens. Meer vrouwen dan mannen ervaren emotionele eenzaamheid. Bij emotionele eenzaamheid gaat het om het ontbreken van een speciale intieme relatie/band, bijvoorbeeld het ontbreken van een partner of hartsvriendin.

